

Šiame numeryje:**Bažnyčia Lietuvoje**

Tarptautinė konferencija apie vaisingumą ir šeimos gyvenimą	2
Lietuvos valstybingumo šventė Šiauliuose	3
Pal. Jurgio Matulaičio atlydai Marijampolėje	4
Kauno arkivyskupas ir Kauno meras aplankė Prisikėlimo bažnyčią	6
Šiaulių vyskupijos kunigų susitikimas	6
Seminaras katalikiškųjų mokyklų mokytojams	7
Lietuvos žemės ūkio universiteto koplyčios ir dvasinio ugdymo centro pašventinimas	8
Rekolekcijos Šiluvoje	8

Homilijos

IŠKLAUSYTA MALDA 17 eilinis sekmadienis (C)	11
EGOIZMO PAVOJUS 18 eilinis sekmadienis (C)	12
IŠTIKIMYBĖ PAŽADUI 19 eilinis sekmadienis (C)	13
MOTERIS – BAŽNYČIA Švč. M. Marijos Ėmimas į dangų (Žolinė)	14
AR MAŽA BUS IŠGELBĖTŲ 21 eilinis sekmadienis (C)	15

Ganytojų žodis

Kardinolo A. J. Bačnio pamokslas prezidento inauguracijos proga	16
Kaišiadorių vyskupo J. Matulaičio pamokslas Žemaičių Kalvarijoje	17

Bažnyčios dokumentai

Katalikiškojo auklėjimo kongregacija, Dvasininkijos kongregacija NUOLATINIŲ DIAKONŲ UGDYMO PAGRINDINĖS NORMOS NUOLATINIŲ DIAKONŲ TARNYBOS IR GYVENIMO VADOVAS (Pradžia)	18
--	----

Bažnyčia pasaulyje

Popiežius ir Konstantinopolio patriarchas ragina savo Bažnyčias siekti vienybės	31
--	----

Tarptautinė konferencija apie vaisingumą ir šeimos gyvenimą

2004 birželio 24-26 d. Kaune vyko tarptautinė konferencija „Vaisingumas ir šeimos gyvenimas besikeičiančiame pasaulyje. Antropologiniai ir medicininiai aspektai“. Konferencijos iniciatorius – Europos ugdymo šeimos gyvenimui institutas (angl. santrumpa EIFLE), 1992 m. Grenoblyje įkurta skėtinė nevyriausybinių organizacijų, vienijanti organizacijas bei institucijas, puoselėjančias bei ugdančias šeimos vertybes. Lietuvos šeimos centras nuo 1994 m. yra EIFLE narys.

Konferenciją organizuoti padėjo Vytauto Didžiojo universitetas, Kauno medicinos universitetas, Lietuvos šeimos centras, Krikščioniškieji gimdymo namai. Renginį globojo Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius. Kreipdamasis į konferencijos dalyvius jis perdavė popiežiaus Jono Pauliaus II sveikinimą.

Vatikano valstybės sekretoriato bendrųjų reikalų substituto arkivyskupo Leonardo Sandri šia proga atsiųstame laiške be kita ko sakoma: „Susiduriant su visuomenės tendencijomis, kuriomis siekiama pakirsti santuokos bei šeimos gyvenimo integralumą ir šventumą, Jo Šventenybė pakartotinai ragino vyrus ir moteris puoselėti gyvybės kultūrą per religines ir pilietines struktūras. Ši užduotis reikalauja nuodugniai apmąstyti natūralius vaisingumo reguliavimo metodus grindžiančias moralines bei dvasines vertybes, drauge puoselėjant tai palaikančias sveikas auklėjimo programas. Šventasis Tėvas kreipiasi į mokslininkų bendruomenės narius krikščionis, kviesdamas atsiliepti į šį raginimą, pasitikėdamas, jog jie atnaujins savo pasiryžimą pažinti, įvertinti ir pritaikyti natūralius vaisingumo reguliavimo metodus“.

Konferencijoje dalyvavo svečiai iš Austrijos, Belgijos, Čekijos, Ispanijos, Italijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Jungtinės Karalystės, Korėjos, Latvijos, Lenkijos, Prancūzijos, Rusijos, Šveicarijos, Ukrainos, Vengrijos, Vokietijos ir Lietuvos, iš viso 430 asmenų. Renginio turinys ir eiga visuomenei buvo pristatyti dviem spaudos konferencijomis, kurių metu EIFLE prezidentė dr. Isabelle Ecochard atkreipė dėmesį į gimstamumo mažėjimą ir plintantį nevaisingumą Europos šalyse.

Pirmą konferencijos dieną vyko darbas grupėse. Buvo apžvelgta jaunimo lytinio auklėjimo ir rengimo šeimai patirtis Europos šalyse, dalytasi mintimis apie natūralaus šeimos planavimo (NŠP) vietą universitetų programose bei NŠP mokymą pasitelkiant kompiuterius bei internetą, pateiktas bioetinis NŠP vertinimas.

Plenarinių pranešimų metu prof. Pierre'as Benoit (Lijono universitetas) vaisingumą ir natūralų šeimos planavimą aptarė filosofiniu ir antropologiniu požiūriu. Lietuvos auditorijai jau pažįstama pedagogė ir katechetė Coleen Norman (Jungtinė Karalystė) pademonstravo gyvą ir patrauklią vaisingumo pažinimo didaktiką. Prof. G. Freundlis (Diuseldorfo universitetas) kalbėjo apie natūralaus šeimos planavimo metodų veiksmingumą ir išskėlė aikštėn jų pranašumą prieš kontraceptines priemones. Kun. doc. A. Narbekovas svarstė apie vaisingumą kaip asmens, kūno ir sielos vienovės, lytiškumo raišką ir drauge grožį. Prof. K. Pukelis (VDU) pranešime „Kūno paklusnumo sielai tradicijos ugdymas: modernios žinių visuomenės atavizmas ar esminė žmonių pažangos sąlyga“ kalbėjo apie lytinio ugdymo privalumus lytinio švietimo atžvilgiu. Gyd. V. Rudzinskas apžvelgė NŠP pažinimo raidą Lietuvoje nuo 1991 m. Edukologė B. Obelenienė, kalbėdama apie vaisingumui palankią lytinę elgseną ir jos diegimo galimybes, apgailestavo, kad šiandienė Lietuvos sveikatos ir švietimo politika gana neigiamai nusistačiusi vaisingumo kaip natūralios žmogiškosios vertybės atžvilgiu.

Konferencijoje susieta Rytų ir Vakarų šalių specialistų – medikų, teologų, edukologų – sukaupta patirtis, padedanti atpažinti visoms kultūroms ir tautoms bendrus šeimos vaisingumo pažinimo ir mokslškai pagrįsto natū-

Šventimai

Šiauliuose

Birželio 27 d. Šiaulių katedroje Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis kunigystės šventimus suteikė **Donatui Grabažiui**. Tą pačią dieną į diakonus buvo įšventintas Tadas Rudys.

Vilkaviškyje

Birželio 29 d. Vilkaviškio katedroje Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila kartu su vyskupu Juozu Žemaičiu MIC kunigystės šventimus suteikė **Mindaugui Martinaičiui**, **Vytautui Mazirskui** ir **Rimui Pilypaičiui**, diakonystės – **Donatui Rolskiui**, **Rimantui Simanavičiui** ir **Romualdai Vitkovskui**.

Paskyrimai Panevėžio vyskupijoje

Kun. **Saulius Kalvaitis** paskirtas Utenos dekanu šešeriems metams.

Kun. **Remigijus Kavaliauskas** paskirtas Zarasų dekanu šešeriems metams.

Kun. **Rimantas Gudelis** atleistas iš Panevėžio Kristaus Karaliaus Katedros administratoriaus pareigų, nes išvyksta dirbti į Sankt-Peterburgo kunigų seminariją.

Kun. **Tomas Skrudupis** paskirtas Panevėžio Kristaus Karaliaus Katedros administratoriumi.

Kun. **Virginijus Šimukėnas** paskirtas Čedasų šv. apašt. Petro ir Povilo parapijos klebonu bei Suvainiško šv. apašt. Jokūbo parapijos administratoriumi.

Diak. **Mindaugas Kučinskas** skiriamas pastoraciniam darbui Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje.

Diak. **Saulius Černius** skiriamas pastoraciniam darbui Panevėžio šv. apašt. Petro ir Povilo parapijoje.

Diak. **Vytautas Dagelis** skiriamas pastoraciniam darbui Utenos Kristaus Žengimo į Dangų parapijoje.

-P-

Paskyrimai Vilkaviškio vyskupijoje

Kun. **Rimas Pilypaitis** paskirtas Kudirkos Naumiesčio parapijos vikaru.

Kun. **Mindaugas Martinaitis** paskirtas Alytaus šv. Kazimiero parapijos vikaru.

Kun. **Vytautas Mazirskas** paskirtas Kalvarijos parapijos vikaru.

Diak. **Donatas Rolskis** paskirtas atlikti pastoracinę praktiką Marijampolės šv. Vincento Pauliečio parapijoje.

Diak. **Rimantas Simanavičius** paskirtas atlikti pastoracinę praktiką Alekso to parapijoje.

Diak. **Romualdas Vitkovskis** paskirtas atlikti pastoracinę praktiką Kazlų Rūdos parapijoje.

Suteiktas titulas

Vilkaviškio vyskupijos generalvikarui mons. **Vincui Jonui Bartuškai** Šventasis Tėvas suteikė apaštališkojo protonotaro (*protonotarium apostolicum supra numerum*) titulą. -V-

Padėka nunciatūros darbuotojams

Birželio 29 d. Vatikano ambasadoje Vilniuje apaštališkasis nuncijus Peteris Stephanas Zurbriggenas Apaštalu Sosto vardu padėjo visiems lietuviams, dirbusiems bei šiuo metu besidarbuojantiems nunciatūroje Vilniuje. Po Šventų Mišių už ištikimybę bei atsidavimą per dešimtį tarnybos metų popiežiaus kryžiumi *Pro Papa et Ecclesia* buvo iškilmingai apdovanota Šventosios Šeimos kongregacijos sesuo Lina Briliūtė, taip pat sodininkas Brunonas Tarčevskis ir vairuotojas Rolandas Čiukšys. Šia proga į apaštališkąją nunciatūrą susirinko jų šeimų nariai. -Is-

Pranešimas spaudai

Š. m. liepos 1 dieną Vilniaus arkivyskupijos kurijoje įvyko Jo Eminencijos Kardinolo A. J. Bačkio ir Sveikatos ministro J. Olekos susitikimas. Susitikimo metu buvo aptariamos problemos, susijusios su jaunimo lytiniu ugdymu.

Ministras išreiškė susirūpinimą dėl blogėjančios moralinės jaunimo situacijos: alkoholis, narkotikai, nepilnamečių nėštumas ir pan. Ministras pasiūlė Bažnyčiai bendradarbiauti šioje srityje.

Jo Eminencija Kardinolas kategoriškai pasisakė prieš Sveikatos ministerijos siūlomo „Jaunimui palankių paslaugų Lietuvoje“ projekto įgyvendinimą, kurį pavadino iš esmės ydingu, paremtu vien tik techninių metodų mokymu bei informacija ir neturintį jokie vertybinio, antropologinio bei psichologinio pagrindo.

Jo Eminencija pasiūlė rengti alternatyvias programas, kurias kurtų Švietimo,

ralaus šeimos planavimo principus bei jų pritaikymą. Tiek Rytų, tiek Vakarų valstybių specialistai išreiškė bendrą požiūrį į paauglių rengimo šeimai programas: veiksmingiausios programos yra tos, kurios artimai susijusios su tėvų vertybinėmis nuostatomis, remiasi atsakomybės ir valios ugdymu. Konferencijos medžiaga bus paskelbta interneto svetainėje www.gyvybe.lt.

Konferencijos dalyviai priėmė šią rezoliuciją:

1. Šeima yra kiekvienos visuomenės pagrindas. Rūpinimasis visapusiška šeimos gerove turi būti aiškus kiekvienos valstybės prioritetas.
2. Tėvai yra pirmieji ir pagrindiniai teisėti savo vaikų ugdytojai šeimos gyvenimui. Todėl bet koks lytiškumo ugdymas ir rengimas šeimai mokyklose ir kitose ugdymo įstaigose turi būti atliekamas tik su tėvų žinia ir sutikti su tomis vertybėmis, pagal kurias vaikai yra auklėjami šeimose.
3. Vaikų lytiškumo ugdymas, rengimas šeimai ir sveikos gyvensenos diegimas turi būti pagrįstas ne saugaus sekso mokymu, o lyčių tarpusavio pagarba, pagarba prigimčiai, dar negimusiai gyvybei ir vaisingumui.
4. Šiandien vyraujanti nuomonė, kad lytinis švietimas mažina lytiniu keliu plintančių ligų ir paauglių nėštumo skaičių, yra klaidinga. Pasakytiniai moksliniai tyrimai patvirtina, jog lytinis švietimas nekeičia paauglių seksualinės elgsenos, trukdo jaunos asmenybės emocinei brandai, skatina kūno poreikių pirmumą psichologinių ir dvasinių poreikių atžvilgiu. Todėl lytiškumo ugdymo programos turėtų būti orientuotos į savęs pažinimą ir susivaldymą.
5. Šeimoms būtina pristatyti natūralaus šeimos planavimo metodus, kurie yra moksliskai pagrįsti ir ekologiški. Valstybinės medicinos įstaigos, bendradarbiaudamos su religinėmis bendruomenėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis, turėtų sudaryti sąlygas sutuoktiniams išmokyti natūralaus šeimos planavimo metodų, o natūralaus šeimos planavimo mokymasis turėtų būti įtrauktas į medikų rengimo programas.
6. Vaisingumas yra prigimtinis asmens gėris. Tokie propaguojami projektai, kaip „Jaunimui palankios paslaugos“ Lietuvoje, o kituose kraštuose – kitais pavadinimais, yra ne kas kita kaip kontraseptikų rinkos plėtimas ir trukdo išsaugoti jauno žmogaus vaisingumą. Sveikatos mokymas ir sveikatos apsaugos ir priežiūros sistema turėtų būti nukreipta vaisingumo tausojimo ir atstatymo kryptimi.

Šią rezoliuciją pasirašė per tris dešimtis konferencijoje dalyvavusių įvairių šalių organizacijų vadovų bei atstovų. -dch, jp-

Lietuvos valstybingumo šventė Šiauliuose

Liepos 6 d. Šiauliuose iškilmingai pažymėta Lietuvos valstybingumo 751-oji sukaktis ir Mindaugo karūnavimo diena. Nors šiais metais valstybingumo šventė nebuvo jubiliejinė, tai progai skirtų renginių programa Šiauliuose buvo tokia pat turtinga ir spalvinga, kaip ir prieš metus.

11 val. pilnutėlėje žmonių Šiaulių katedroje Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis aukėjo šv. Mišias už dabartinius Lietuvos valstybės – Seimo bei Vyriausybės – vadovus ir tuos, kurie, atidavę valstybei savo darbų duoklę, jau seniai ilsisi amžinybėje. „Šiandien pažymime nuostabią sukaktį – 751-uosius metus, kai karalius Mindaugas tapo suvienytos Lietuvos valdovu, – sakė vyskupas E. Bartulis. – Ši data mūsų tautai be galo reikšminga, nes vos prieš keletą mėnesių Lietuva tapo lygiateise NATO ir Europos Sąjungos nare, po šių faktų ir įvykių galime lengviau kvėpuoti ir be baimės kurti savo ateitį“.

Sykiu vyskupas atkreipė dėmesį, jog daugelis jaunimo ir vyresniosios kartos atstovų nebeįsivaizduoja švenčių be upėmis besiliejančio alaus, nebesu-

geba linksmintis be alkoholio. „Per šventes sukumpame prieš alkoholį, kai turėtume suklupti prieš Kristų, – apgailastavo vyskupas E. Bartulis. – Juk tai Jo vedami atėjome į laisvą, nepriklausomą šalies dabartį ir kuriame laimingą jos ateitį. Kristus mus šiame kelyje vedė, globojo ir nedavė palūžti pačiomis sunkiausiomis šalies išbandymų valandomis. Tad už tai, jog esame NATO ir Europos Sąjungos nariai, nevertėtų kelti sklidinų taurių. Geriau padėkokime Viešpačiui, sukalbėkime maldą ir išeikime į žydinčio miesto gatves pasidžiaugti šia ar kita švente atvira širdimi bei blaivia galva”.

Tą pačią pamokslą mintį Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis pratesė ir Šiaulių miesto Prisikėlimo aikštėje, kur vyko iškilminga valstybės vėliavos pakėlimo ceremonija ir teatralizuotas Mindaugo karūnavimo paminėjimas. „Aš tvirtai tikiu Lietuvos jaunimu, – sakė Šiaulių vyskupas daugiataukstantinei šiauliečių miniai. – Tai mūsų ateitis, kuri, Kristui padedant, pajėgs atsispirti alkoholio bei narkotikų klampynei. Todėl manau, kad į anapilį iškeliausieji mūsų bočiai, už kuriuos taip pat nuolat meldžiuosi, gali ramiai ilsėtis amžinybėje. Šalis yra patikimose rankose ir ji tikrai prisikels iš slegiančių ydų”.

Teatralizuotame Mindaugo karūnavimo minėjime dalyvavo Šiaulių dramos aktorės Nomedą Bėčiūtė ir Olita Dautartaitė, vaikų šokių kolektyvas „Želmenėliai“, Šiaulių universiteto folklorinis ansamblis „Vaiguva“, pučiamųjų orkestras bei kiti meno kolektyvai. Iškilnių svarbą ir renginio dalyvius pagerbė jiems virš galvų praskrindami naikintuvai. Renginyje dalyvavo ir Lietuvos kariuomenės atstovų. Lietuvos valstybingumo ir Mindaugo karūnavimo šventė baigėsi įspūdingu fejerverku. -Iz-

Pal. Jurgio Matulaičio atlaidai Marijampolėje

Liepos 11 d. Marijampolės bazilikoje prasidėjo iškilmingas pal. Jurgio Matulaičio beatifikacijos metinių minėjimas ir atlaidai. Votyvos Mišioms vadovavo kun. Vaclovas Aliulis MIC, kuris per pamokslą palaimintojo asmenybę sugretino su sekmadienio evangelijoje minimu gailestinguoju samariečiu. Jėzaus palyginime, pasakojančiame, kad pro nelaimės ištiktą žmogų nesustodami praėjo kunigas ir levitas, atkreipiamas dėmesys į tai, jog išoriškai pamaldžiausi žmonės ne visuomet būna nuoširdžiausi. Tik samarietis, kuris žydų akyse buvo pusiau pagonis, svetimas, parodė tikrą artimo meilę, nukentėjusiam nepagalėdamas dėmesio, laiko ir lėšų. Panašiai ir Jurgis Matulaitis, paskirtas Vilniaus arkivyskupu, dalies susipriešinusios visuomenės buvo laikomas „svetimu“, tačiau nuolat stengėsi likti gailestingas, maloningas ir teisingas visiems. Tokią nuostatą jam padėjo išlaikyti gilus dvasinis gyvenimas. Kun. Vaclovas Aliulis MIC priminė, kad Jurgio Matulaičio kanonizacijos procese esminė žmogiškojo darbo dalis jau atlikta: iširti visi palaimintojo raštai, apklausti liudytojai. Šiuo klausimu labai daug rūpinosi ir rūpinasi Lenkijos katalikai. Lenkijoje yra apgintos dvi daktarinės disertacijos apie palaimintojo asmenybę ir jo dvasingumą. Norint, kad Jurgis Matulaitis būtų paskelbtas šventuoju, būtina iširti ir patvirtinti koki nors stebuklą, jo užtarimu įvykusį po 1987 m. beatifikacijos.

Netrukus po votyvos Mišių bazilika priėmė apie 400 lenkų piligrimų, kurie jau ne pirmi metai keliauja pėsčiomis iš Varmijos metropolijos į Vilniaus Aušros vartų šventovę ir pakeliui sustoja čia pasimelsti. Grupę sudarė aštuoni kunigai, kuriems vadovavo kun. Janas Szymko. Šv. Mišių metu svečiai prašė Dievo malonės ne tik sau, bet ir vietiniams tikintiesiems. Bičiulystės ženklai jie padovanojo vyskupijai Mišių taurę, komunistinę ir monstranciją. Už maldą ir gražų tikėjimo liudijimą lenkų piligrimams nuoširdžiai padėjo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila.

Po to Vilkaviškio ganytojas vadovavo pagrindinėms sekmadienio Mišioms. Pirmoji iškilnių diena buvo skirta maldai už žemdirbius, darbininkus ir verslininkus, tad vyskupas, sakydamas pamokslą, prisiminė ir šiuos visuo-

Sveikatos ministerijos, visuomeninės bei religinės organizacijos ir kurios būtų orientuotos į vertybinį jaunimo lytinį ugdymą.

-Vilniaus arkivyskupijos kurija-

Atidarytas „Katedros knygynas“

Liepos 9 d. Vilniaus arkivyskupijos kurijos pastate (Šventaragio g. 4) pradėjo veikti „Katedros knygynas“. Per atidarymą „Katedros knygyno“ įkūrėjas kardinolas A. J. Bačkis pabrėžė: „Simboliška, kad knygynas atidaromas minint lietuviškos spaudos atgavimo metus, svarbu taip pat, kad knygynas yra įsikūręs vyskupų namuose, prie pat seniausios Lietuvos šventovės – katedros. Šis įvykis rodo Bažnyčios atvirumą ir sąsajas su šiandienos realijomis. Vyskupų namuose bus žmonių lankoma vieta, kur jie galės įsigyti literatūros, ne tik suteikiančios žinių, bet ir praturtinančios žmogų, taurinančios dvasią“.

Knygyno vedėja Dalė Balsevičiūtė sakė, kad čia bus įvairiausių leidyklų knygų – „Biblijos draugijos“, „Aidų“, „Baltų lankų“, „Katalikų pasaulio“, „Nacionalinio muziejaus“, „Minties“ ir daugelio kitų. Šio knygyno veikla nebus siaura, bus stengiamasi, kad jis taptų krikščioniškos kultūros židiniu. Numatoma rengti knygų pristatymus, susitikimus, parodas, poezijos ir muzikos vakarus. Čia bus prekiaujama ne tik knygomis, žurnalais, atvirukais, bet ir profesionalaus bei liaudies meno kūrniais, suvenyrais. D. Balsevičiūtė linkėjo, kad santykiai nebūtų vien prekybiniai, kad knygynas taptų bendrystės ir bedravimo vieta.

„Katedros knygynas“ dirbs antradieniais ir penktadieniais nuo 10 iki 19 val., šeštadieniais nuo 10 iki 16 val. -sm-

Minėjimas Marijampolėje

Birželio 19 d. Marijampolėje paminėtas vysk. Vincento Padolskio (1904–1960) 100-ųjų gimimo metinių jubiliejus. Ta proga šv. Mišių koncelebracijai Šv. arkangelo Mykolo bazilikoje vadovavo vysk. Rimantas Norvila, o per pamokslą savo gyvais prisiminimais apie šį buvusį Vilkaviškio kunigų seminarijos dėstytoją pasidalijo mons. Vincas Jonas Bartuška. Po Mišių į Palaimintojo Jurgio Matulaičio kunigų seminariją susirinko gausus būrys vysk. Vincento Padolskio giminaičių. Iškilaus ganytojo ir mokslininko gyvenimo bei asmenybės bruožus apžvelgė seminarijos rektorius kan. Kęstutis Žemaitis.

Gimęs Virbalyje spaudos draudimo pa-
naikinimo metais, Vincentas Padolskis
Romoje ir Fribūre įgijo filosofijos ir te-
ologijos daktaro bei Šventojo Rašto li-
cencijato laipsnius ir įsiliejo į tarpukario
Lietuvos akademinį gyvenimą. Nuo
1932 m. jis dėstė Šventąjį Raštą Vilka-
viškio kunigų seminarijoje, o 1938 m.
tapo Naujojo Testamento katedros ve-
dėju Vytauto Didžiojo universitete. 1940
m., Lietuvai jau praradus nepriklauso-
mybę, buvo išventintas į vyskupus ir pa-
skirtas gimtosios Vilkaviškio vyskupijos
vyskupu augziliaru. Po ketverių metų
pasitraukė į Vakarus. Vienas iš svarbes-
nių vysk. Vincento Padolskio nuopelnų
išėivijoje buvo pastangos atkurti Lietu-
vių katalikų mokslo akademija, kuriai
jis pirmininkavo 1956–1959 m. -apn-

Pakuonio miestelio ir bažny- čios sukakties minėjimas

Birželio 26–27 d. Pakuonis minėjo
miestelio 260-ąsias ir pirmosios baž-
nyčios 210-ąsias metines. Šventę or-
ganizavo seniūnija, parapija, mokyk-
la bei Prienų kultūros centras. Spal-
vingus kvietimus su renginių progra-
ma visiems miestelio gyventojams lab-
daringai išnešiojo pašto darbuotojai.
Šventėje dalyvavo Prienų rajono me-
ras Antanas Gustaitis, savivaldybės
administracijos direktorius Alvydas
Vaicekuskas ir kiti garbingi svečiai.
Mokyklos salėje parodytas valandos
trukmės videofilmas apie Pakuonį, jo
istoriją ir gyventojus. Po to nusipelni-
siems mokytojams, gražiausių sody-
bų šeimininkams, buvusiems viršai-
čiams bei seniūnams įteikti padėkos
raštai, kuriuos puošė naujasis mies-
telio antspaudas ir herbas. Dailininko
Rolando Rimkūno sukurtas Pakuonio
herbas patvirtintas šių metų balandžio
23 d. Prezidento dekretu. Naujame
miestelio simboliuje pavaizduotas
obelis medis, pasaulio tautų kultūrose
ženklinantis motinystę ir derlingumą.
Žydinti obelis byloja apie amžiną jau-
nystę, taiką ir grožį. Medžio šaknys –
tai ryšio su žeme ir šeima simbolis.
Upės tėkmė žymi laiką, praeitį, nuola-
tinį atsinaujinimą. Pakuonio miestelio
šventėje varžėsi gatvės krepšininkai,
vyko dvipūdės kilnojimo varžybos, me-
ninę programą parodė Pakuonio, Iš-
laužo, Balbieriškio seniūnijų daininin-
kai, šokėjai bei muzikantai, Birštono
folklorinis ansamblis „Raskila“ ir kiti.

Sekmadienį, grojant pučiamųjų orkest-
rui, miestelio vėliava iškilmingoje eise-
noje atnešta į bažnyčią, kur ją pašven-
tino vysk. Juozas Žemaitis MIC. Po to

menės narius, bendru triūsų kuriančius tai, kas reikalinga visų gerovei. Jis
pabrėžė būtinybę puoselėti meilę ir teisingumą pagrįstus tarpusavio santy-
kius. Pasak ganytojo, būtų neteisinga dėl pastebimo susipriešinimo ir įtam-
pų kaltinti vien ekonominius sunkumus ar panašius dalykus. Tinkamus
žmogiškus ryšius pirmiausia kuria aiškus apsisprendimas gyventi pagal
Dievo žodį. Vyskupas kvietė tokio nusiteikimo mokytis ir iš pal. Jurgio Ma-
tulaičio, kuris stengėsi, kad darbų ir siekių centre visada būtų Viešpatys.

Pirmadienį, liepos 12 d., melstasi už žmones, kenčiančius nuo priklausomybių.
Kartu su tikinčiaisiais iš Alytaus dekanato vidurdienio Mišiose gau-
siai dalyvavo Marijos legiono nariai. Netoli altoriaus geltonavo valančiųkų
kaklaraiščiai. Nors jų grupelė – galbūt dėl vasaros atostogų – nebuvo labai
didelė, tačiau jaunuoliai dalyvavo organizuotai ir darniai. Po Mišių agapė-
je giedrai nuteikė skambios ir linksmos valančiųkų skanduotės už blaivų ir
sveiką gyvenimą. Jomis tarsi atsiliepta į Alytaus šv. Kazimiero parapijos
vikaro kun. Mindaugo Martinaičio pamokslą žodžius, kad šventumas gali
būti džiugus ir nebūtinai vilki vien dvasininko ar vienuolio drabužius.

Liepos 13 d. maldininkai prisiminė socialinius darbuotojus ir karitiečius. Su-
mos metu pamokslą pasakė vyskupijos *Caritas* direktorius ir Aleksoto deka-
nas kun. Deimantas Brogys, linkėdamas, kad širdys nebūtų sustingusios ir
drumzlinos, bet sraunaus upelio tėkme nuplukdytų negandas, įvairius iššū-
kius, su kuriais susiduriame mes patys ar greta esantys žmonės. Kartu su
visais šia proga Mišiose meldėsi ir agapėje bendravo socialiniai darbuotojai iš
Marijampolės savivaldybės: Socialinių reikalų departamento direktorė Daiva
Pankauskienė, Vaikų teisių apsaugos skyriaus vedėja Nijolė Popierienė ir kiti.

Liepos 14 d. buvo meldžiamasi už dvasininkus, vienuoles ir vienuolius, taip
pat melsta dvasinių pašaukimų. Per sumą mintimis apie kunigiškosios tar-
nystės prasmę pasidalijo Gelgaudiškio klebonas kun. Alfredas Nėnius. Į Mi-
šias susirinkę įvairių vyskupijoje veikiančių vienuolijų atstovai meldė Dievo
palaimos savo misijai ir naujų širdžių, kurios išgirstų Viešpaties kvietimą ir į
jį atsilieptų. Kilnių jaunuolių, pasiryžusių darbuotis Kristaus vynuogyne,
tikisi ir šalimais įsikūrusi Palaimintojo Jurgio Matulaičio kunigų seminarija,
šiais metais kandidatų laukianti iki liepos 22 d.

Liepos 15 d. sumos Mišioms vadovavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartu-
lis. Maldininkų dėmesys labiausiai kryo į ligonius ir neįgaliuosius bei jų
gydytojus ir slaugytojus. Bazilikos priekyje buvo išrikiuoti vežimėliai su
neįgaliais žmonėmis, kurie, pasak pamokslininko Šventežerio klebono kun.
Juozo Fakėjavo, turi ypatingą galią – būti visuomenės veidrodžiu, parodyti
jos pajėgumą rūpintis mažutėliais, mylėti nesavanaudiškai ir pasiaukojan-
čiai. Mišių metu įvairias giesmes atliko „Armonikos“ vadovas Stasys Liup-
kevičius kartu su Metelių parapijos choristėmis. Agapėje linksmi skambė-
jo Danutės Jančienės vadovaujamo Lietuvos invalidų draugijos Marijampolės
skyriaus folkloro ansamblio „Gija“ dainos.

Liepos 16 d. pagrindinė maldų intencija buvo parapijų dvasinis atsinaujini-
mas. Sumos metu pamokslą pasakė Alvito klebonas kun. Vytautas Kajo-
kas, priminęs „Atgaivink“ programą kaip vieną iš labai veiksmingų prie-
monių, skirtų sustiprinti bendruomenės tikėjimą ir jį įdiegti į kasdienį gyve-
nimą. Alvite ši programa vykdoma jau antrus metus ir yra įtraukusi nema-
žai parapijiečių. Maldininkai prašė Viešpatį, kad visos parapijos būtų gyvo
tikėjimo bendruomenės, uoliai klausytų Dievo žodžio, Eucharistijoje vieny-
tųsi su Kristumi ir neštų gausius artimo meilės vaisius.

Šeštadienį, liepos 17 d., Marijampolės bazilikoje melstasi už jaunimą ir švieti-
mo darbuotojus. Vidurdienio Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė Vilniaus
arkivyskupas kard. Audrys Juozas Bačkis. Sekmadienis, liepos 18-oji – pas-
kutinė ir pagrindinė iškilnių diena. 12 val. Mišiose kalbėjo Telšių vyskupas
Jonas Boruta SJ. Po Mišių ir procesijos agapėje grojo Jungėnų kaimo kapela.

-apn-

Kauno arkivyskupas ir Kauno meras aplankė Prisikėlimo bažnyčią

Birželio 30 d. popietę Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius ir Kauno miesto meras Arvydas Garbaravičius aplankė Kauno Paminklinę Kristaus Prisikėlimo bažnyčią. Ganytojas pasidžiaugė dabartinės miesto valdžios Prisikėlimo bažnyčiai rodomu dėmesiu. Arkivyskupo žodžiais, „tikimės, kad pagrindiniai atstatymo darbai bus užbaigti jau šį lapkritį ir, minint 70-ąsias metines nuo to dienos, kai buvo pašventintas kertinis akmuo, galėsi-me iškilmingai pašventinti šią visai Lietuvai svarbią šventovę“.

Prisikėlimo parapijos klebonas, Kauno m. dekanas kun. Vytautas Grigaravičiaus pasidžiaugė, kad darbai sparčiai juda pirmyn: jau visiškai nutinkuotos priekinė ir galinė bažnyčios sienos. „Šiomet jau atlikta darbų beveik už 600 tūkst. litų. Džiugu ir tai, kad tikintieji toliau aukoja šventovės atstatymui – vien šiais metais jau paaukota per 100 tūkst. litų“, – sakė klebonas. Anot jo, visų bendromis pastangomis ant šios šventovės jau visiškai baigta įrengti koplyčia, „o praėjusį savaitgalį čia jau sutuokta pirmoji jaunavedžių pora“.

Prisikėlimo bažnyčiai atstatyti išleista apie 10 mln. litų, apie pusė iš jų – aukotojų lėšos. Iš Kauno miesto biudžeto 2001–2002 m. skirta 50 tūkst., 2003 m. iš Savivaldybės privatizavimo fondo – 100 tūkst. litų. Valstybė bažnyčios atstatymo darbus parėmė 4.750 tūkst. litų. Šių metų vasarį Kauno mero A. Garbaravičiaus siūlymu miesto taryba priėmė sprendimą paimti ilgalaikę 4 milijonų litų paskolą Prisikėlimo bažnyčios atstatymo darbams finansuoti.

„Neabejotina, kad ši Kauno miesto savivaldybės parama Prisikėlimo bažnyčiai atstatyti yra pats vertingiausias mūsų indėlis į tautos dvasingumo puoselėjimą. Mūsų visų pareiga yra pabaigti septynis dešimtmečius statomą ir remontuojamą visos tautos šventovę. Paskola bei su ja susijusios įmokos bus mokamos iš Savivaldybės biudžeto lėšų“, – sakė Kauno miesto meras Arvydas Garbaravičius.

Gegužės pabaigoje Kauno savivaldybė kreipėsi į laikinąjį Seimo pirmininką Česlovą Juršėną bei ministrą pirmininką Algirdą Brazauską, prašydama skirti dar 4 milijonus litų Prisikėlimo bažnyčios darbams užbaigti. Gegužės viduryje sprendimą kreiptis į Vyriausybę dėl lėšų skyrimo priėmė ir Valstybinės paminkloaugos komisija, paveldo specialistai bei aukštųjų mokyklų atstovai. Nors pernai Prisikėlimo bažnyčia pagaliau buvo įtraukta į Lietuvos tūkstantmečio programą, tačiau šiomet priimtame valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių įstatyme bei Valstybės investicijų programoje šios šventovės atstatymo darbams finansavimas nebuvo numatytas.

Kauno Prisikėlimo bažnyčia tarneus ne tik tikintiesiems, joje taip pat galės vykti sakralinės muzikos koncertai, visai tautai svarbių įvykių minėjimai bei iškilmės, o ant bažnyčios stogo įrengta apžvalgos aikštelė su jau suremontuotu Žaliakalnio funikulieriumi taptų itin patrauklia Žaliakalnio kultūros centro dalimi.

-dch-

Šiaulių vyskupijos kunigų susitikimas

Birželio 28 d. Šiaulių vyskupijos kurijoje buvo surengtas kunigų nuolatinio ugdymo susitikimas, kuriame gvildentos katechezės problemos. Pasidalyti parapinės katechezės patirtimi buvo pakviestas prelegentas iš Vilniaus, Švento Kryžiaus Atradimo bažnyčios klebonas mons. Kęstutis Latoža.

Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis pradėjo susitikimą bendra malda. Vėliau žodis buvo suteiktas Šiaulių vyskupijos kancleriui kun. Remigijui Čekavičiui, kuris glaustai aptarė bendrus vyskupijos reikalus, patarė kunigams raginti jaunimą bei kitus tikinčiuosius dalyvauti būsimose Lietuvos jaunimo dienose, Kryžiaus kalno atlaiduose, vyskupo organizuojamoje maldingoje kelionėje į Šiluvą.

ganytojas vadovavo šv. Petro ir Pauliaus atlaidų Mišioms, pamoksle trumpai priminė Pakuonio bažnyčios istoriją ir pakvietė visus savo širdyse kurti dvasinę gyvojo Dievo šventovę. –an-

Paroda apie Bibliją

Liepos 1 d. Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje buvo atidaryta Lietuvos Biblijos draugijos paroda „Biblija istorijoje ir šiandien“.

Biblijos pristatomuoju simboliu pasirinkta daugiau nei pusę salės užimanti bangžuvė, prarijusi pranašą Joną. Ši idėja pasiskolinta iš Geteburge vykusios pasaulinės knygų mugės. Didžiulis žuvies maketas tada atkreipė lankytojų dėmesį į Šventąjį Raštą. Vėliau bangžuvė keliavo po Skandinaviją, Estiją. Dabar žuvies pilve sėdintis Jona Dievo žodį skelbia lietuviams. Kilnojamuose stenduose glaustai pateikiama Šventojo Rašto formavimosi istorija, supažindinama su pirmaisiais ir vėlesniais Biblijos vertimais. Atskiruose stikliniuose stenduose patalpinti eksponatai pasakoja apie lietuviškuosius Biblijos vertimus. Šalia kabo įspūdingos G. Dore Šventojo Rašto iliustracijos. Neužmiršti vaikai. Žuvies naruose įtaisytas televizorius jiems rodo Šventojo Rašto animaciją.

Parodos atidarymą pradėjo bibliotekos direktorė Eugenija Rimkūnienė. Ji nuoširdžiai pasidžiaugė, jog forma ir turiniu unikaliai parodai buvo pasirinkta jos vadovaujama biblioteka, linkėjo žinių, tvirtybės, stiprybės ir Dievo palaimos organizatoriams.

Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis „žuvies atplaukimą“ į Šiaulius pavadino reikšmingu įvykiu. Pasak jo, įdomu tai, kad Nivejėje, į kurią buvo siųstas pranašas Jona, gyveno apie 120 tūkstančių gyventojų. Apytikriai tiek žmonių dabar gyvena Šiauliuose. Galbūt tai Apvaizdos ženklas, kad „visiems Šiauliams reikia apsirengti ašutinėmis, pasibarstyti pelenais galvą ir atsiversti“.

Lietuvos Biblijos draugijos vykdomasis direktorius Mykolas Mikalajūnas pasakojo apie Jungtinę Biblijos draugiją, jos veiklą. Ši draugija dabar veikia 135 pasaulio šalyse. Lietuvos Biblijos draugija šiuo metu renka lėšas, siekdama pasirūpinti, kad kiekviena Lietuvos mokykla savo bibliotekoje turėtų bent po vieną Šventojo Rašo egzempliorių. Lietuvos Biblijos draugijos parodų centro direktorė Vilhelmina Kalinauskienė kalbėjo apie pačią parodą, apibūdino jos eksponatus. Pasak jos, tai tik labai ma-

ža dalelė neišsemiamo lobyno, kurį talpina Šventasis Raštas.

Parodos atidarymą pagyveno Šventosios Cecelijos sakralinės muzikos ansamblis. Paroda Šiaulių apskrities viešojoje bibliotekoje veiks iki rugsėjo 27 dienos. -ir-

Kauno dekanato posėdis

Birželio 21 d. Kaune buvo surengtas Kauno dekanato posėdis, kuriame dalyvavo Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius, jo pagalbininkas vyskupas J. Ivanauskas, dekanas V. Grigaravičius, Kauno parapijų klebonai. Posėdžio metu klebonai atkreipė dėmesį į kai kurių tikybos mokytojų nenorą palaikyti ryšį su parapijomis, netinkamą požiūrį į darbą, brandžios savimonės stoką, dėl ko kartais trikdomas kai kurių parapijų pastoracinis darbas. Siūlyta, kad katechetikos centras, prieš priimdamas tikybos mokytoją, surinktų visas įmanomas rekomendacijas iš mokytojų įstaigų, parapijos klebono ir buvusių darbuotojų. Vyskupas J. Ivanauskas ragino klebonus ieškoti dialogo su katechetikos centru.

Posėdžio metu taip pat kalbėta apie tinkamą jaunavedžių rengimą Santuokos sakramentui. Vysk. J. Ivanauskas ragino atkreipti dėmesį į tai, kaip parapijose švenčiamas Atgailos sakramentas. Jis siūlė rengti atgailos pamaldas su individualia išpažintimi. Remdamasis Bažnyčios dokumentais, vysk. J. Ivanauskas akcentavo klebonų pareigą nuo mažų dienų skiepyti vaikams supratimą apie Atgailos sakramento svarbą ir išskirtinumą. Klebonams taip pat buvo priminta pareiga atsakingai rengtis pamokslams.

Parapijos laikraščio šventė

Liepos pradžioje pasirodė šimtas Kazlų Rūdos Švč. Jėzaus Širdies parapijos laikraščio „Šviesa“ numeris. Pirmasis numeris buvo išleistas 1996 m. prieš Kalėdas. Leisti laikraštį sumanė parapijos klebonas Tadas Vallianas. Sumanymą parėmė ir laikraščiu iki šiol padeda AB „Kazlų Rūdos metalas“, IJ „Jovaras“ savininkas Juozas Makarevičius, krašto laikraščio „Kazlų Rūdos kronika“ redaktorius Zigmas Žemaitis bei maketuotoja Virginija Kumetaitė. Laikraštis „Šviesa“ šiuo metu leidžiamas 2580 egz. tiražu. Jame informuojama apie visuomeninio ir religinio gyvenimo įvykius, bažnytinio gyvenimo aktualijas, įvairius renginius, krikščioniškųjų bendruomenių veiklą, taip pat

Svečias iš Vilniaus aptarė vaikų rengimo Eucharistijos sakramentui problemą. Mons. K. Latoža išryškino skirtumą tarp evangelizacinės katechezės, kurios tikslas yra informuoti, ir sakramentinės katechezės – rengimo sakramentiniam gyvenimui. Jis akcentavo būtinybę vaikus pirmajai Komunijai rengti ne kelias savaites mokyklose, bet parapijoje ištikus metus. Katechezės parapijoje metu vaikai mokosi melstis, rengiasi sąmoningam sakramentiniam gyvenimui. Negana to, katechezė būtina ne tik vaikams, bet ir jų tėvams, kad jie vėliau galėtų paremti savo vaikus jų krikščioniškame kelyje. Svečias taip pat kalbėjo apie katechezės tęstinumą, priėjusių pirmosios Komunijos įtraukimą į bažnytinį gyvenimą. „Svarbu tiesti tiltą“, – sakė mons. K. Latoža. Tiltu poliai – Krikštas, pirmoji Komunija, Sutvirtinimas, Santuokos sakramentas. Kunigams privalu sujungti tuos tikėjimo polių meilės tiltu, kuriuo eitų žemės keleivis. Svečias savo pranešimą iliustravo atsivežta vaizdine medžiaga, papildė konkrečiais patarimais, pastabomis. Susirinkimo dalyviai buvo supažindinti su parapiinei katechezei skirtomis programomis, gairėmis katechetams, vadovėliais vaikams.

Susirinkimo dalyviai pateikė klausimų, svarstė, kaip pritaikyti naujas idėjas Šiaulių vyskupijos parapijose. Šiaulių katechetikos centro vadovė Danutė Lastauskaitė trumpai apibendrino Šiaulių katechetikos centro darbo rezultatus. -ir-

Seminaras katalikiškųjų mokyklų mokytojams

Birželio 12–16 d. Lietuvos katalikiškųjų mokyklų pedagogų asociacija (LKMPA) Šiluvoje, Jono Pauliaus II namuose, katalikiškųjų mokyklų įvairių dalykų mokytojams surengė APPLE seminarą „Mokyklos bendruomenės kūrimas“. Seminarui vadovavo viešnios iš Jungtinių Valstijų: edukacijos mokslų bakalaure ir pastoracijos studijų magistrė, Čikagos srities Katalikų bendruomenės liturgijos vadovė V. E. Williams ir sociologijos mokslų bakalaure bei teologijos magistrė, šiuo metu suaugusiųjų švietimo programos doktorantė S. Perez. Seminare gvildinti krikščioniškosios bendruomenės principai pagal Jėzaus mokymą ir jų pritaikymo mokyklos gyvenime galimybės, aptarti santykių kūrimo klausimai, pateikta praktinių patarimų, kaip per įvairias pamokas integruoti krikščioniškas vertybes. Seminaro metu taip pat supažindinta su įvairiais maldos metodais, dėmesio skirta asmeninei refleksijai, Šventojo Rašto ir sakramentų teologijos analizei, diskusijoms, klausimams bei išvykoms, susitikimams, vakaronėms. Kurso dalyviams buvo įteikti APPLE sertifikatai.

Pasak LKMPA administratorės A. Ivaškevičiūtės, šiuo metu Lietuvoje veikia 30 katalikiškųjų mokyklų, iš jų 6 gimnazijos (Kauno jėzuitų, Vilniaus jėzuitų, Kretingos pranciškonų, Marijampolės marijonų, Utenos „Saulės“ ir Telšių V. Borisevičiaus), 7 vidurinės, 1 technologinė, 2 pagrindinės (Šiaulių „Sandoros“ bei Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų) mokyklos, 12 pradinė mokyklų ir mokyklų su vaikų darželiais, 3 vaikų lopšeliai darželiai. LKMPA, įsteigta 1995 metais ir vienijanti Lietuvos katalikiškųjų švietimo įstaigų pedagogus, atstovauja katalikiškų švietimo įstaigų interesams, apibendrina ir skleidžia katalikiškųjų mokyklų darbo patirtį, populiarina katalikiškojo švietimo idėjas, padeda kelti katalikiško ugdymo kokybę, bendradarbiauja su Europos katalikiško švietimo komitetu (CEEC), Lietuvos švietimo ministerija, Lietuvos katechetikos centru, *Gyvenimo ir tikėjimo* institutu, Lietuvos krašto apsaugos ministerijos Pilietinio pasipriešinimo rengimo centru, Kauno nevyriausybinė organizacijų paramos centru ir kt.

LKMPA sekretoriatas siekia Lietuvos katalikiškosiose mokyklose įgyvendinti naujas katalikiškosios mokyklos tapatybę ugdančias programas, kurios padėtų pedagogams bei mokyklos vadovybei geriau išsąmoninti bei praktikoje taikyti pagrindinius katalikiškosios mokyklos principus – bendruomeniškumą, dėmesingumą kiekvienam asmeniui, mokytojų kaip

tarnavimo ir bendradarbiavimo tarp mokytojų ir tarp mokytojo bei mokinio supratimą. Netrukus ketinama pradėti įgyvendinti programą „Šventumo pojūtis“, kuria būtų siekiama mokyti katalikiškųjų mokyklų mokytojus dėstomo dalyko žinias sieti su pasaulėžiūrinėmis išvalgomis. Norima steigti ir mokytojų katalikiškoms mokykloms rengimo centrą arba katalikiško ugdymo centrą.

Lietuvos žemės ūkio universiteto koplyčios ir dvasinio ugdymo centro pašventinimas

Birželio 23 d. buvo pašventinta Lietuvos žemės ūkio universiteto (LŽŪU) koplyčia ir naujas dvasinio ugdymo centras. Ją 1991 m. įsteigė tuometinis šios aukštosios mokyklos kapelionas kun. Pranas Račiūnas MIC (1919–1997), 1998 m. ją plėtoti ir remontuoti pradėjo kun. Ričardas Mikutavičius (1935–1998), o 2000 m. darbus pabaigė dabartinis kapelionas kun. Jordanas Kazlauskas. Atidarytasis dvasinio ugdymo centras skirtas Lietuvos žemės ūkio universiteto bendruomenės sielovadai, krikščioniškų, bendražmogiškų ir tautinių vertybių ugdymui. Čia kapelionas priims studentus asmeniniams pokalbiams, vyks susitikimai su įdomiais žmonėmis, poezijos, muzikos popietės, bus rengiamos diskusijos jaunimo ugdymo ir kitais aktualiais klausimais.

Koplyčios ir dvasinio ugdymo centro pašventinimo proga iškilmingų Mišių koncelebracijai vadovavo vysk. Rimantas Norvila, atkreipęs dėmesį į koplyčiai suteiktą Šventosios Dvasios titulą. Studentams svarbu įgyti ne tik specifines mokslo žinias, bet ir dvasingumo, kuriam pasiekti reikalingos Šventosios Dvasios dovanos: išmintis, supratimas, patarimas, tvirtumas, žinojimas, maldingumas bei Dievo baimė. Šias dovanas ženklino prieš aukojimą atneštos simbolinės atnašos.

Po Mišių, kurių metu giedojo Svetlanos Mažeikienės vadovaujamas koplyčios choras, universiteto kapelionas kun. Jordanas Kazlauskas perskaitė koplyčios pašventinimo ir dvasinio ugdymo centro atidarymo aktą. Jis patvirtintas Vilkaviškio vyskupo Rimanto Norvilos, Lietuvos žemės ūkio universiteto rektoriaus Albino Kustos, Senato pirmininko Algimanto Sirvydo, Tarybos pirmininko Kęstučio Kriščiūno, prorektorijų, dekanų, studentų atstovų ir kitų parašais.

Universiteto rektorius A. Kusta nuoširdžiai padėjo vyskupui ir visiems kunigams už iškilmingą koplyčios pašventinimą, taip pat visiems svečiams, dalyvavusiems šioje iškilioje šventėje. Jis išreiškė viltį, kad Šventosios Dvasios koplyčia ir dvasinio ugdymo centras prisidės prie studentijos dvasingumo, patriotiškumo ugdymo.

Dainuojant Virginijos Milaknienės vadovaujamam Tautinės dainos ansambliui, vysk. R. Norvila, universiteto kapelionas kun. J. Kazlauskas, universiteto rektorius A. Kusta bei kiti rektorato, senato nariai pasodino ažuoliuką, simbolizuojantį LŽŪU Šventosios Dvasios koplyčios ir dvasinio ugdymo centro lankytojų nuolatinį tobulėjimą. Pasodintas ažuoliukas, kuris primins šį Lietuvos žemės ūkio universiteto Šventosios Dvasios koplyčios bei dvasinio ugdymo centro pašventinimą. Dvasinio ugdymo centro atidarymo iškilmes užbaigtos kun. Ričardo Mikutavičiaus poezijos kūriniais, kuriuos deklavo Vida Mickuvienė.

Rekolekcijos Šiluvoje

Liepos 7–11 d. Šiluvoje vyko liturginio šventimo ir dvasinio mokymo dienos „Širdies ramybė“, kurias vedė Katalikų evangelizacijos centro iniciatyva pirmą kartą į Lietuvą pakviesti Palaiminimų bendruomenės nariai. Renginyje dalyvavo apie 200 žmonių iš visos Lietuvos. Rekolekcijų vadovas

publikuojami religinio ir pasaulietinio turinio poezijos kūriniai.

Liepos 4 d. šia proga Kazlų Rūdos bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už „Šviesos“ laikraščio rėmėjus, leidėjus, straipsnių autorius ir skaitytojus. Po šv. Mišių klebonijoje buvo surengta skaitytojų konferencija, kurioje dalyvavo leidinio rėmėjai, leidėjai, straipsnių autoriai, parapijos klebonas T. Vallianas, kun. Ignas Plioraitis, Marijampolės dekanas kan. Juozas Barkauskas. Parapijos klebonas straipsnių autoriams bei leidėjams įteikė padėkos raštus. Kan. J. Barkauskas atkreipė dėmesį, jog „Kazlų Rūda turi specifinį bruožą: žmonėse glūdi šviesa. Čia daug literatų, dailininkų, kultūros žmonių, linkusių į dvasinius dalykus“. Jis taip pat pabrėžė, jog spauda yra viena veiksmingiausių evangelizacijos bei katechizacijos priemonių. AB „Kazlų Rūdos metalas“ direktorius Mečislavas Daugiala pažadėjo parapijos laikraštį remti ir toliau. -vf-

Renginiai Jonavoje

● Birželio 6 d. Jonavoje lankėsi ir 357 jaunuoliams Sutvirtinimo sakramentą suteikė Kauno vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas.

● Birželio 10 d. buvo surengtas eilinis tikybos mokytojų metodinis susirinkimas, kuriame darbo patirtimi pasidalijo J. Ralio vid. m-klos tikybos ir etikos mokytojai Egidijus Živaitis ir Darius Kliavičius. Dalyviams buvo pademonstruotas jų vestos tikybos, etikos ir literatūros integruotosios pamokos vaizdo įrašas. Susirinkime taip pat buvo aptarti einamieji klausimai, supažindinta, kokie seminarai vyks vasarą.

● Birželio 22 d. Jonavos tikintieji sutiko kryžiaus nešėjus, keliavusius iš Klai-pėdos į Vilnių. Visi drauge meldėsi tos dienos vakaro ir kitos dienos ryto šv. Mišiose.

● Birželio 26 d. vyko tradicinė Jonavos dekanato jaunimo diena, prasidėjusi šv. Mišiomis, kurias aukėjo Jonavos dekanas kun. Sigitas Bitkauskas. Renginiuose gausiai dalyvavo Jonavos dekanato jaunimas, svečiai iš Kauno, Kėdainių. Vyko akcija „Negaliu tylėti“, kurios metu mintimis dalijosi šventės dalyviai. Diskotekoje koncertavo Jonavos roko grupė.

● Liepos 3 d. Jonavos dekanas ir klebonas S. Bitkauskas organizavo turiningą kelionę parapijos sumos choris-tams, pastoracinės tarybos nariams, katechetams. Aplankyta daug bažnyčių,

pabendrauta su kunigais, Metelių Kryžių koplyčioje prie Dusios aukotos šv. Mišios. Taip pat aplankyta naujoji Alytaus bažnyčia bei Vilkaviškio katedra.

● Liepos 6 d. grupelė Jonavos tikinčiųjų kartu su dekanu S. Bitkausku lankėsi Elko vyskupijoje ir Suvalkų krašte. Seinų vikaras kun. Arūnas Kesilis aprodė garsias to krašto šventoves, neveikiantį kamaldulių vienuolyną Vigiūose. -sb-

Keliais žodžiais

Žemaičių Kalvarija. Birželio 19–27 d. čia vyko vasaros stovykla socialiai remtinų šeimų vaikams ir jaunuoliams. Stovykloje, kurią surengė Švč. Mergelės Marijos Nepaliaujamos Pagalbos šv. Pranciškaus seserų kongregacija (Kretinga), dalyvavo šešiasdešimt 11–19 amžiaus vaikų ir jaunuolių iš Kretingos, Palangos, Žemaičių Kalvarijos, Šiaulių, Šilalės raj. ir Plungės vaikų globos namų. Pažvelgti į save, susimąstyti apie gyvenimo prasmę, gilintis į Kryžiaus kelio kančią ir svarbą žmogaus gyvenime padėjo grupių vadovai ir Žemaičių Kalvarijos klebonas Narsutis Petrikas ir kun. Andrius Sabaliauskas. Stovyklautojai mokėsi klausytis kitų, pastebėti šalia esantį, tyloje susikaupti maldai. -eg-

Kaunas. Birželio 27 d. Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius pašventino už parapijiečių aukas pastatytus Kauno Palaimintojo J. Matulaičio parapijos laidojimus namus. Šia proga Palaimintojo J. Matulaičio namų koplyčioje arkivyskupas kartu su parapijos klebonu V. Pabrinkiu aukojo šv. Mišias. Parapijos namus pagal architekto V. Radvilavičiaus projektą pastatė UAB „Kaminta“. -jp-

Imbradas. Birželio 30 d. prie Ilgio ežero, kaip kasmė, buvo švenčiamos Dievo Motinos pasirodymo metinės. Šventėje dalyvavo apie būrys tikinčiųjų, 16 kunigų ir 4 klierikai. Šv. Mišių aukai vadovavo ir pamokslą pasakė Smilgių klebonas Eugenijus Troickis. Giedojo Biržų bažnyčios sumos choras bei muzikali Lukošūnų šeima iš Utenos. -rk-

Kaunas. Liepos 4 d. Kauno Gerojo Ganytojo parapijos koplyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už Kovo 11-osios g. 106 namo gyvus ir mirusius bendrijos narius. Bendrijos pirmininkės iniciatyva taip buvo pažymėta namo gyventojų gyvenimo viename name 35 metų sukaktis. Šv. Mišiose dalyvavo ir Kauno m. Dainavos seniūnijos seniūnas p.

tėvas Jacques'as Philippe'as mokymų metu dalijosi mintimis, kaip šių dienų iššūkių akivaizdoje išlaikyti vidinę širdies ramybę, kuri, pasak svečio iš Prancūzijos, yra svarbiausia kiekvieno krikščionio kelio į šventumą sąlyga. Rekolekcijų metu buvo apžvelgtos susitaikinimo su Dievu, savimi ir kitais, savo konkrečios būties priėmimo temos. Pabaigoje rekolekcijų vadovas akcentavo, jog norint išlaikyti vidinę ramybę būtina išmokti gyventi čia ir dabar, nesigręžiojant į praeitį ir nesibaiminant dėl ateities, ir svarbiausia neužmiršti, kad vienintelis mūsų saugumo laidas yra Dievas bei jo ištikimybė.

Palaiminimų bendruomenės narių ses. Kotrynos, br. Dovydo, br. Pijaus, ses. Darijos, ses. Marijos ir Kristinos vadovaujamos darbo grupėse buvo gilinamasi į pašaukimus, mokomasi melstis kūnu ir šokti bibliinius šokius. Kiekvieną dieną Marijos apsiųsimo koplyčioje buvo giedama Valandų liturgija (rytinė), Švč. Mergelės Marijos gimimo bazilikoje švenčiama Eucharistijos liturgija, adoruojamas Švenčiausiasis sakramentas, vyko maldos vakarai. Liepos 10 d. organizuota išpuodinga Eucharistinė procesija.

Palaiminimų bendruomenei, įkurtai Prancūzijoje 1973 m., priklauso įvairių pašaukimų žmonės – kunigai, seminaristai, diakonai, pašvęstojo gyvenimo asmenys, pasauliečių šeimos. Viena iš bendruomenės charizmų – semtis turtų iš judaistinių Bažnyčios ištakų ir melstis už išrinktosios tautos praregėjimą. Šiuo metu palaiminimų bendruomenė vienija 1500 narių. Pasaulyje yra 75 bendruomenės namai, 30 iš jų – Prancūzijoje. Kiekvieni bendruomenės namai turi savitą tarnystę, pvz., globoja vargšus, skelbia Dievo žodį, teikia psichologinę bei dvasinę pagalbą ir kt. -vm-

Seminaras pedagogams „Pasaulio pažinimo ir religinio ugdymo dermė“

Birželio 28 – liepos 2 d. Rokuose (Kauno raj.) vyko respublikinis seminaras „Pasaulio pažinimo ir religinio ugdymo dermė“. Jį organizavo Kauno apskrities Šeimos dvasinio ugdymo centras „Šeimyna“ ir lopšelis-darželis „Rokutis“, laimėję projektą, kurį parėmė Lietuvių katalikų religinė šalpa (JAV). Seminare dalyvavo 40 ikimokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogų iš Akmenės, Alytaus, Jonavos, Kauno, Kelmės, Kėdainių, Marijampolės, Radviliškio, Raseinių, Ukmergės, Vilniaus. Svarbiausias šio susibūrimo tikslas – pasidalyti patirtimi apie tai, kaip ugdyti mažametį vaiką, kad pagrindinės krikščioniškosios vertybės ir elgsena jam taptų savos, neprimestos kito asmens. Atsižvelgiant į tai, kad vaiko gyvenimiška ir religinė patirtis kaupiama pažįstant aplinkinį pasaulį, ieškota būdų, kaip derinti bendrąją ir religinį lavinimą.

Seminaras prasidėjo šv. Mišiomis Roku Šventosios Šeimos koplyčioje, kurias aukojo Aukštosios Panemunės parapijos klebonas kun. Deimantas Brogys. Vakarais vykdavo birželinės pamaldos. Seminaro užsiėmimuose teorija buvo siejama su praktika. Apie religinio ugdymo įtraukimą į bendrąsias programas ir gamtos pažinimo ypatumus ikimokykliniame amžiuje kalbėjo edukologijos magistrės Julija Bakūnaitė ir Danutė Plytnikienė. VDU Socialinių mokslų fakulteto docentė Bronislava Grigaitė nagrinėjo gamtos suvokimą pojūčiais. Su šv. Pranciškaus požiūriu į gamtą supažindino br. diak. Bernardas Belickas OFM. Seminaro dalyviai pasidalijo savo darbo, religinį ugdymą siejant su pasaulio pažinimu, patirtimi.

Praktinės užduotys Jiesios kraštovaizdžio draustinyje skatino giliau išvelgti gamtos paslaptis, atkreipti dėmesį į augalų ir gyvūnijos įvairovę. Žmogaus ir pasaulio harmoniją priminė Mikalojaus Konstantino Čiurlionio kūryba, prie kurios buvo prisiliesta jo muziejuje. Lietuvos liaudies buities muziejuje Rumšiškėse vyko užsiėmimas, pabrėžęs senolių požiūrį į gamtą kaip Dievo dovaną. Apibendrinami seminaro veiklą, dalyviai kalbėjo, kad tokiuose užsiėmimuose įgyjama daugiau patirties, sustiprėjama dvasiškai, užsimezga ilgalaikė draugystė ir bendradarbiavimas. -im-

Diplomų įteikimo šventė Kolpingo kolegijoje

Birželio 25 d. Kolpingo kolegijoje įteikti diplomai 64 absolventams. 10 iš jų gavo aukštesniųjų studijų teisės specialistų ir 54 aukštųjų neuniversitetinių studijų teisės ir verslo vadybos diplomus. Kolegijos direktorė L. Juraškienė įteikdama diplomus absolventams linkėjo aktyviai įsitraukti į šviesesnės Lietuvos kūrimą. Absolventus sveikino Kolegijos kapelionas R. Kuprys, Lietuvos Kolpingo draugijos atstovai, tėvai, draugai.

Anot kolegijos direktoriaus pavaduotojos N. Meškeliienės, šiais mokslo metais dieniniame ir neakivaizdiniame kolegijos skyriuose studijavo 300 studentų, pasirinkusių verslo vadybos, teisės, finansų ar anglų kalbos specialybes. Naujaisiais mokslo metais kolegijoje taip pat bus rengiami socialinio darbo specialistai. Kolegijoje daug dėmesio skiriama tarptautinių projektų rengimui ir įgyvendinimui. Lektorės E. Mickūnaitės vadovaujamas tarptautinis ryšių skyrius laimėjo Europos Sąjungos Leonardo da Vinči studentų mobilumo projektą „Vertėjų ir biuro administratorių kultūrinio suvokimo ugdymas tarpkultūriniais ryšiams“. Šiais mokslo metais 5 studentai stažavosi Jungtinės Karalystės biuruose. Kolegija dalyvauja studentų mainų programoje – kolegijos studentai ir dėstytojai vyksta stažuotis į verslo kolegiją Danijoje. Mokslinė praktinė dėstytojų veikla atsispindi kasmet rengiamoje tęstinėje konferencijoje „Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros perspektyvos integracija į Europos Sąjungos kontekstą“. Kolegija vykdo sociologinius tyrimus, rengia diskusijų klubus, seminarus miesto visuomenei. Kiekvienais metais Kolegijos administracijos ir teisės katedros dėstytojų iniciatyva prieš šv. Kalėdas teikiamos nemokamos teisinės konsultacijos socialiai remtiniams miesto žmonėms. Kolegija kartu su Lietuvos Kolpingo fondu miesto socialiai remtiniams žmonėms surengė informacinių technologijų kursus. Studentų atstovybė organizuoja kultūrinę, sportinę veiklą, leidžia laikraštį „Studento pusryčiai“. Kolegija daug dėmesio skiria labdaringai paramai ir bendradarbiavimui su „Atžalyno“ vaikų namais bei Kauno I spec. internato auklėtiniais.

-jp-

Mirė kunigas Kazimieras Aloyzas Sungaila (1935–2004)

Liepos 11 d. Rokiškio ligoninėje po insulto priepuolio mirė Čedasų šv. apašt. Petro ir Povilo ir Suvainiško šv. apašt. Jokūbo parapijų klebonas kunigas Kazimieras Aloyzas Sungaila. Kun. K. A. Sungaila gimė 1935 m. sausio 2 d. Panevėžyje. Mokėsi Panevėžio I vidurinėje mokykloje, 1953 m. įstojo į Kauno kunigų seminarijoje. 1954–1956 m. tarnavo sovietinėje armijoje. Po to tęsė studijas kunigų seminariją. Kunigu išventintas 1961 m. kovo 29 d. Vinkaro pareigas ėjo Kauno arkikatedroje bazilikoje, Anykščių, Rokiškio, Zarasų parapijose. 1972 m. paskirtas Čedasų, o 1979 m. ir Suvainiško klebonu. Šiose parapijose dirbo iki pat mirties. Palaidotas liepos 14 d. Čedasuose.

-P-

A. Mickevičius, kuris parapijos klebonui kun. J. Stankevičiui įteikė padėkos raštą už aktyvų bendradarbiavimą su Dainavos seniūnija ir pagalbą, organizuojant seniūnijos Joninių šventę. Parapijos sumos choras šios gražios iniciatyvos pradininkams šv. Mišių pabaigoje sugiedojo „Ilgiausių metų“.

-Im-

Višakio Rūda. Liepos 10 d. čia buvo pašventintas šio kaimo bendruomenės ir aplinkinių kaimų gyventojų lėšomis pastatytas paminklas, primenantis Višakio Rūdos įkūrimą 1731 metais. Šia proga šv. Mišias vietos bažnyčioje aukojo šios parapijos klebonas kun. Kęstutis Sprangauskas, taip pat kun. Ignas Plioraitis iš Kazlų Rūdos. Pamaldose dalyvavo iš šio krašto kilęs diakonas Romualdas Vitkovskis.

-vf-

Kazlų Rūda. Liepos 11 d. Kazlų Rūdos bažnyčioje šv. Mišias už kunigus rezistentus, 1944–1953 m. laisvės kovų dalyvius – Tauro apygardos įkūrėją kun. Antaną Ylių ir kapelioną kun. Justiną Lelešių aukojo mons. Alfonsas Svarinskas ir prel. Vytautas Kazlauskas. Po šv. Mišių buvo pašventintas šalia bažnyčios pastatytas ažuolo paminklas (skulptorius Vytautas Aputis).

-vf-

Nauji leidiniai

Jacques Philippe. Širdies ramybės ieškant. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2004. – 96 p.

Mūsų laikais vis daugiau blaškymosi ir nerimastingumo. Ši tendencija dažnai pasireiškia ir krikščioniškajame bei dvasiniame gyvenime: ieškome Dievo, siekiame šventumo, tarnaujame artimui, – bet tai darydami blaškomės ir nerimaujame, užuot pasitikėję ir likę ramūs. Ši knygelė moko, kaip nerimo ir baimės akimirkomis išlikti pasitikintiems Dievu. „Jūs patirsite, kad ramybė, paskleidžianti jūsų sieloje Dievo ir artimojo meilę, yra kelias, vedantis tiesiai į amžinąjį gyvenimą“, – sako šios knygelės autorius.

IŠKLAUSYTA MALDA

17 eilinis sekmadienis (C)

Pr 18, 20–32; Kol 2, 12–14; Lk 11, 1–13

Praėjusį sekmadienį palikome tris dieviškuosius lankytojus po Mamrės ažuolais Abraomo draugijoje. Pasivaišinę jie vyko į Sodomą. Dievas patikrina nuodėmingo miesto kaltę ir nusprendžia jį nubausti. Čia savo užtariamąja malda įsiterpia Abraomas. Tai nuostabi šventraščio vieta. Pirmąkart pašaukęs Abraomą Dievas paskiria jį išrinktosios tautos tėvu. Šis išrinkimas iš daugelio tautų drauge reiškia ir tarnavimą tautoms: „Visos žemės gentys ras tavyje palaiminimą“ (*Pr 12, 3*). Abraomas yra Sandoros tautos malonė, tačiau jis drauge yra pagonių tautų palaiminimas. Melsdamas už Sodomą ir Gomorą jis įvykdo savo pašaukimą būti tautų gelbėtoju. Krikščioniška malda Abraomo pavyzdžiu taip pat yra tarnystė tautoms. Dažnai tai būna vienintelis būdas, kuriuo galime joms pasitarnauti.

Abraomas labai gerai suvokia savo padėtį Dievo akivaizdoje. Prieš visagalį visatos Valdovą Abraomas suvokia esąs tik „dulkė ir pelenai“. Tačiau drauge jis veda su Dievu paprastą pokalbį tarsi su geru bičiuliu. Tiesioginis dialogas su Amžinuoju būdingas išrinktosios tautos religingumui nuo patriarchų laikų. Mus stebina maldos metu vykstančios „derybos“. Derėdamasis su gailėtinguoju Dievu dėl Sodomos nusidėjėlių Abraomas veda pokalbį žingsnis po žingsnio. Dievas visuomet atsako panašiai: „Jei rasiu Sodomos mieste penkiasdešimt teisiųjų, dėl jų pasigailėsiu visos jų vietos“ (*Pr 18, 26*). Abraomas yra nuostabus derybininkas. Pirmiausia jis siūlo penkiasdešimtį teisiųjų atpirkti visiems Sodomos ir Gomoros nusidėjėliams. Nuo penkiasdešimties jis eina prie keturiasdešimt penkių. Tiksliau sakant, iš penkiasdešimties atima penkis, panašiai, kaip derantis keliama kaina: „O jeigu trūktų penkių lig penkiasdešimties teisiųjų? Argi dėl tų penkių sunaikintum visą miestą?“ Po to skaičius mažinamas iki keturiasdešimties, po to trisdešimties, dvidešimties, dešimties...

Ar išrinktosios tautos istorijoje dar įmanoma kelti teisiųjų gyvybės kainą ir iki kiek? Iki vieno teisiėjo? Taip, iki Jėzaus. Jis yra tas Avinėlis, kuris vienintelis atperka viso pasaulio nuodėmes (plg. *Jn 1, 29*). Evangelistas Jonas perduoda vyriausiojo kunigo pranašystę: „Jėzui reikės mirti už tautą, ir ne tik už tautą, bet tam, kad suburtų į vienybę išsklaidytuosius Dievo vaikus“ (*Jn 11, 51–52*). Prisikėlęs ir pašlovintas Jėzus užtaria nusidėjėlius ne vieną kartą, kaip Abraomas Sodomą ir Gomorą; Jėzus malda už visų laikų ir viso pasaulio nusidėjėlius, ir jo maldavimas nuolat išklausomas (*Žyd 7, 25*).

Abraomas užduoda klausimą apie teisiųjų ir nusidėjėlių likimą: „Argi tas, kuris yra visos žemės teisėjas, nesielgs teisingai?“ Teisingasis Dievas negali skirti vienodą likimą geriesiems ir blogiesiems. Išrinktosios tautos istorijoje klausimas apie teisiųjų ir nusidėjėlių likimą ne visuomet sulaukdavo vienodo atsakymo. Jobas, puolęs į juodo pesimizmo duobę, daro kraštutinę išvadą: „Abu – ir nekaltą ir kaltą – jis sunaikina!“ (*Job 9, 22*). Ezekielis, vidinio religingumo pranašas, paneigia šį Jobo tvirtinimą ir skelbia individualaus atlygio principą (*Ez 14, 13–14*). Abraomas laukia visiškai kitokio sprendimo. Jis kovoja dėl naujo bausmės dėsnio aiškinimo ir naujos išganymo istorijos sampratos. Iš esmės Abraomas tvirtina, kad geriau išgelbėti teisiuosius, drauge su jais išgelbėjant bloguosius. Kolektyvinę nusidėjėlių bausmę galima pakeisti jų kolektyviniu išgelbėjimu drauge su teisiaisiais. Tai gailėstin-gumo rinka, kurioje dėsnius nustato Tas, kuris leidžia savo saulei lygiai šviesti geriesiems ir blogiesiems, leidžia lietui lyti ant teisiųjų ir nusidėjėlių. Šiose malonės derybose Abraomas yra užtarėjas. Jis yra provaizdis kunigiškiosios tautos, besimeldžiančios už viso pasaulio išgelbėjimą. Abraomo užtarimas pranašauja Jėzaus užtariamąją maldą. Tai, ko patriarchui nepavyko išprašyti Sodomos gyventojams dėl jų pagedimo, Jėzus dovanoja visiems žmonėms. Į senojo Elio klausimą: „Jei žmogus nusideda Viešpačiui, kas begali jį užtarti?“ (*1 Sam 2, 22*), Naujasis Testamentas atsako: Jėzus Kristus – vienintelis teisusis (*1 Jn 2, 1*).

Evangelistas Lukas mums pateikia savo mėgstamos temos – maldos mokymo santrauką. Tai tarsi trumpas bukletas apie maldą, į kurį evangelistas įtraukia Viešpaties maldą, palyginimą apie atkaklų bičiulį ir aiškinimą apie maldos išklausymą. Viešpaties malda perduota mums pagal dvi tradicijas. Evangelistas Matas Viešpaties maldą įterpia į Kalno pamokslą. Mato evangelijoje į Viešpaties maldą įtraukiami septyni, o Luko evangelijoje – penki prašymai. Mūsų neturėtų stebinti šie skirtumai. Nuostabu, kad per penkis dešimtmečius nuo tada, kai Jėzus mokė apaštalus, iki tol, kai ši tradicija buvo užrašyta evangelijose, ši malda išliko tokia paprasta. Turime stengtis suvokti ne žodinę maldos formuluotę, bet jos dvasią. Kitaip tariant, savo gyvenimo kelyje turime išmokti širdimi ištarti „Tėve“. Kreipdamasis į Tėvą Jėzus jį vadina Abba – „Tėti, Tėveli“. Ankstyvoji tradicija paliko šį kreipinį neišverstą į graikų kalbą, nes nerasta tinkamo žodžio perteikti šio aramėjiško kreipinio švelnumą. Tokio kreipinio į Dievą nėra judaizmo tradicijoje. Šiame kreipinyje išreiškiama Jėzaus ryšio su Dievu esmė. Jei nedrįstame taip kreiptis į Dievą, mums padeda Dvasia: „Dievas atsiuntė į mūsų širdis savo Sūnaus Dvasią, kuri šaukia: ‘Aba, Tėve!’“ (*Gal 4, 6*).

Palyginimas apie išvermingą maldą susijęs su Viešpaties malda „duonos“ raktažodžiu. Šio palyginimo mintis aiški. Neįmanoma atsilaikyti prieš atkaklų bičiulio prašymą. Neįmanoma, kad Dievas neišklaustų mūsų maldų. Tačiau jo išklausymo būdas visuomet išlieka gaubiamas meilės slėpinio. Paskutinė Luko „buklėto“ apie maldą dalis laiduoja tikrumą dėl maldos išklausymo. Jėzus garantuoja, kad Dievas tikrai girdi ir išklauso mūsų maldas. Gerasis Tėvas duoda savo vaikams gerų dalykų, o pats svarbiausias iš jų yra Šventoji Dvasia.

EGOIZMO PAVOJUS

18 eilinis sekmadienis (C)

Koh 1, 2; 2, 21–23; Kol 3, 1–5. 9–11; Lk 12, 13–21

Šio sekmadienio skaitiniai darniai gvildena bendrą temą. Skaitinys iš Koheleto knygos atskleidžia žmogiškųjų darbų bei sukurtųjų gėrybių tuštybę. Laiške kolosiečiams apaštalas Paulius primena, kad krikščionis privalo nepriširti prie žemiškųjų dalykų, o ieškoti tikrovės aukštybėse. Luko evangelijoje skaitomas palyginimas apie turtuolį, sukauptį įvairiausių gėrybių ir besitikintį laimingos ateities. Užklupus mirčiai, Dievo akivaizdoje jis pamato, kad neturi jokių nenykstančių gėrybių.

„Rūkų rūkas! Viskas yra rūkas!“ Kai kuriems labiau girdėtas kitoks šios vietos vertimas, tapęs priežodžiu: „Tuštybių tuštybė!“ Šis posakis yra hebrajiškas superlatyvas, panašiai kaip „Giesmių giesmė“. Koheleto knyga ypatinga ir vienintelė tokia Senajame Testamente. Jos pesimizmas artimas Jobo knygos nuotaikai. Abiejose knygose vaizduojamas susidūrimas su Dievo slėpiniu, skausminga gyvenimo prasmės paieška. „Koheletas“ reiškia asmenį, vadovaujantį susirinkimui. Biblinis autorius įdeda pasakojimą į karaliaus Saliamono lūpas, kurio išminties pavyzdys teikia autoritetingumo. Pasak Koheleto knygos autoriaus, tiek išminčiaus, tiek kvailio po mirties laukia toks pat likimas liūdname šeole (*Koh 2, 14–16*). Šio sekmadienio liturgijoje skaitoma pirmoji knygos eilutė, kuri yra tarsi visą knygą apibendrinantis refrenas. Tolesnė ištrauka suderinta su Evangelijos skaitiniu.

Koheletas įžvelgia niūrias žmogiškosios veiklos perspektyvas dėl dviejų priežasčių. Pirma, visi žmogaus darbo vaisiai lieka kitam, o antra – darbas sukelia beprasmišką nuovargį, juntamą dieną ir naktį. Kad geriau suvoktume skaitinio mintį, reikia perskaityti ir ankstesnį tekstą. Iš konteksto matome, jog biblinis autorius turi omenyje vienišą žmogų, be šeimos, be vaikų ar brolių, kaupusį turtus sau pačiam, niekuomet nesidalijusį ir nedavusį, nežvelgusį į turtą kaip tarnavimo priemonę. Štai kodėl jis taip būgštauja dėl rytojaus ir dejuoja dėl neteisybės, kad sukaupti turtai teks kitam. Baigiamoji Koheleto knygos mintis yra tai, kad žmogaus gyvenimas yra slėpinys, kurio raktą turi vien Dievas: „Iš tikrųjų žmogus negali išaiškinti viso vyksmo po saule“ (*Koh 8, 17*). Knyga baigiama giedru paraginimu: „Bijok Dievo ir laikykis jo įsakymų, nes tai saisto visą žmoniją“ (*Koh 12, 13*).

Koheleto tekstas yra puiki įžanga į apaštalo Pauliaus Laišką kolosiečiams, kuriame raginama siekti to, kas aukštybėse. Praėjusio sekmadienio skaitinyje iš to paties laiško apaštalas aiškino krikšto teologiją apie mirtį, prisikėlimą, kūniškumo atsižadėjimą. Apaštalo dėstymui iš pažiūros trūksta logikos. Jis iš pradžių teigia: „jeigu esate su Kristumi prikelti“, o po to sako: „jūs juk esate mirę“ (t. y. mirę nuodėmei). Paulius pirmiausia išdėsto dvasinę tikrovę, o po to atskleidžia iš jos kylančius moralinius reikalavimus. Senasis žmogus užleidžia vietą naujam: tai primena krikšto liturgija, kai pakrikštytasis aprengeamas baltu drabužiu, reiškiančiu naują kūrinį. Apaštalas Paulius daugelyje vietų kalba apie senojo žmogaus mirtį (*Rom 6, 6; Ef 4, 22–24*). Naujasis rūbas nereiškia tik išorinio apsigaubimo. „Apsivilkti Kristumi“ reiškia vienyti su Kristaus asmeniu ir jo gyvenimu. Krikštas suponuoja ne tik moralinius įpareigojimus, bet taip pat proto atsinaujinimą. Apsivilkęs nauju žmogumi krikščionis „atnaujinamas tobulam pažinimui pagal savo Kūrėjo paveikslą“. Apaštalas Paulius supriešina Dievo išmintį ir žmonių kvailystę.

Luko evangelijos skaitinyje apibendrinami Jėzaus pamokymai apie nepriširimą prie žemiškųjų turtų. Analogijų randame ir pas evangelistą Matą, tačiau pirmasis epizodas apie turto dalybas ir palyginimas apie kvailą turtuolį būdingas tik Lukui. To meto kultūroje buvo įprasta kreiptis į įstatymo mokytoją klausiant patarimo ar prašant išspręsti ginčytiną klausimą. Pagal žydų įstatymą dviguba palikimo dalis atitekdavo vyresniajam sūnui. Į Jėzų kreipiasi veikiausiai jaunėlis, nesulaukęs savo palikimo dalies. Jėzus ryžtingai atsisako būti tokių dalykų arbitru. Iš tolesnio įspėjimo saugotis godumo galima numanyti, kad turto būta nemažo. Jėzus panašiai atkerta visais atvejais, kai jam siūloma daryti dalykus, nesusijusius su tiesiogine misija. Čia galime prisiminti ir kritišką apaštalo Pauliaus reakciją, sužinojus apie korintiečių bylinėjimąsi (*1 Kor 6, 6–8*). Jėzaus pasakojime turtuolis nuolat vartoja savybinį įvardį „mano“. Jis kalba apie savo klojimus, savo derlių, savo gėrybes. Čia pabrėžiamas vien egoistinis pasitenkinimas ir rūpinimasis vien savo gerove. Netikėta mirtis nutraukia turtuolio iliuzijas. Klausimas „Kam gi atiteks ką susikrovei?“ artimas Koheleto minčiai. Tačiau Evangelijos palyginime pranokstamos Koholeto svarstymų ribos. Žmogaus mirtis nėra pati didžiausia drama. Blogiausias dalykas buvo tai, kad žmogus nesirūpino gyvenimu po mirties, apsiribodamas vien žemiškosiomis gėrybėmis. Turime stengtis „tapti turtingi pas Dievą“.

IŠTIKIMYBĖ PAŽADUI

19 eilinis sekmadienis (C)

Išm 18, 6–9; *Žyd* 11, 1–2. 8–19; *Lk* 12, 32–48

Visus tris šio sekmadienio skaitinius vienija pirmiausia ištikimybės tema: ištikimybė tikėjimui, ištikimybė vilčiai, ištikimybė tarnystei. Dievo karalystės tema išreiškiama pažado žemės (pirmajame skaitinyje), dangiškosios tėvynės (antrajame skaitinyje), ir eschatologinės puotos (trečiajame skaitinyje) įvaizdžiais. Išminties knygos autorius primena išlaisvinimo iš Egipto naktį, kurią ištikimi protėvių tikėjimui žydai mini švęsdami Velykas. Jų tikėjimas leidžia jiems viltis įžengti į pažado žemę. Laiške žydams primenami Senojo Testamento šventųjų pavyzdžiai. Jie įtikėjo Dievo pažadų tikrumu ir jautėsi esą tik keleiviai kelionėje į geresnę tėvynę. Luko evangelijos ištrauka aiškina, kad įžengimui į Karalystę būtina radikali ištikimybė.

Išminties knyga yra pati vėlyviausia iš Senojo Testamento raštų. Ji sudaryta Egipte, Aleksandrijoje, įpusėjus pirmajam šimtmečiui prieš Kristų. Aleksandrija buvo vienas iškiliausių helenistinės civilizacijos židinių. Išminties knygos autorius rašė graikiškai, kreipdamasis į savo tikėjimo brolius, daugiausia nebemokėjusius hebrajiškai. Knygoje reiškiamas susirūpinimas dėl helenistinės kultūros pagundų ir grėsmės protėvių tikėjimui. Biblinis autorius siekia atskleisti, kad iš Dievo kylanti išmintis pranoksta visas žmogiškąsias išmintis. Pavojų tikėjimui kėlė ir priešiška žydams tuometinė Egipto valdovų Ptolemajų politika.

Išėjimas iš Egipto, ženklinamas Velykų šventimo, visuomet suvokiamas kaip steigiamasis Izraelio įvykis, išrinktosios tautos gimimo data. Tai momentas, kai Izraelitai suvokia savo religinę tapatybę. Autorius pabrėžia protėvių tikėjimą Abraomui duotais pažadais, kurių išsipildymą reikė išlaisvinimas iš Egipto vergovės. Skelbiamas išganymo džiaugsmas ir padėka Dievui, pašlovinusiam savo tautą ir sutriuškinusiam savo priešus. Tačiau ypač pabrėžiama protėvių tikėjimo ištikimybė: „Pamaldūs gerų žmonių vaikai slapčia atnašavo aukas ir vieningai įsipareigojo dieviškajam įstatymui“. Išminties knygos autorius kviečia savo amžininkus tikėjimo brolius mintyse daryti istorinį šuolį. Jie taip pat gyvena pagoniškame Egipte patirdami stambeldiškų kultūrų įtaką. Egipto valdovai vėl grasina jų tapatybei. Išminties knygos autorius neragina fiziškai išeiti iš to krašto, bet sekti protėvių pavyzdžiu, jų maldingumu ir ištikimybė tikėjimui. Tegu niekas nepamiršta, ką reiškia didžioji išlaisvinimo naktis, pavertusi Izraelį išskirtine tauta, paliudijusi ypatingą tikrojo Dievo globą.

Nuo šiol keturis sekmadienius liturgijoje girdėsime ištraukas iš Laiško žydams. Šio laiško autorius yra veikiausiai vienas iš apaštalo Pauliaus mokinių. Laiško adresatai yra į krikščionybę atsivertę žydai, išgyvenantys persekiojimus. Apie tuos persekiojimus byloja eilutės iš ankstesnio skyriaus: „Prisiminkite ankstesnes dienas, kada jūs apšviesti ištvėrėte didžių kentėjimų kovą, tiek patys išstatyti viešam pajuokimui ir smurtui, tiek būdami bendrininkai tų, kurie taip buvo skriaudžiami“ (*Žyd* 10, 32–34). Laiško autorius drąsina ištvėrti patiriančius persekiojimus ir veikiausiai besiilginčius senojo kulto tėvynainius. Laiško adresatai pažįsta Raštus, todėl į juos kreipiamasi bibrine kalba, primenant Senojo Testamento didvyrius.

Labai svarbus tikėjimo apibrėžimas: „Tikėjimas laiduoja mums tai, ko viliamės, įrodo tikrovę, kurios nematome“. Tai daugelio teologų nagrinėtas ir klasikinis tikėjimo apibrėžimas. Tikėjimas yra nukreiptas į ateitį, į neregimąją tikrovę, kuria tikrai tikima. Frazės paralelizmu paaiškinama, jog tai, ko viliamės, yra nematoma. Tačiau laiško autorius siekia ne tiek pateikti tikėjimo apibrėžimą, o veikiau paaiškinti protėvių elgseną. Vedamasis jų gyvenimo principas buvo jų tikėjimas pažadais, kuriuose jie atpažino dvasinę tikrovę. Abraomas, gavęs pažadą, jog paveldės žemę, taip ir lieka klajoklis, nes viliasi neregimosios tėvynės. Bevaikis patriarchas suvokia, jog paliukonio pažadas apima taip pat ir dvasinę ainiją. Laiško autorius nori sustiprinti išbandymų naktįje vos berusenantį savo tėvynainių tikėjimą. Ištvėrmė šios žemės kelionėje nuves į dangaus tėvynę.

Luko evangelijos ištraukoje Jėzaus žodžiai skiriami ypač „mažajai kaimenei“, t. y. Bažnyčios branduoliui. Ištikimiems tarnams žadamas džiaugsmingas atlygis. Sugrįžęs šeimininkas „susijuos, susodins juos prie stalo ir eidamas aplinkui patarnaus jiems“. Į mažąją kaimenę Jėzus kreipiasi mesijiniu Ganytojo balsu: „Nebijok, mažoji kaimene: jūsų Tėvas panorėjo atiduoti jums karalystę“. Čia pat paaiškinamos ir sąlygos įžengti į karalystę: neturtas ir budrumas. Mažoji kaimenė privalo duoti neturto pavyzdį. Būdas praturtėti yra davimas: išparduokite savo turtą ir išdalykite jį išmaldai. <...> Kraukite nenykstantį lobį danguje. Šis tekstas primena Mato evangelijos Kalno pamokslo ištrauką (*Mt* 6, 19–21). Evangelistas Lukas neturto raginimą susieja su palyginimu apie neprotingą turtuolį. Mažajai kaimenei, skelbsiančiai Jo žinią iki kankinystės ar mirties, Jėzus kalba apie visišką ištikimybę. Už tokią ištikimybę bus atlyginta nelaukta ir paradoksaliai. Evangelistas pateikia drąsų įvaizdį: Dievas tarnauja savo ištikimiems šventiesiems. Jėzus šį įvaizdį patvirtino Paskutinės vakarienės metu plaudamas mokiniams kojas. Petras nuvokia palyginimo prasmę, bet nori pasitiksinti: „Viešpatie, ar šį palyginimą pasakei tik mums, ar visiems?“ Jėzus neatsako tiesiogiai. Jo atsakymas patvirtina Petriui patikėtą atsakomybę už Bažnyčią. Bažnyčiai tenka atsakomybė „vadovauti šeimynai ir ją maitinti“.

MOTERIS – BAŽNYČIA

Švč. M. Marijos Ėmimas į dangų (Žolinė)
 Apr 11, 19; 12, 1–6. 10; 1 Kor 15, 20–26; Lk 1, 39–56

Marijos Ėmimo į dangų šventė yra pati seniausia ir iškilmingiausia visame Marijos švenčių cikle. Maldingumo Marijai pėdsakų rašytiniuose dokumentuose aptinkama nuo II a. pabaigos. Jau VI a. ši šventė švęsta rugpjūčio 15-ąją tiek Jeruzalėje, tiek Egipte. VII amžiuje ji paplinta graikų Bažnyčiose, o amžiaus pabaigoje – Romoje. Nuo IX a. Marijos Ėmimo į dangų šventė tampa viena iškilmingiausių apeigų Bizantijoje. XIII a. Vakarų Bažnyčioje maldingumą Marijai, be kita ko, liudija ir tai, kad daugelis katedrų dedikuotos Švč. Mergelei. 1950 m. popiežius Pijus XII šį tradicinį tikėjimą suformulavo kaip tikėjimo tiesą. Vatikano II Susirinkimo konstitucijoje *Lumen gentium* sakoma: „Galiausiai apsaugota, nepalytėta jokios prigimtinės kaltės dėmės, baigusi žemiškojo gyvenimo kelią, Nekaltoji Mergelė buvo su kūnu ir siela paimta į dangaus garbę ir Viešpaties išaukštinta kaip visatos Karalienė, kad taptų panašesnė į savo Sūnų, viešpačių Viešpatį ir nuodėmės bei mirties nugalėtoją“ (59).

Naujajame Testamente nė vienas tekstas tiesiogiai nemini Mergelės Marijos ėmimo į dangų ar jos mirties. Liturginiai skaitiniai padeda priartėti prie šio slėpinio. Skaitinys iš Apreiškimo knygos vaizduoja moters kovą su slibinu: tai persekiojamos Bažnyčios įvaizdis. Jis sietinas su Pradžios knygos pranašyste apie pergalę prieš žaltį: „Aš sukelsiu priešišumą tarp tavęs ir moters, tarp tavo ainijos ir jos ainijos“ (Pr 3, 15). Moters įvaizdyje Bažnyčia išvelgia Mariją, gimdančią pergalingą Mesiją.

Pirmajame laiške korintiečiams apaštalas Paulius primena apie Kristaus pergalę prieš mirtį: „Kristuje visi bus atgaivinti, tačiau kiekvienas pagal savo eilę“. Bažnyčia tiki, kad Mergelė Marija yra pirmoji toje prikeltųjų eilėje, įžengusi į savo Sūnaus šlovę. Evangelijos skaitiniui parinktas Marijos aplankymo pasakojimas. *Magnificat* giesmėje Marija šlovina Dievą už patirtus iš jo stebuklus. Literatūrinis apokalipsės žanras kyla iš graikiško žodžio, reiškiančio paslapties atskleidimą. II a. prieš Kristų, kai buvo redaguojama apokaliptinė Danielio knyga, žydai išgyveno karaliaus Antiocho Epifano persekiojimą. Knygos autorius norėjo paguosti savo tikėjimo brolius. Analogiškas yra Jono Apreiškimo knygos tikslas. Jis pats persekiojamas ir ištremtas į Patmo salą „dėl Dievo žodžio ir Jėzaus liudijimo“ (Apr 1, 9). 11 ir 12 Apreiškimo knygos skyriuose aprašomi laukiami Viešpaties dienos ženklai. „Ir atsidarė danguje Dievo šventykla, ir pasirodė šventykloje jos Sandoros Skrynija“. Šventyklos atsivėrimas ir galimybė išvysti Sandoros skryniją yra eschatologinės eros ženklas. Apreiškimo knygoje senosios Sandoros simboliai nurodo perėjimą į Naują sandorą. Šiame įvaizdyje Dievo buvimo kupina šventykla yra Bažnyčia. Ji skelbia galutinį Karalystės įsitvirtinimo įvykį.

Bažnyčia taip pat simboliškai pristatoma slibino persekiojamos moters įvaizdžiu. Moteris, apsiautusi saule ir ant galvos turinti dvylikos žvaigždžių vainiką, reiškia Dievo tautą, sudarytą iš dvylikos genčių ir tapusių dvylikos apaštalų Bažnyčia. Ši moteris pagimdo Mesiją, „kuriam skirta ganyti visas tautas“. Šis gimdymas vyksta ne Betliejuje, bet Kalvarijoje. Kristus gimsta šlovei ir pergalei prieš šėtoną. Čia turimas omenyje ne tik Marijos motinystės įvaizdis, bet ir bendruomeninė motinystė: kur gimdančioji moteris yra visa kankinių Bažnyčia. Slibinas, kuris tyko stovėdamas priešais moterį, yra šėtonas, nujaučiantis Kristuje savo nugalėtoją. Jis taip pat reiškia ir Romą, gniaužiančią gimstančią Bažnyčią, tačiau neįstengiančią jos nugalėti. Pergalė prieš šėtoną yra pats didžiausias eschatologinio laiko ženklas. Apokalipsės scena yra priešingybė Pradžios knygos scenai, kur žaltys triumfuoja prieš moterį. „Moteris pabėgo į dykumą, kur buvo jai Dievo paruošta būstinė“. Bažnyčia išvaduojama iš blogio galybių, ji nepriklauso pasauliui, kuriame viešpatauja šėtonas. Dykuma yra šventųjų prieglobsčio vieta, tačiau taip pat ir išbandymų vieta. Bažnyčia dykumoje Dievo globojama panašiai kaip kadaise išrinktoji tauta, kuri klajojo maitinama mana iš dangaus. Marija yra Bažnyčios provaizdis. Ji išgyveno didį išbandymą. Drauge su triumfuojančia Bažnyčia ji dalyvauja savo Sūnaus šlovėje.

Pasakojimas apie Marijos lankymąsi pas Elzbietą Luko evangelijoje eina po Apreiškimo scenos. Angelas apreiškia Marijai jos giminaitės Elzbietos patirtą malonę: sulaukusi senyvo amžiaus ir buvusi nevaisinga ji pagaliau laukiasi kūdikio. Angelas priduria Nazareto Mergelei, kad Dievui nėra negalimų dalykų. Tai turi patvirtinti jo apreikštą stubilnančią žinią. Įžengusi į Zacharijo namus Marija, būdama jaunesnė, pirmoji pasveikino Elzbietą. Marijos įžengimas į namus sutampa su Šventosios Dvasios išsiliejimu. Jono Krikštytojo tėvui Zacharijui angelas sakė: „Iš pat motinos įsčių jis bus kupinas Šventosios Dvasios“. Vos Elzbiečiai išgirdus Marijos sveikinimą, Dvasia pripildo jos įsčiose esantį kūdikį. Marijos buvimas sutampa su Dvasios buvimu, toks pat „sutapimas“ vyksta ir per Sekmines. Kūdikio „šoktelėjimas“ įsčiose perteikiamas tokiu graikišku žodžiu, kuris leidžia suprasti tikrai ypatingą ir atgamtinį įvykį. Elzbieta pasveikina Mariją palaiminimu, kuris Biblijoje visuomet skiriamas Dievo žmonėms. „Laiminga įtikėjusi, jog išsipildys, kas Viešpaties jai pasakytą“. Tai pirmasis Naujojo Testamento palaiminimas. Jis skiriamas Marijai, o ne Elzbietos vyrui Zacharijui, nepatikėjusiam angelo žodžiais ir todėl patyrusiam laikiną nebylystę. Paskutinis evangelijos palaiminimas, išsakytas po prisikėlimo, taip pat siejamas su tikėjimu: „Palaiminti, kurie tiki nematę“ (Jn 20, 29).

AR MAŽA BUS IŠGELBĖTŲ

21 eilinis sekmadienis (C)

Iz 66, 18–21; Žyd 12, 5–7. 11–13; Lk 13, 22–30

Savo paskutinėje kelionėje į Jeruzalę Jėzus pasakė pačius gražiausius palyginimus: apie sūnų pražuvėlį, apie ištaigingai puotaujantį turtuolį bei vargšą Lozorių, apie pakviestus į vestuvių pokylį svečius. Šioje kelionėje kažkas Jėzų paklausė: „Viešpatie, ar maža bus išgelbėtų?“ Prie šio klausimo sustokime. Kam tai galėtų nerūpėti?

Aiškaus atsakymo į šį klausimą Viešpats nedavė. Įvairių laikų teologai apie tai reiškė įvairias nuomones. Pabrėžiantys Dievo teisingumą mano, kad išgelbėtų bus nedaug. Kiti verčiau mielai kalba apie Dievo maloningumą ir retai prisimena amžinąją bausmę. Šventajame Rašte galima rasti citatų, paremiančių ir vieną, ir kitą nuomonę. Viešpats, užuot atsakęs į pateiktą klausimą, duoda mums daugiau: jis mus pamoko, kad „reikia įeiti pro ankštus vartus“. Ką tai reiškia, matome iš antrojo skaitinio: „Mano sūnau, nepaniekink Viešpaties drausmės ir nenusimink jo baramas: nes Dievas griežtai auklėja, ką myli, ir plaka kiekvieną sūnų, kurį priglaudžia. <...> Dievas elgiasi su jumis, kaip su sūnumis. O kurio gi sūnaus Dievas griežtai neauklėja?“

Dvylikos apaštalų mokslas, vadinamas Didache, prasideda tokiais žodžiais: „Yra du keliai: vienas gyvenimo kelias, o kitas mirties kelias, ir jie abu yra skirtingi. Gyvenimo kelias yra toks: pirma, „Mylėk Dievą, kuris tave sukūrė“, antra, „Mylėk savo artimą kaip save patį, nedaryk kitam viso to, ko nenori, kad tau būtų daroma“. Po šio pirmojo apaštalų priesako seka žodžiai apie mirties kelią. „Mirties kelias yra toks. Pirmiausia jis blogas ir pilnas prakeikimų: žudynių, svetimavimų, geidulių, ištvirkimo, vagysčių, stabmeldysčių, <...> plėšikavimų, melagingų liudijimų, veidmainysčių, melagingumo, klastos, išdidumo, blogumo, įžūlumo, godulystės, bjaurių kalbų, pavydo, akiplėšiškumo, puikybės, tuštybės“ (plg. KKŽ, 1986). Atsakydamas į klausimą, ar maža bus išgelbėtų, Viešpats ragina įeiti pro ankštus vartus, kurie vieną kartą bus uždaryti. „Kai namų šeimininkas atsikels ir užrakins duris, stovėdami lauke, jūs pradėsite belsti į duris ir prašyti: „Viešpatie, atidaryk mums!“ O jis atsakys: „Aš nežinau, iš kur jūs <...> Eikite šalin nuo manęs, visi piktadariai!“

Dievas žmogų apdovanojo didžia dovana – valios laisve. Tik tos laisvės dėka mes esame panašūs į Dievą. Joks žemės kūrinys šios didžios dovanos neturi. Mums, Dievo žmonėms, šioje žemiškoje kelionėje reikia išsaugoti savo laisvę ir orumą – netapti savo kūno, savo įgeidžių, savo aistrų vergais. Šv. Pauliaus Laiške galatams rašo: „Iš tiesų, broliai, jūs esate pašaukti laisvei! Tikrai šios laisvės vardan nepataikaukite kūnui, bet stenkitės vieni kitiems su meile tarnauti <...> Gyvenkite Dvasia, ir jūs nepasiduosite kūno geismams“ (Gal 5, 13–16). Dievas nepavydi mums laimės, priešingai, jis kuria mūsų laimę, tik nori, kad ir mes patys Dievo darbe dalyvautume. Šv. Augustinas sako: „Dievas mus sukūrė be mūsų, bet negali mūsų išgelbėti be mūsų“.

Apreiškimo knygoje Kristus vaizduojamas, kaip tas, kuris beldžiasi į žmogaus širdį: „Štai aš stoviu prie durų ir beldžiu: jei kas išgirs mano balsą ir atvers duris, aš pas jį užeisiu ir vakarieniausiu su juo, o jis su manimi“. Gerieji žmonės, Viešpats švelniai beldžia į jūsų širdis. Jis ieško jūsų draugystės, nori pabūti su jumis, nori pabūti jūsų vadovu į Tėvo namus, bet ar įsileidžiate? Bus laikas, kai tu belsi ir prašysi: „Viešpatie, atidaryk mums!“ Bet kaip jis atidarys, jeigu tu jo neįsileidai, nenorėjai su juo bendrauti? Gerasis Viešpatie, tu kasdien pabeldi į mano širdį. Bet mano ranka taip sunkiai kyla atverti duris... Kaip mielai įsileidžiu tuščias mintis, kvailus sumanymus, kaip lengvai mane suvilioja įvairios pasaulio sirenos.

Ačiū tau, Viešpatie, už prasmingą atsakymą. Kam gi man žinoti, kiek bus išgelbėtų? Verčiau dažnai primink man, kaip nukeliauti į Tėvo namus, koks kelias į juos veda. Šiandien Evangelija mus moko, kad nėra reikalo rūpintis, kiek žmonių bus išgelbėta. Palikime tai Viešpaties gailestingumui. Verčiau rūpinkimės gyventi Evangelijos dvasia, branginkime Dievo valią, jo įsakymus. Pasitikėkime, kad Dievas išgirs kiekvieną mūsų pabeldimą.

Bažnyčia moko, kad nei vienas negali būti tikras, ar jis yra Dievo malonėje, tačiau nuolat kviečia pasitikėti. Ji dažnai primena mums šv. Pauliaus žodžius: „Jei Dievas už mus, tai kas prieš mus?! Jeigu jis nepagailėjo nė savo Sūnaus, bet atidavė jį už mus visus, – kaipgi jis ir visko nedovanotų kartu su juo?! Kas bekaltins Dievo išrinktuosius? Juk Dievas išteisina! Tai kas pasmerks? Ar Kristus Jėzus, kuris numirė, bet buvo prikeltas, kuris sėdi Dievo dešinėje ir net užtaria mus?!“ (Rom 8, 31–34).

Kai apaštalas Tomas skundėsi, kad nežino kelio, Viešpats jam atsakė: „Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas. Niekas nenuveina pas Tėvą kitaip, kaip tik per mane“ (Jn 14, 6). Šio kelio nepalikime. Juo eidami vartus rasime atvertus ir savo Tėvą mūsų belaukiantį.

Parengė V. S.

Kardinolo A. J. Bačkio pamokslas prezidento inauguracijos proga

Šventų Mišių auka dedamės prie visos tautos linkėjimų Lietuvos Prezidentui prašydami jam Dievo malonės ir pagalbos vadovaujant mūsų šaliai.

Šiomis dienomis ne kartą buvo girdėti ir vilties, ir nerimo kupini klausimai: ar pavyks suvienyti suskaldytą ir supriešintą mūsų tautą? Ar ateis pagaliau taika ir ramybė į mūsų namus, į mūsų šalį?

Manau, kad to jau keturiolika metų trokšta visi Lietuvos žmonės. Ko mes tikimės iš mūsų šalies vadovų? Ko laukiame iš Prezidento? Argi nesame panašūs į Kristaus laikų žydų tautą, kuri laukė ir troško, kad atėjęs Mesijas išspręstų visas jų žemiškas problemas? Net artimiausi jo bičiuliai apaštalai ginčijosi dėl aukštesnių vietų. Ar ši dviejų tūkstančių metų senumo istorija nesikartoja ir mūsų dienomis?

Susimąstykime apie šios dienos Evangeliją, kurioje taip aiškiai atsispindi mūsų dabartinis gyvenimas. Pirmieji Evangelijos žodžiai verčia kiekvieną atsigrežti į savo širdį: „geras žmogus iš gero savo širdies lobyno ima gera, o blogasis iš blogo lobyno ima bloga“ (Lk 6, 45).

Per pranašą Jeremiją Dievas žada savo tautai: „įdiegsiu jiems savo įstatymą, įrašysiu jį jiems į širdį“ (31, 33). Dievas į kiekvieno žmogaus širdį įrašė aiškias moralines nuostatas. Kristus mokė žmones pažinti šias nuostatas ir jomis gyventi, nes mūsų amžinąjį likimą nulėms ne tai, ką mes sakome, bet tai ką darome, mūsų žodžius turi lydėti moralinis išpareigojimas. „Kam vadinate mane, Viešpatie, Viešpatie, o nedarote, ką sakau?“ (Lk 6, 46), – priekaištuoja Kristus.

Kokią tragediją lemia žodžių ir darbų priešprieša, Kristus atskleidžia šios dienos Evangelijos pasakojime apie protinę ir paiką žmogų, sumaniusius pasistatyti namą ant uolos, o paikasis pasirinko lengvesnį ir greitesnį būdą: jis pastatė namą ant smėlio. Iš pradžių gal ir nebuvo matyti, kuo skiriasi abu namai, nes tai slėpėjo pamatuose. Bet atėjus išbandymui atsiskleidė lemtingasis skirtumas. Namai ant uolos atlaikė audrą, o namai ant smėlio buvo sugriautas.

Pažvelkime kiekvienas į savo gyvenimą ir į tautos gyvenimą. Staigios pervartos privertė mus rūpintis gausiomis naujomis statybomis. Iš pradžių buvo labai sunku atskirti, kas yra kas. Kiek daug gražių žodžių! Kiek masinančių pažadų. Lietuva skelbėsi esanti katalikiškas kraštas. Dauguma – pakrikštyti, eina į bažnyčią, priima sakramentus... Drąsiai galime sakyti, kad visiems tinka palyginimo pradžioje ištarti Kristaus žodžiai, kad jie „ateina pas mane ir klausosi mano žodžių“. Tačiau ar juos vykdo? Tik audra atskleidžia tikrą tiesą. Krizės, nelaimės išduoda, koks yra žmogus.

Šventasis Jonas labai griežtai sako: „Kas sakosi jį (Kristų) pažinęs, bet jo įsakymų nesilaiko, tas melagis“ (1 Jn 2, 4). Priėmęs Kristaus krikštą ir tapęs Bažnyčios bendrijos nariu, esi įpareigotas tai, ką žinai ir sakai, paversti tikrove. Kristus savo sekėjams pateikia ne lengvutį etinių taisyklių rinkinį, bet radikalų, visiškai atsakomybę ir Dievo įsakymais paremtą kelią. Krikščionis negali būti viešosios nuomonės linguojama nendrė, bet tvirtas Dievo žodžio formuojamas žmogus.

Nuoširdžiai paklauskime savęs: ar ne per daug dažnai pasirinkdavome lengvesnį būdą – susiręsti namą ant smėlio? Kur gi tos mūsų smėlio pilys, į kurias sudėta tiek daug vilčių? Didesnės ar mažesnės audros seniai jas išblaškė nepalikdamos nė ženklo.

Nelaimė ne tuomet, kai mums kas nors nesiseka, ko nors nesugebame, nemokame ar suklystame. Nelaimė ir tragedija tuomet, jei to nenorime matyti ir pripažinti; nenorime iš to pasimokyti ir klaidas atitaisyti. Šventasis Jonas Apreiškimo knygoje labai iškalbingai perspėja: „Tu juk sakai: ‚Aš esu turtingas ir pralobęs ir nieko nestokuju‘, – o nežinai, kad esi skurdžius, apgailėtinas, beturtis, aklas ir plikas“ (Apr 3, 17).

Esame prislėgti daugybės problemų, kurios mums atrodo didelės, tiesiog neįveikiamos. Žmogus dažnai pasijunta traukiamas technokratijos mašinos, gniuždomas politinių, socialinių ir ekonominių jėgų, pasiklydęs virtualios erdvės džiunglėse. Šioje nusivylimų dirvoje išdygsta bejėgiško pykčio daigai, kurie ardo ir graužia tautos pamatus. Tačiau toje pačioje dirvoje gali augti ir krikščioniškas ryžtas. Tereikia atrasti jėgų iškasti gilesnius pamatus, kurie pasiektų Dievo Įsakymų plokštę. Ji vienintelė yra nepaperkama, neišduodanti, nesikeičianti su lig kiekviena valdžios, sistemos ar situacijos permaina.

Valstybė egzistuoja, kad kiekvienas žmogus galėtų oriai ir garbingai gyventi, jos socialinės struktūros turi užtikrinti gėrio skleidimą ir pažaboti blogį. Pernelyg dažnai galvojame, kad krikščioniui pakanka tik kovoti su blogio pasekmėmis: priglauti našlaičius ir senelius, globoti vargšus, lankyti kalinius... Krikščionis privalo pakeisti struktūras, dėl kurių kyla blogis. Jis neturi bijoti tapti prieštaravimo ženklu pasaulyje. Neturime nusišalinti nuo pareigos stiprinti šeimą, kurti įstatymus ir institucijas, kurios garantuotų teisingumą ir asmens orumą.

Mūsų tautai trūksta gyvenimo, kuris remtųsi Kristaus Gerąja Žinia. Tai ji yra neužgesanti šviesa klaidžiuos žemiškojo gyvenimo keliuose. Kiekvienas esame pašaukti skleisti šią Dievo Žinią pasaulyje. Kiekvienam iš mūsų yra suteikta tam tikra dovana, kaip girdėjome šios dienos pirmajame skaitinyje. Tą iš Dievo gautą dovaną atidavę bendrajam gėriui, galime pastatyti valstybės namą ant uolos, be suskilimų ir pasidalijimų. Juk visi esame vieno Tėvo vaikai. Jeigu suprasime šios uolos svarbą mūsų gyvenime, jokios audros neįstengs sugriauti mūsų Tėvynės rūmų.

Tai yra uždavinys ir įpareigojimas ne tik mūsų šalies vadovams, bet ir kiekvienam iš mūsų. Visi drauge turi

me imtis atsakomybės už savo kraštą naudodamiesi iš Dievo gautomis dovanomis. Dievas vienas yra visų mūsų Kūrėjas, o kiekvienas žmogus – brolis ir sesuo.

Palikę šalikelėje sugriuvusių iliuzijų namų liekanas, imkimės statyti savo ateitį ant tvirtos uolos. Tepadeda Dievas mūsų vadovams atrasti drąsos ir ryžto rinktis tikrąsias, gyvenimo išbandytas vertybes, kurios įgalintų sumūryti tvirtus pamatus, o ant jų pastatyti audrų nebijantį valstybės rūmą.

2004 07 12

Kaišiadorių vyskupo J. Matulaičio pamokslas Žemaičių Kalvarijoje

Mieli broliai ir seserys, Žemaičių Kalvarijos Dievo Motinos Marijos Aplanavimo atlaidų dalyviai, šiandien susibūrėme į garsiąją Žemaičių Kalvariją melsti mūsų Dangiškosios Motinos užtarimo, patirti Viešpaties malonių, gauti atlaidus... Laiminga Žemaitija, turinti taip garsią malonėmis Švč. M. Marijos, mūsų Dangiškosios Motinos, šventovę, papuoštą votais, Viešpaties malonių ženklais, liudijančiais mums, jog čia ne veltui melstasi, ne veltui prašyta užtarimo ir pagalbos...

Ši diena, pagrindinė Žemaičių Kalvarijos atlaidų diena, garbingojo Telšių vyskupo Jono Borutos patvarkymu, pašvęsta lietuviškos spaudos atgavimo šimtųjų metinių minėjimui. Šiandien taip pat meldžiamės už žiniasklaidos – spaudos, televizijos ir radijo – darbuotojus.

Kaip žinome, lietuvių spaudą pradėta visaip varžyti, drausti ir persekioti po 1863 metų sukilimo. Šių valdžios pastangų pagrindinis tikslas buvo lietuvius surusinti ir supravoslavinti, paversti Rusijos imperijos piliečiais. Kaip liudija išlikę istoriniai dokumentai, okupantai lietuvių net nelaikė tauta. Jie tvirtino, jog tokios iš viso nesą, o esančios tik atskiros lietuvių gentys, todėl nesą ir jokio būtino reikalo pripažinti atskirą lietuvių kalbą. Norėdami išplėsti Lietuvą iš Europos kultūros erdvės, okupantai uždraudė lietuvių spaudą lotyniškais raidėmis. Lietuviškos knygos turėjo būti spausdinamos rusiškais raidėmis – kirilica. 1864 metais Vilniaus generalgubernatoriui Muravjovui buvo pranešta taip: „Jeigu jūsų pastangos keisti lotyniškus lietuvių rašmenis į rusiškus ras uolių vykdytojų, tai Jūs atliksite tvirtą užkariavimą: mūsų raidės baigs tą, ką pradėjo rusų kardas“.

Uždraudus spaudą visos lietuviškos knygos, spausdintos lotynišku raidynu, turėjo būti sunaikintos. Kodėl okupantai bijojo lietuvių kalbos ir netgi lietuviškų raidžių? Gal todėl, kad gimtoji kalba ir spauda apibrėžia žmonių grupę kaip tautą, formuoja tautos savimonę, tai yra, kas mes esame, iš kur atėjome, kur link einame?

Už tai, kad šiame laikotarpyje lietuviai vis dėlto išsugo tautinę savimonę, visų pirma turime nulenkti gal-

vą Žemaičių Didžiajam, Bažnyčios sūnui vyskupui Motiejui, iš Dievo malonės šį sąjūdį visapusiškai rėmusiam, pačiam daug lietuviškai rašiusiam, nuolat prašiusiam Viešpaties pagalbos ir Dangiškosios mūsų Motinos Marijos užtarimo...

Taip pat neišpasakytai svarbų, sakyčiau, lemiamą vaidmenį čia suvaidino knygnešiai, kurie slapta gabeno svetur išspausdintas lietuviškas knygas – elementorius, maldaknyges, katekizmus bei kitą literatūrą ir jas platino tarp lietuvių. Taip lietuviškas žodis pasiekdavo lietuvių gryčią ir širdį, prasmingai ugdė jo gyvenimą, būti ir tikėjimą...

Toks kultūrinės mūsų krašto žmonių savimonės naikinimas truko iki 1904 metų, kuomet okupantai kapituliavo ir panaikino spaudos draudimą. Kaip liudija istoriniai šaltiniai, spaudos laisvės gražinimas nebuvo jokia caro malonė. Lietuvių spaudą legalizuoti caro vyriausybę visų pirma privertė pati lietuvių tauta. Sąjūdis dėl savosios spaudos taip plačiai išsiplėtojo ir buvo toks veiksmingas todėl, kad jis rėmėsi visos mūsų tautos troškimu...

Keturiasdešimtmetis nuo 1864 iki 1904 metų lietuvių tautos istorijoje vadinamas spaudos draudimo, knygnešių vargo mokyklos epocha. Kita vertus, šis laikotarpis paženklintas ir didžiomis Dievo malonėmis: tiek Žemaitijoje, tiek ir visoje Lietuvoje išaugo daug kilnių Tėvynę ir Dievą mylinčių žmonių, kuriais šiandien didžiuojamės, semiamės iš jų patirties bei deramo pavyzdžio šiandienos ir ateities mūsų krašto prasminguose darbuose...

Mieli broliai ir seserys, šiandien, gražiojoje Žemaičių Kalvarijos šventovėje, švęsdami Švč. M. Marijos Aplanavimo atlaidus, iškilmingai minime Dievo Motinos vaidmenį žmonijos išganymo plane.

Tai Ji, turėdama po širdimi įsikūnijusį Dievo Žodį – Dievo Sūnų Jėzų Kristų – nešė Jį kitiems, troško pasidalyti tuo džiaugsmu su visais... Evangelija liudija, jog pirmoji, patyrusi šį džiaugsmą, buvo Elzbieta, artima Marijos giminaitė. Marijos apsilankymas pas Elzbietą tapo labai reikšmingas ir pamokantis. Jis išpildė visus svarbiausius Elzbietos troškimus ir netgi juos pranoko. Evangelija pasakoja, jog „vos tik Elzbieta išgirdo Marijos sveikinimą, jos iščiose šoktelėjo kūdikis, o pati Elzbieta pasidarė kupina Šventosios Dvasios“ (Lk 1, 41) ir šlovino Dievą... Marijos apsilankymas visokeriopai praturtino Elzbietą: ji susilaukė sūnaus ir išgyveno Dievo malonės apsimėsimą.

Šis įvykis vaizdžiai parodo, kokiomis didelėmis malonėmis gali apipilti mus Dievas užtariant mus Dangiskajai Motinai, kaip mes, Dievu pasitikintys žmonės, neturime prarasti vilties, bet nuolat kreiptis į Mariją užtarimo... Dievas pačiose netikėčiausiose ir sunkiausiose gyvenimo padėtyse, kaip liudija mums Šventraštis, gali padėti ir padeda...

Tačiau turime nepamiršti, jog panašiose gyvenimo situacijose labai svarbu neprarasti pasitikėjimo Dievu, uoliai ir su meile vykdyti visus jo nurodymus. Marija čia

gražiausias pavyzdys. Ji tobulai pakluso Viešpačiui, sakydama: „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūna man, kaip tu pasakei“ (Lk 1, 38). Šiandien į mus ji kreipiasi Kanos vestuvėse ištaisais žodžiais: „Darykite, ką tik jis jums lieps“ (Jn 2, 5).

Mieli broliai ir seserys, grįždami mintimis prie šios dienos šventės prasmės ir lietuviškos spaudos atgavimo šimtmečio minėjimo, galėtume tam tikra prasme sulyginti Dievo Motiną ir knygnešius: a) Marija iščiose nešė kūnu tapusį Dievo Žodį – knygnešiai nešė lietuvišką žodį; b) lietuviškas žodis buria mus kaip tautą, kuria mūsų kultūrą, Dievo Žodis buria mus kaip Dievo tautą, praturtina mus savo malonėmis. Nors šiandien niekas nepersekioja mūsų spaudos, liovėsi mūsų krašte tikėjimo priespauda, tačiau niekad negalime „užsnūsti“, privalome būti budrūs, nes jeigu atidžiau išsižiūrėsime, tai pamatysime, kad panašūs pavojai mūsų tyko ir šiandien, tik pakeitę savo kailį...

Mus šiandien ypač neramina moralinių bei dvasinių vertybių nepaisymas ir net viešas jų pajuokimas, tautos mažėjimas, jaunimo bėgimas svetur... Šiandien, manau, prie šių vertybių puoselėjimo, kaip anuomet, daugiau galėtų prisidėti žiniasklaidos priemonės – televizija, spauda... Mūsų krašto visuomenės informavimo priemonės išties galėtų būti labiau panašios į anuometinius knygnešius, nešusius tautai šviesą ir tiesą, užuot tarnavusios vien savo šeiminkams ar ieškojusios populiarumo ir sensacijų...

Šiandien apstu ir daugiau įvairių problemų. Pavyzdžiui, aiškinama, kad dabartinėje Lietuvoje turi būti moderni, europietiška, o ne tradicinė – tautinė kultūra. O kodėl lietuviška kultūra negali būti kartu moderni, europietiška ir tautinė? Juk šių dalykų supriešinimas iškraipo jų esmę. Mes įstojome į Europos Sąjungą tarp kita ko ir tam, kad savo kultūros ir tikėjimo formų savitumu galėtume praturtinti įvairialypį kultūrinį ir religinį Europos veidą. Svetimybų pamėgdžiojimas atims iš mūsų savitumą, ir mes pamažėl tapsime nebeįdomūs ir nereikalingi. Anot Šventojo Rašto, tapsime druska, praradusi savo sūrumą, kuri tinkama tik išberti laukan... (plg. Mt 5, 13).

Apsilankydama pas Elzbietą, Marija parodė, kad Žodį reikia nešti. Ar tai būtų lietuviškas žodis, ar geras paguodos žodis, ar tikėjimui paskatinantis žodis... Žodį reikia nešti. Nors knygnešių gadyne jau seniai pasibaigė, bet Marijos – Įsikūnijusio Žodžio nešėjos – pavyzdžio paskatinti, ryžkimės neprarasti tikėjimo, neprarasti lietuviybės, neprarasti dorų ir prasmingų mūsų krašto papročių. Branginkime juos ir drąsiai dalykimės šiomis dovanomis su artimaisiais... Teužtaria mus maloningoji Dievo Motina, Švč. M. Marija, taip garsi savo pagalba Žemaitijoje...

Marija, Įsikūnijusio Žodžio nešėja, melski už mus. Amen.

2004 07 04

Katalikiškojo auklėjimo kongregacija
Dvasininkijos kongregacija

Nuolatinų diakonų ugdymo pagrindinės normos

Nuolatinų diakonų tarnybos ir gyvenimo vadovas

Katalikiškojo auklėjimo kongregacija
Dvasininkijos kongregacija

BENDRASIS PAREIŠKIMAS IR ĮŽANGA

BENDRASIS PAREIŠKIMAS

Nuolatinis diakonatas, atkurtas Vatikano II Susirinkimo ir harmoningai derantis su senąja Tradicija bei specifiniais Tridento Susirinkimo nutarimais, pastaraisiais dešimtmečiais daug kur išgyveno didelį pakilimą ir davė daug žadančių vaisių, labai naudingų tokiai neatidėliotinai naujosios evangelizacijos misijai. Šventasis Sostas ir nemažai episkopatų, pasirūpinę pasiūlyti diakonų gyvenimo bei ugdymo normų bei elementų, tokiu būdu prisidėjo prie bažnytinės patirties, kuriai dabar, kad plėtotųsi, reikia vieningų normų, tolesnių paaiškinimų ir – praktikos srityje – pastoracinių paskatų bei patikslinimų. Diakonato tikrovės visuma (pamatinė doktrininė samprata, pašaukimo suvokimas, kuris iš to kyla, rengimas, tarnyba, dvasingumas ir nuolatinis ugdymas) šiandien reikalauja apžvelgti nueitą kelią, siekiant viską aprėpti vienu žvilgsniu; tai būtina, jei šiam Šventimų sakramento laipsniui, atsiliepiant į Vatikano II Susirinkimo balsus bei intencijas, norima suteikta naują impulsą.

Paskelbusios *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotialis apie kunigų ugdymą* ir *Kunigų tarnybos ir gyvenimo vadovą*, Katalikiškojo auklėjimo ir Dvasininkijos kongregacijos suvokė būtinybę ypatingą dėmesį skirti nuolatinio diakonato temai, taip užbaigiant dėstyti tai, kas susiję su dviem pirmaisiais Šventimų sakramento laipsniais bei tenka jų kompetencijai. Todėl, išklaususios viso pasaulio vyskupų bei daugelio specialistų nuomones, abi kongregacijos šiai temai paskyrė savo visuotinius susirinkimus, surengtus 1995 metų lapkričio mėnesį. Nariai kardinolai ir vyskupai atidžiai išnagrinėjo šių konsultacijų rezultatus bei gausią patirtį, apie kurią buvo pranešta. Tuo remdamosi abi kongregacijos parengė *Ratio fundamentalis institutionis diaconorum permanentium* ir *Nuolatinų diakonų tarnybos ir gyvenimo vadovą* galutines redakcijas, sąžiningai perteikiančias prašymus, nurodymus bei siūlymus, kylančius iš visų pasaulio geografinių vietovių ir pateiktus tokių aukšto rango susirinkimų. Abiejų visuotinių susirinkimų darbas parodė, jog nuomonės daug kur sutampa, ir išryškino šiandien vis labiau jaučiamą harmoningos dermės, kuri laiduotų vieningą ugdymą bei pastoracinį šventosios tarnybos veiksmingumą jau visiškai pri-

artėjusio trečiojo tūkstantmečio iššūkių akivaizdoje, poreikį. Todėl patys Tėvai paprašė abiejų dikasterijų abu dokumentus tuo pačiu metu parengti bei paskelbti ir pradėti juos viena ir ta pačia pagrindinius elementus apimančia įžanga.

Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos parengtame dokumente *Ratio fundamentalis institutionis diaconarum permanentium* pateikiamos ne tik nuolatinų diakonų ugdymo gairės, bet ir normos, kurių privalu paisyti savo nacionalinius *Ratio* rengiančioms Vyskupų konferencijoms. Kaip ir *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis* atveju, kongregacija nori pasiūlyti vyskupams priemonę, padėsiančią tinkamai įgyvendinti Kanonų teisės kodekso 236 kanono nuostatus ir laiduosiančią Bažnyčioje vienybę, rimtą bei visapusišką nuolatinų diakonų ugdymą.

Nuolatinų diakonų tarnybos ir gyvenimo vadovui, kaip ir ankstesniam kunigams skirtam *Vadovui*, būdinga ne tik raginamoji vertė; jis taip pat teisiškai įpareigoja tada, kai jo normos „nurodo panašias drausmines *Kanonų teisės kodekso* normas“ arba „nustato visuotinių Bažnyčios įstatymų taikymo būdą, apibrėžčiau paaiškina jų doktrines priežastis ir ragina ar skatina jų sąžiningai laikytis“ (1). Tokiais atvejais šis dokumentas laikytinas formaliu bendruoju vykdomuoju dekretu (plg. 32 kan.).

Abu šiandien atitinkamos dikasterijos skelbiami dokumentai logiškai vienas kitą tęsia ir dėl to, visiškai išlaikydami savo tapatybę bei specifinę teisinę vertę, vienas kitu remiasi ir vienas kitą papildo; labai pageidautina, kad jie visur būtų pateikiami, priimami ir taikomi kaip visuma. Čia kartu su abiem dokumentais publikuojama viena įžanga, visos normų visumos pagrindas bei įkvėpimo versmė, yra neatsiejama abiejų dokumentų dalis.

Įžangoje aptariami istoriniai ir pastoraciniai nuolatinio diakonato aspektai, ypatingą dėmesį skiriant praktiniam ugdymo bei tarnybos matmeniui. Argumentus pagrindžiantys mokymo elementai pateikti Vatikano II Susirinkimo ir vėlesnio popiežiškojo magisteriumo dokumentuose.

Dokumentais atsiliepiama į plačiai jaučiamą poreikį išskleisti bei reglamentuoti iki šiol vykdytų eksperimentų įvairovę tiek įžvelgimo bei rengimo, tiek tarnybos praktikavimo bei nuolatinio ugdymo lygmeniu. Taip bus galima laiduoti gairių stabilumą, sykiu garantuosiančiu teisėtai įvairovei būtina vienybę, kuri savo ruožtu padarytų vaisingą tarnybą, jau davusią gerų vaisių ir žadančią brėkštant trečiajam tūkstantmečiui svariai prisidėti prie naujosios evangelizacijos.

Gairės, pateikiamos abiejuose dokumentuose, taikomos diecezinei dvasininkijai priklausantiems nuolatiniam diakonams, nors daugelis jų, tinkamai pritaikytos, gali galioti ir nuolatiniam diakonams, kurie yra pašventoto gyvenimo institutų ar apaštališkojo gyvenimo draugijų nariai.

ĮŽANGA (2)

I. Su šventimais susijusi tarnyba

1. „Dievo tautai ganyti ir nuolatos gausinti Viešpats Kristus savo Bažnyčioje įsteigė įvairias tarnybas, skirtas viso kūno gerovei. Juk gavusieji šventąją galią tarnautojai iš tikrųjų tarnauja savo broliams, idant visi, priklausantys Dievo tautai ir dėl to galintys džiaugtis tikruoju krikščionio kilnumu, laisvai ir tvarkingai žengdami į tą patį tikslą, pasiektų išganymą“ (3).

Šventimų sakramentas jį gaunantįjį „ypatinga Šventosios Dvasios malone daro panašų į Kristų, kad kaip Kristaus įrankis jis tarnautų Jo Bažnyčiai. Šventimai suteikia jam teisę atstovauti Kristui, Bažnyčios Galvai, Jo trejopoje kunigo, pranašo ir karaliaus tarnystėje“ (4).

Šventimų sakramentu apaštalamis Kristaus patikėtoji misija „Bažnyčioje toliau tęsiama ligi amžių pabaigos; todėl šis sakramentas yra apaštališkosios tarnybos sakramentas“ (5). Sakramentinis šventimų teikimo aktas yra „daugiau negu bendruomenės atliekamas išrinkimas, paskyrimas, įgaliojimas ar įvesdinimas, nes tuo sakramentiniu aktu suteikiama Šventosios Dvasios dovana, leidžianti vykdyti 'šventąją galią' (*sacra potestas*), kuri tegali kilti tikrai iš paties Kristaus per Jo Bažnyčią“ (6). „Viešpaties siųstasis kalba ir veikia, remdamasis ne savo paties, bet Kristaus autoritetu; kalba bendruomenei ne kaip jos narys, bet Kristaus vardu. Niekas negali pats sau suteikti malonės, ji turi būti dovanota ir pasiūlyta. Tam reikia malonės tarnų, įgaliotų ir įteisintų Kristaus“ (7).

Apaštališkosios tarnybos sakramentas apima tris laipsnius. Juk „Dievo įsteigtąją bažnytinę tarnybą atlieka įvairaus luomo asmenys, nuo seno vadinami vyskupais, kunigais ir diakonais“ (8). „Vyskupai su jiemis padedančiais kunigais ir diakonais perėmė tarnavimą bendruomenei, Dievo vietoje vadovaudami savo ganomai kaimenei kaip mokytojai, šventojo kulto kunigai, valdymo tarnautojai“ (9).

Bažnytinės tarnybos sakramentinė prigimtis yra tokia, kad nuo jos neatsiejamas *tarnavimo pobūdis*. „Visiškai priklausydami nuo Kristaus, teikiančio misiją bei galią, tarnautojai yra tikri 'Kristaus tarnai' (*Rom 1, 1*) pagal pavyzdį Kristaus, kuris pats dėl mūsų noriai priėmė 'tarno išvaizdą' (*Fil 2, 7*)“ (10).

Be to, šventajai tarnybai būdingas *kolegialus* (11) ir *asmeninis* (12) pobūdis, nes „sakramentinė tarnyba Bažnyčioje yra Kristaus vardu atliekamas tarnavimas, kuriam būdinga asmeninė prigimtis ir kolegiali forma“ (13).

II. Diakonas

2. Dokumentais paliudyta, jog diakonų tarnyba Bažnyčioje egzistavo nuo apaštalų laikų. Pagal tvirtą tradiciją, paliudytą jau šventojo Ireniejaus bei įėjusią į šventimų liturgiją, diakonato pradžia buvo septynių vyrų paskyrimas, aprašomas *Apaštalų darbuose* (6, 1–6). Tad diakonai, kurių tarnyba Bažnyčioje visuomet buvo labai

gerbiama, užima žemiausią šventosios hierarchijos pakopą (14). Šv. Paulius *Laiško filipiečiams* pradžioje (plg. *Fil 1, 1*) sveikina juos kartu su vyskupais, o *Pirmajame laiške Timotiejui* (3, 8–13) vardija savybes ir dorybes, reikalingas norint deramai vykdyti šią tarnybą (15).

Tokia diakonatą apimanti Bažnyčios hierarchinė bei tarnybinė struktūra nuo pat pradžių paliudyta Bažnyčios tėvų raštuose. Šventajam Ignotui Antiochiečiui (16) dalinė Bažnyčia be vyskupo, kunigo ir diakono atrodo neįsivaizduojama. Jis pabrėžia, kad diakono tarnyba yra ne kas kita, kaip „Jėzaus Kristaus, kuris iki laiko pradžios buvo pas Tėvą ir pasirodė laiko pabaigoje, tarnyba“. „Juk jie yra ne už valgi ir gėrimą atsakingi tarnai, bet Dievo Bažnyčios tarnautojai“. *Didascaliam Apostolorum* (17) ir vėlesnių amžių Tėvai, taip pat įvairūs Susirinkimai (18) ir Bažnyčios praktika (19) liudija šio apreišktojo dalyko tąšą bei plėtotę.

Diakonato institucija Vakarų Bažnyčioje klestėjo iki V amžiaus; vėliau dėl įvairių priežasčių ji pamažu ėmė nykti ir galiausiai virto tikrai tarpiniu etapu kunigystės šventimų siekiantiems kandidatams.

Tridento Susirinkimas nurodė atkurti nuolatinę diakonatą tokį, koks jis buvo anksčiau, pagal jam būdingą prigimtį, būtent kaip pirmąją Bažnyčios tarnybą (20). Tačiau šis nurodymas nebuvo įgyvendintas.

Vatikano II Susirinkimas nutarė, kad „ateityje diakonatas galės būti atstatytas kaip tikras ir nuolatinis hierarchijos laipsnis. <...> Šis diakonatas galės būti suteiktas brandesnio amžiaus vyrams, net gyvenantiems santuokoje, taip pat ir tinkamiems jaunuoliams, tačiau pastariesiems ir toliau turi galioti celibato įstatymas“ (21). Priimti tokį sprendimą paskatino trys motyvai: a) troškimas praturtinti Bažnyčią diakoniškosios tarnybos funkcijomis, kurias kitaip daugelyje vietovių sunkiai būtų buvę galima vykdyti; b) ketinimas diakono šventimų malone sustiprinti tuos, kurie jau vykdė diakoniškąsias funkcijas; c) susirūpinimo kupinas noras aprūpinti šventaisiais tarnautojais kraštus, kenčiančius dėl kunigų stygiaus. Šie motyvai parodo, kad nuolatinio diakonato atkūrimu jokiū būdu neketinta menkinti tarnaujamosios kunigystės, visados dosniai skatintinos dėl jos nepamainomumo, reikšmės, vaidmens ir klestėjimo.

Norėdamas įgyvendinti Susirinkimo nurodymus, Paulius VI apaštališkuoju laišku *Sacrum diaconatus ordinem* (1967 m. birželio 18 d.) (22) nustatė bendrąsias nuolatinio diakonato atkūrimo lotynų Bažnyčioje taisykles. Kitais metais apaštališkąja konstitucija *Pontificalis romani recognitio* (1968 m. birželio 18 d.) (23) jis aprobavo naująsias vyskupo, kunigo ir diakono šventimų teikimo apeigas, sykiu apibrėždamas šių iššventinimo aktų turinį bei formą. Galiausiai apaštališkuoju laišku *Ad pascendum* (1972 m. rugpjūčio 15 d.) (24) popiežius patikslino kandidatų į diakonus leidimo šventinti bei jų iššventinimo sąlygas. Esminiai šių nuostatų elementai buvo įtraukti į popiežiaus Jono Pauliaus II 1983 metų sausio 25 dieną paskelbto *Kanonų teisės kodekso* normas (25).

Remdamosi šiais visuotiniais įstatymais, daugelis Vyskupų konferencijų, pirma gavusios Šventojo Sosto sutikimą, savo kraštuose atkūrė nuolatinę diakonatą bei parengė šiuo klausimu papildomas normas arba daro tai dabar.

III. Nuolatinis diakonatas

3. Daugiaamžė Bažnyčios patirtis įteigė normą, pagal kurią kunigo šventimai teikiami tikai tam, kuris jau yra gavęs diakonato šventimus ir deramai vykdęs jo pareigas (26). Tačiau diakonato šventimai „neturi būti laikomi vien žingsniu kunigystės link“ (27).

„Vienas iš Vatikano II Susirinkimo vaisių buvo noras atkurti diakonatą kaip būdingą ir nuolatinę hierarchijos laipsnį“ (28). Naudodamasi „su istorinėmis aplinkybėmis bei pastoracinėmis perspektyvomis susijusiais motyvais“, kuriais vadovavosi Susirinkimo tėvai, „Šventoji Dvasia, pagrindinė Bažnyčios gyvenimo veikėja, slėpingai veikdama iš naujo atkūrė pilnatvišką hierarchijos, kurią tradiciškai sudaro vyskupai, kunigai ir diakonai, vaizdą. Taip buvo atgaivintos krikščionių bendruomenės, kurios darėsi vis panašesnės į klestinčias pirmųjų amžių bendruomenes, įsteigtas, kaip liudija *Apaštalų darbai*, visuomet Parakleto veikiamų apaštalų“ (29).

Nuolatinis diakonatas labai praturtina Bažnyčios misiją (30). Kadangi diakonams tenkančios pareigos yra nepaprastai reikalingos Bažnyčios gyvenimui (31), pageidautina ir naudinga, ypač misijų kraštuose (32), vyrus, kurie Bažnyčioje pašaukti į tikrai diakoniškąją tarnybą tiek liturginiame ir pastoraciniame gyvenime, tiek socialinių ir artimo meilės darbų srityje, „sustiprinti ir glaudžiau susieti su altoriumi iš apaštalų paveldėtuju rankų uždėjimu, idant, gavę sakramentinę diakonato malonę, jie sėkmingiau atliktų savo tarnybą“ (33).

Vatikanas, 1998 m. vasario 22 d., Šv. Petro Sosto šventė

Katalikiškojo auklėjimo kongregacija
Kardinolas *Pio Laghi*
Prefektas

+ *Josè Saraiva Martins*
Tuburnica titulinis arkivyskupas
Sekretorius

Dvasininkijos kongregacija
Kardinolas *Darío Castrillón Hoyos*
Prefektas

+ *Csaba Ternyák*
Eminenziana titulinis arkivyskupas
Sekretorius

(1) Plg. POPIEŽIŠKOJI ĮSTATYMINIŲ TEKSTŲ AIŠKINIMO TARYBA. *Chiarimenti circa il valore dell'art. 66 del Direttorio per il Ministero e la Vita dei Presbiteri* (1994 10 22). *Žurnale Sacrum Ministerium*, 2 (1995), p. 263.

(2) Ši įžanga bendra *Ratio* ir „Vadovui“. Skelbiant šiuos du dokumentus atskirai, ji turi būti publikuojama ir viename, ir kitame leidinyje.

(3) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 18.

(4) Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1581.

(5) Plg. ten pat, 1536.

- (6) Plg. ten pat, 1538.
 (7) Ten pat, 875.
 (8) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 28.
 (9) Plg. ten pat, 20; CIC, kan. 375, § 1.
 (10) Katalikų Bažnyčios katekizmas, 876.
 (11) Plg. ten pat, 877.
 (12) Plg. ten pat, 878.
 (13) Ten pat, 879.
 (14) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 28; Paulius VI. Apaštališkasis laiškas *Ad pascendum* (1972 08 15): AAS 64 (1972), p. 534.
 (15) Negana to, iš 60 bendradarbių, minimų jo laiškuose, kai kurie įvardijami kaip diakonai: Timotiejus (1 Tes 3, 2), Epafras (Kol 1, 7), Tichikas (Kol 4, 7; Ef 6, 2).
 (16) Plg. Epist. ad Philadelphenses, 4; Epist. ad Smyrnaeos, 12, 2; Epist. ad Magnesios, 6, 1; F. X. Funk (ed.). *Patres Apostolici*. Tubingae 1901, p. 266–267; 286–287; 234–235; 244–245.
 (17) Plg. *Didascalia Apostolorum* (Siriaca), sk. III, XI: A. Vööbus (ed.). The „*Didascalia Apostolorum*“ in Syriac (originalas ir vertimas į anglų k.). CSCO, t. I, Nr. 402 (t. 176), p. 29–30; t. II, Nr. 408 (t. 180), p. 120–129; *Didascalia Apostolorum*, III, 13 (19), 1–7: F. X. Funk (ed.). *Didascalia et Constitutiones Apostolorum*. Paderbornae 1906, I, p. 212–216.
 (18) Plg. Elviros Susirinkimo (Eliberitanum, 300–303 m.) 32 ir 33 kan.: PL 84, 305; Arlio I Susirinkimo (Arelatense I, 314 m.) 16 (15, 18 ir 21 kan.: CCL, 148, 12–13; Nikėjos I Susirinkimo (Nicaenum I, 325 m.) 15, 16 ir 18 kan.: *Conciliorum Oecumenicorum Decreta*. Dvi-kalbis leidinys, parengtas G. Alberigo, G. L. Dossetti, Cl. Leonardi, P. Prodi, kons. H. Jedini. Ed. Dehonianae, Bologna 1991, p. 13–15.
 (19) Ankstyvuojų krikščionybės laikotarpiu kiekviena vietinė Bažnyčia turėjo turėti tiek diakonų, kad jų skaičius pagal tam tikrą proporciją atitiktų bendruomenės narių skaičių, idant jie galėtų pažinti kiekvieną bendruomenės narį bei jam padėti (plg. *Didascalia Apostolorum*, III, 12 (16): F. X. Funk. Ed. cit., I, p. 208). Popiežius Fabianas (236–250) padalijo Romą į septynias sritis (*regiones*, vėliau pavadintus *diaconiae*); kiekvienai iš jų vadovavo diakonas (*regionarius*), privalėjęs skatinti artimo meilę ir rūpintis vargšais. Panaši „diakoniškoji“ struktūra III ir IV a. egzistavo daugelyje Rytų ir Vakarų miestų.
 (20) Plg. Tridento Susirinkimas. XXIII sesija, *Decreta De reformatione*, 17 kan.: *Conciliorum Oecumenicorum Decreta*. Ed. cit., p. 750.
 (21) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 29.
 (22) AAS 59 (1967), p. 697–704.
 (23) AAS 60 (1968), p. 369–373.
 (24) AAS 64 (1972), p. 534–540.
 (25) Dešimtyje kanonų aiškiai kalbama apie nuolatinis diakonus: 236; 276, § 2, 3°; 288; 1031, § 2–3; 1032, § 3; 1035, § 1; 1037; 1042, 1°; 1050, 3°.
 (26) Plg. CIC, kan. 1031, § 1.
 (27) Paulius VI. Apaštališkasis laiškas *Sacrum diaconatus ordinem* (1968 06 18): AAS 59 (1967), p. 698.
 (28) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 29; Dekretas *Ad gentes*, 16; Dekretas *Orientalium Ecclesiarum*, 17; Jonas Paulius II. Kalba (1985 03 16), 1: *Insegnamenti*, VIII, 2 (1985), p. 648.
 (29) Jonas Paulius II. Katechezė per bendrąją audienciją (1993 10 06), 5: *Insegnamenti*, XVI, 2 (1993), p. 954.
 (30) „Sprendimą atkurti nuolatinį diakonatą lėmė jaustas ir tebejuntamas didelis poreikis labiau ir tiesiogiau matyti šventuosius tarnautojus tokiose srityse kaip šeima, darbas, mokykla ir pan., taip pat įvairiose bažnytinėse struktūrose“. Jonas Paulius II. Katechezė per bendrąją audienciją (1993 10 06), 6: *Insegnamenti*, XVI, 2 (1993), p. 954.
 (31) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 29b.
 (32) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dekretas *Ad gentes*, 16.
 (33) Ten pat; plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1571.

Katalikiškojo auklėjimo kongregacija

Ratio fundamentalis institutionis diaconorum permanentium

Nuolatinų diakonų ugdymo pagrindinės normos

IŽANGA

1. Ugdymo kryptys

1. Pirmosios nuolatinų diakonų ugdymo gairės buvo paskelbtos apaštališkajame laiške *Sacrum diaconatus ordinem* (1).

Šios gairės vėliau buvo tiksliau apibrėžtos Šventosios katalikiškojo auklėjimo kongregacijos 1969 metų birželio 16 dienos aplinkraštyje *Come è a conoscenza*, kur buvo numatyti „įvairūs ugdymo tipai“, atitinkantys „įvairias diakonato formas“ (skirtas vedusiesiems, nevedusiesiems, „besidarbuosiantiems misijų kraštuose bei ekonomiškai dar gana silpnose šalyse“, „pašauktiesiems vykdyti savo pareigas tam tikro civilizacijos lygio bei gana aukštos kultūros tautosė“). Buvo nurodyta, kad doktrininis ugdymas turėtų būti geresnis negu teikiamas paprastam katechetui ir tam tikra prasme panašus į kunigo. Be to, buvo išvardyti dėstomieji dalykai, į kuriuos reikėjo atsižvelgti rengiant studijų programą (2).

Vėlesniame apaštališkajame laiške *Ad pascendum* nurodyta tiksliau: „Dėl teologijos studijų, kurios turi eiti pirmą nuolatinų diakonų išventinimo, tai Vyskupų konferencijos privalo, atsižvelgdamos į vietines sąlygas, išleisti tinkamas normas ir pateikti jas aprobuoti Šventajai katalikiškojo auklėjimo kongregacijai“ (3).

Naujajame *Kanonų teisės kodekse* esminiai šių gairių elementai sutraukti į 236 kanoną.

2. Praėjus trisdešimčiai metų nuo pirmųjų gairių paskelbimo ir sukaupus per tą laiką atitinkamą patirtį, atrodė tinkama parengti šį *Ratio fundamentalis institutionis diaconorum permanentium*. Šiuo dokumentu norima nurodyti kryptį bei suderinti, geriant teisėtus skirtumus, Vyskupų konferencijų bei vyskupijų parengtas ir kartais viena nuo kitos labai besiskiriančias ugdymo programas.

2. Patikimos diakonato teologijos būtinybė

3. Nuolatinų diakonų ugdymo veiksmingumas labai priklauso nuo pamatinės teologinės diakonato sampratos. Juk tokia samprata teikia ugdymo proceso apibrėžimo bei orientavimo koordinatas ir sykiu nurodo siektiną tikslą.

Tai, kad nuolatinis diakonatas Vakarų Bažnyčioje buvo beveik visiškai sunykęs daugiau negu tūkstantį metų, tikrai apsunkina šios tarnybos gilios tikrovės suvokimą. Tačiau negalima teigti, kad dėl to diakonato te-

ologija neturi jokio autoritetingo pagrindo ir yra visiškai palikta skirtingų teologinių nuomonių valiai. Atramos taškai egzistuoja ir yra labai aiškūs, nors dar ir turi būti geriau išskleisti bei pagilinti. Keli reikšmingesni iš jų, nepretenduojant į pilnatviškumą, čia bus priminti.

4. Kaip ir bet kurį kitą krikščioniškąjį institutą, diakonatą reikia traktuoti remiantis Bažnyčios, kuri suprantama kaip misijinės įtampos ženklina trinitarinė bendrystė, vidinė prigimtimi. Tai būtinas elementas apibrėžiant kiekvieno išventinamojo tarnautojo tapatybę, nors ir ne svarbiausias, nes jos visą tiesą sudaro ypatingas dalyvavimas Kristaus tarnystėje ir atstovavimas jai (4). Štai kodėl diakonui uždedamos rankos ir jis sustiprinamas ypatinga sakramentine malone, įjungiančia jį į Šventimų sakramentą (5).

5. Diakonas suteikiamas ypatingu Dvasios išliejimu (*išventinimu*), ypatingu būdu supanašinančiu gavėją su Kristumi, Viešpačiu ir visų tarnu. Konstitucijos *Lumen gentium* 29 skirsnyje, cituojant tekstą iš *Constitutiones Ecclesiae Aegyptiacae*, patikslinama, jog diakonams rankos uždedamos ne „*ad sacerdotium, sed ad ministerium*“ (6), tai yra ne Eucharistijai švęsti, bet tarnauti. Kartu su šv. Polikarpo išpėjimu, taip pat perteikiamu konstitucijos *Lumen gentium* 29 skirsnyje (7), šia nuoroda apibūdinama specifinė teologinė diakono tapatybė: kaip vienatinės bažnytinės tarnybos dalininkas, jis yra Bažnyčioje ypatingas sakramentinis Kristus, Tarno, ženklas. Jo užduotis yra „aiškinti krikščioniškųjų bendruomenių poreikius bei troškimus“ ir „skatinti tarnavimą, tai yra *diakonia*“ (8), esminę Bažnyčios misijos dalį.

6. Diakonų išventinimo *turinys* yra vyskupo rankų uždėjimas; *formą* sudaro išventinimo maldos, kurią sudaro anamnezė, epiklezė ir užtariamoji malda, žodžiai (9). Anamnezėje (kur pakartojama išganyimo istorija, kurios centras yra Kristus), kalbant apie kultą, grįžtama iki levitų ir, kalbant apie artimo meilę, iki „septynių vyrų“ iš Apaštalų darbų. Epiklezėje maldaujama septynių Dvasios dovanų galios, kad išventinamasis ištengtų būti panašus į Kristų kaip „diakonas“. Užtariamojoje maldoje raginama gyventi dosnų ir skaistų gyvenimą.

Sakramento esminė forma yra epiklezė, kurią sudaro šie žodžiai: „*Emitte in eum, Domine, quaesumus, Spiritum Sanctum, quo in opus ministerii fideliter exsequendi munere septiformis tuae gratiae roboretur*“. Septynios dovanos minimos Iz 11, 2 tekste, paimtame iš Septuagintos išplėtos versijos. Čia kalbama apie Mesijui suteiktąsias Dvasios dovanas, kurių dalininku dabar tampa naujai išventintasis.

7. Kaip šventosios tvarkos laipsnis, diakonas išpaužia žymę ir suteikia ypatingą sakramentinę malonę. Diakoniškoji žymė yra formuojantis ir sykiu skiriamasis ženklas, neištrinamai išpauštas į sielą ir darantis išventintąjį panašų į diakoną, tai yra visų tarnu, tapusį Kristų (10). Ši žymė neatsiejama nuo ypatingos sakramentinės malonės, kuri yra jėga, *vigor specialis*, dovana, įgalinanti gyventi pagal naują, sakramento suteiktą tik-

rovę. „Diakonai, sustiprinti sakramentinės malonės ir bendraudami su vyskupu bei jo kunigais, tarnauja Dievo tautai liturgijos, žodžio ir meilės tarnyba“ (11). Kaip ir visų žymę išpaužiančių sakramentų atvejais malonė niekuomet nenustoja galios. Ji sužydi kaskart, kai priimama tikėjimu.

8. Kadangi diakonai yra žemiausiojo bažnytinės tarnybos laipsnio dalininkai, jie, vykdydami savo galias, neišvengiamai priklauso nuo vyskupų, turinčių Šventimų sakramento pilnatvę. Be to, diakonams būdingas ypatingas santykis su kunigais, ir jie pašaukti tarnauti Dievo tautai bendrystėje su jais (12).

Disciplinarinio požiūriu diakonas diakoniškuoju išventinimu įkardiuojamas į dalinę Bažnyčią ar personalinę prelatūrą, kuriai tarnauti jam suteikta teisė, arba kaip dvasininkas – į pašvęstojo gyvenimo institutą ar dvasinikišką apaštališkojo gyvenimo draugiją (13). Įkardavimo institucija nėra daugiau ar mažiau šalutinės svarbos dalykas, ji reiškia nuolatinį tarnystės ryšį su konkrečia Dievo tautos dalimi. Toks ryšys apima bažnytinę priklausomybę teisiniu, žmogiškuoju bei dvasiniu lygmeniu ir įpareigojimą tarnauti.

3. Diakono tarnyba įvairiose pastoracinėse srityse

9. Diakono tarnybą ženklina trijų su šventimais susijusių tarnybų būdingų *munera* vykdymas specifinėje *diakonia* perspektyvoje.

Munus docendi atžvilgiu diakonas pašauktas skelbti Šventąjį Raštą, mokyti bei raginti tautą (14). Tai pasireiškia Evangelijos knygų perdavimu, numatytu pačiose išventinimo apeigose (15).

Diakono *munus sanctificandi* reiškiasi malda, iškilmingu krikšto teikimu, Eucharistijos sergėjimu bei dalijimu, santuokos liudijimu ir laiminimu, vadovavimu gedulo ir laidotuvių apeigoms ir sakramentalių teikimu (16). Tai aiškiai rodo, kad diakono tarnybos išeities taškas ir tikslas yra Eucharistija, ir jos nevalia sumenkinti iki paprasčiausios socialinės tarnybos.

Galiausiai *munus regendi* vykdomas atliekant artimo meilės bei pagalbos darbus (17), gaivinant bendruomenes ar bažnytinio gyvenimo sritis, ypač artimo meilės aspektu. Būtent tokia tarnyba būdingiausia diakonui.

10. Tad pirmapradiškos diakonato tarnybos kontūrai, išnyrantys iš senosios diakonato praktikos bei Susirinkimo nurodymų, yra aiškiausiai apibrėžti. Tačiau, nors ši tarnyba savo prigimtimi yra vienatinė, egzistuoja įvairių jos vykdymo formų, kurias kaskart lemia skirtingos atskirų Bažnyčių pastoracinės aplinkybės. Rengiant ugdymo programas į tai jokių būdu negalima neatsižvelgti.

4. Diakono dvasingumas

11. Iš teologinės diakono tapatybės aiškiai išplaukia jo specifinio dvasingumo, besireiškiančio iš esmės kaip tarnavimo dvasingumas, bruožai.

Tobuliausias pavyzdys yra Kristus, Tarnas, visą savo gyvenimą paaukojęs Dievo tarnybai ir žmonių gerovei. Jis tapatino save su tarnu iš *Izaijo knygos* pirmosios giesmės (plg. *Lk* 4, 18–19); jis savo veiklą pabrėžtinai vadino tarnavimu (*diakonia*) (plg. *Mt* 20, 28; *Lk* 22, 27; *Jn* 13, 1–17; *Fil* 2, 7–8; *1 Pt* 2, 21–25) ir siūlė savo mokiniams daryti tą patį (*Jn* 13, 34–35; *Lk* 12, 37).

Tarnavimo dvasingumas yra visos Bažnyčios dvasingumas, nes visa Bažnyčia pagal Marijos, „Viešpaties tarnaitės“ (*Lk* 1, 28), pavyzdį tarnauja pasaulio išganymui. Būtent tam, kad visa Bažnyčia galėtų geriau išgyventi šį tarnavimo dvasingumą, Viešpats teikia jai savo paties buvimo tarnu gyvą ir asmeninį ženklą. Toks dvasingumas ypatingu būdu yra diakono dvasingumas. Juk šventojo iššventinimo galia jis tampa gyvuoju tarnaujančiojo Kristaus atvaizdu. Tad jo dvasinio gyvenimo *leitmotyvas* bus tarnauti; jo šventumas reikšis dosniu bei sąžiningu tarnavimu Dievui ir žmonėms, ypač neturtingiausiems ir kenčiantiems; jo asketinės pastangos kryps į dorybes, reikalingas tai tarnybai vykdyti.

12. Akivaizdu, kad toks dvasingumas pamažu turėtų harmoningai susilydyti su dvasingumu, susijusiu su asmens gyvenimo padėtimi. Todėl vienas ir tas pats diakono dvasingumas igis įvairių atspalvių priklausomai nuo to, ar diakonas yra vedęs, našlys, nevedęs, vienuolijos ar pasaulyje gyvenantis pašvęstojo gyvenimo instituto narys. Ugdant būtina turėti galvoje šias įvairias variacijas ir siūlyti skirtingas dvasines programas atsižvelgiant į kandidato tipą.

5. Vyskupų konferencijų užduotis

13. „Teisėtiems vyskupų susirinkimams ar Vyskupų konferencijoms tenka užduotis, popiežiui pritariant, nuspręsti, ar ir kur diakonatas kaip būdingas ir nuolatinis hierarchijos laipsnis įsteigtinas tikinčiųjų gerovės labui“ (18).

Kanonų teisės kodeksas Vyskupų konferencijoms, be to, suteikia kompetenciją papildomais nuostatais tiksliau apibrėžti Valandų liturgijos tvarką (19), reikalingą kandidatų amžių (20) ir ugdymą, kuriam skirtas 236 kanonas. Šiuo kanonu nustatyta, jog Vyskupų konferencijos turi teisę, atsižvelgdamos į vietines sąlygas, skelbti tinkamas normas, kad kandidatai į nuolatinis diakonus, jauni ar brandesnio amžiaus, nevedę ar vedę, „būtų rengiami evangeliniam gyvenimui ir mokomi deramai vykdyti šiam šventimo laipsniui būdingas pareigas“.

14. Norėdama padėti Vyskupų konferencijoms parengti ugdymo programas, kurios, atsižvelgdamos į ypatingas vietas aplinkybes, sykiu harmoningai atitiktų visuotinę Bažnyčios kryptį, Katalikiškojo auklėjimo kongregacija parengė šį dokumentą *Ratio fundamentalis institutionis diaconorum permanentium*, kuriuo būtina remtis apibrėžiant pašaukimo atpažinimo kriterijus bei įvairius ugdymo aspektus. Tokiame dokumente pateikiamos – atsižvelgiant į jo pobūdį – tiktai kelios pagrindinės bendrosios gairės, kuriomis Vyskupų konferencijoms privalo vadovautis rengiant ar tobulinant atitin-

kamas savo nacionalines *rationes*. Nesiekiant niekaip apriboti dalinių Bažnyčių kūrybiškumo bei originalumo, norima nurodyti principus ir kriterijus, kuriais remiantis galima patikimai bei dermėje su kitomis Bažnyčiomis planuoti nuolatinis diakonų ugdymą.

15. Panašiai į tai, ką pats Vatikano II Susirinkimas nustatė dėl *rationes institutionis sacerdotalis* (21), Vyskupų konferencijos šiuo dokumentu kviečiamos pateikti savo *rationes institutionis diaconorum permanentium* Šventajam Sostui peržiūrėti bei aprobuoti. Šis aprobavimas iš pradžių suteikiamas *ad experimentum*, vėliau apibrėžtam metų skaičiui, siekiant taip laiduoti periodišką šių *rationes* peržiūrėjimą.

6. Vyskupų atsakomybė

16. Nuolatinio diakonato atkūrimas kurioje nors šalyje nereiškia, kad tai privalu padaryti visose tos šalies vyskupijose. Dieceziniam vyskupui tenka kompetencija, išmintingai išklausus Kunigų tarybos ir, jei tokia egzistuoja, Pastoracinės tarybos nuomones ir pasvėrus savo dalinės Bažnyčios konkrečius poreikius bei ypatingas aplinkybes, žengti tokį žingsnį ar ne.

Nusprendęs atkurti nuolatinį diakonata, diecezinis vyskupas privalo imtis tinkamos katechezės šia tema skatinimo tarp pasauliečių, kunigų ir pašvęstojo gyvenimo institutų narių, idant būtų suprasta visa diakoniškosios tarnybos gelmė. Be to, jis turėtų pasirūpinti ugdomajam darbui būtinų struktūrų sukūrimu ir paskirti už ugdymą tiesiogiai atsakingus bendradarbius, kurie jam padėtų, arba, jei leidžia aplinkybės, pasinaudoti kitų vyskupijų arba regioninio ar nacionalinio lygmens struktūromis.

Vyskupui taip pat privalu pasirūpinti, kad, remiantis nacionaliniais *ratio* nuostatais bei esama patirtimi, būtų parengti ir periodiškai peržiūrimi savi vyskupijos nuostatai.

7. Nuolatinis diakonatas pašvęstojo gyvenimo institutuose ir apaštališkojo gyvenimo draugijose

17. Nuolatinio diakonato steigimą tarp pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų narių reglamentuoja apaštališkajame laiške *Sacrum diaconatus ordinem* išdėstytos normos. Šiame dokumente nurodoma, jog nuolatinio diakonato tarp vienuolių narių steigimo „teisė rezervuota Šventajam Sostui, kuris vienintelis turi kompetenciją nagrinėti bei aprobuoti generalinių kapitulų pageidavimus šiuo klausimu“ (22). „Visa, kas pasakyta, – tęsiama dokumente – taikytina ir kitų evangelinių patarimų institutų nariams“ (23).

Visi institutai ar draugijos, kurie gavo teisę savo srityje atkurti nuolatinį diakonata, prisiima atsakomybę laiduoti žmogiškąjį, dvasinį, intelektualinį ir pastoracinį savo kandidatų ugdymą. Todėl toks institutas ar draugija privalo parengti savąjį ugdymo programą, atsižvelgiančią į institutui ar draugijai būdingą charizmą bei dvasingumą ir sykiu derančią, ypač intelektualinio ir pastoracinio ugdymo atžvilgiu, su šiais *Ratio fundamentalis* nuostatais.

Kiekvieno instituto ir kiekvienos draugijos programa turi būti pateikta peržiūrėti bei aprobuoti Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacijai arba Tautų evangelizavimo kongregacijai ir Rytų Bažnyčių kongregacijai, jei tai daroma jų kompetencijai tenkančiose teritorijose. Kompetentingoji kongregacija, išklausiusi Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos nuomonės dėl intelektualinio ugdymo, iš pradžių patvirtins programą *ad experimentum*, vėliau apibrėžtam metų skaičiui, siekiant taip laiduoti periodišką peržiūrėjimą.

I. NUOLATINIŲ DIAKONŲ UGDYMO VYKDYTOJAI

1. Bažnyčia ir vyskupas

18. Diakonų, kaip ir kitų tarnautojų bei apskritai visų pakrikštytųjų, ugdymas yra visos Bažnyčios pareiga. Bažnyčia, apaštalo Pauliaus sveikinama kaip „aukštybių Jeruzalė“ ir „mūsų motina“ (*Gal 4, 26*), „mokymu ir krikštu <...> gimdo naujam ir nemirtingam gyvenimui iš Šventosios Dvasios pradėtus ir iš Dievo gimusius vaikus“ (24). Sekdama Marijos motinystės pavyzdžiu, Bažnyčia lydi savo vaikus supdama juos motiniška meile ir rūpinasi, kad visi pasiektų savo pašaukimo pilnatvę.

Bažnyčios rūpinimasis savo vaikais reiškiasi Žodžio skelbimu ir sakramentų teikimu, meile ir solidarumu, malda ir dėmesiu įvairioms tarnyboms. Tačiau per tokį, taip sakant, regimą rūpinimąsi sudabartinamas Kristaus Dvasios rūpinimasis. Juk „visuomeninė Bažnyčios sandara tarnauja ją gaivinančios Kristaus Dvasios kūno augimo labui“ (25), turint galvoje tiek jos visumą, tiek pavienius narius.

Tad Bažnyčios rūpinimosi savo vaikais pagrindinis veikėjas yra Kristus Dvasia. Būtent ji juos kviečia, lydi ir ugdo jų širdis, kad jie galėtų atpažinti jos malonę bei dosniai į ją atsiliepti. Bažnyčiai privalo būti įsisąmoniusiai šį sakramentinį savo ugdomojo darbo matmenį.

19. Ugdant nuolatinis diakonus, pirmutinis Kristus Dvasios ženklas ir įrankis yra vyskupas (arba kompetentingas aukštesniojo laipsnio vyresnysis) (26). Būtent jis galiausiai atsakingas už jų pašaukimo atpažinimą bei ugdymą (27). Nors šią užduotį vyskupas paprastai vykdo per pasirinktus bendradarbius, jis vis dėlto turi, kiek įmanoma, stengtis asmeniškai pažinti visus tuos, kurie rengiasi diakonatui.

2. Paskirtieji ugdyti

20. Asmenys, kurie, būdami priklausomi nuo vyskupo (arba kompetentingo aukštesniojo laipsnio vyresniojo) ir artimai bendradarbiaudami su diakoniškąja bendruomene, apibrėžtu būdu atsako už kandidatų į nuolatinis diakonus ugdymą, yra šie: ugdymo vadovas, globėjas (jei tokio reikalauja kandidatų skaičius), dvasios vadovas ir klebonas (arba tarnautojas, kuriam kandidatas patikėtas diakoniškajai praktikai atlikti).

21. Vyskupo (arba kompetentingo aukštesniojo laipsnio vyresniojo) paskirtam ugdymo vadovui tenka už-

duotis koordinuoti įvairių su ugdymu susijusių asmenų veiklą, vadovauti visam įvairialypiam ugdomajam darbui bei jį skatinti, palaikyti ryšius su vedusiųjų aspirantų ir kandidatų šeimomis bei jų bendruomenėmis. Jis taip pat privalo, išklausęs kitų ugdytojų, išskyrus dvasios vadovo, nuomonės (28), teikti vyskupui (arba kompetentingam aukštesniojo laipsnio vyresniajam) įvertinimą dėl aspirantų tinkamumo būti priimtiems į kandidatus ir dėl kandidatų tinkamumo būti priimtiems į diakonų luomą.

Dėl šių svarbių ir jautrumo reikalaujančių užduočių ugdymo vadovą būtina parinkti labai rūpestingai. Tai turėtų būti gyvo tikėjimo ir didelio bažnytinio jausmo žmogus, turintis didelę pastoracinę patirtį, įrodęs savo išmintingumą, dvasinę pusiausvyrą ir gebėjimą bendrauti; be to, jis turi būti įgijęs solidžią teologinę bei pedagoginę kompetenciją.

Juo gali būti kunigas ar diakonas, kuris, pageidautina, sykiu nebūtų atsakingas už išventintuosius diakonus. Būtų geriau, kad tokia atsakomybė liktų atskira nuo atsakomybės už aspirantų bei kandidatų ugdymą.

22. Ugdymo vadovo iš patyrusių diakonų ar kunigų atrinktas ir vyskupo (arba kompetentingo aukštesniojo laipsnio vyresniojo) paskirtas globėjas yra kiekvieno aspiranto bei kandidato artimiausias palydovas. Jam tenka užduotis atidžiai stebėti kiekvieno kelią, siūlyti savo paramą bei patarimą galimoms problemoms išspręsti, stengtis padėti asmeniškai įsisavinti įvairius ugdymo momentus. Be to, jis turi bendradarbiauti su ugdymo vadovu planuojant įvairių ugdomąją veiklą bei rengiant vyskupui (arba kompetentingam aukštesniojo laipsnio vyresniajam) teiktiną tinkamumo įvertinimą. Globėjas atsakingas už vieną atskirą asmenį ar nedidelę grupę, nelygu kokios aplinkybės.

23. Dvasios vadovas pasirenkamas kiekvieno aspiranto ar kandidato ir aprobuojamas vyskupo ar aukštesniojo laipsnio vyresniojo. Jo užduotis yra atpažinti pašauktojo sieloje Dvasios atliekamą vidinį darbą ir sykiu lydėti bei skatinti jų nuolatinį atsivertimą; jis taip pat privalo konkrečiais patarimais padėti brandinti autentišką diakoniškąją dvasingumą ir veiksmingai skatinti ugdytis su tai susijusias dorybes. Dėl šių priežasčių aspirantai ir kandidatai kviečiami patikėti savo dvasinį vadovavimą savo dorybingumą įrodžiusiems kunigams, išsiskiriantiems gera teologine kultūra, gilia dvasine patirtimi, puikia pedagogine nuovoka, stipria ir jautria tarnybos pajauta.

24. Kleboną (ar kitokią tarnautoją) parenka ugdymo vadovas, tardamasis su ugdytojų komanda ir atsižvelgdamas į įvairias kandidatų aplinkybes. Jis įpareigotas pasiūlyti tam, kuris jam patikėtas, gyvą tarnybinę bendrystę, įvesdinti patikėtąjį į pastoracinės veiklos sritis, kurios jam atrodo tinkamiausias, bei jį ten lydėti; jis taip pat turi kartu su pačiu kandidatu įvertinti atliktą darbą ir informuoti ugdymo vadovą apie praktinio ugdymo eigą.

3. Dėstytojai

25. Dėstytojai daug prisideda prie būsimųjų diakonų ugdymo. Mokydami Bažnyčios sergėjamo *sacrum depositum*, jie maitina kandidatų tikėjimą ir rengia juos tinkamai atlikti Dievo tautos mokytojų užduotį. Todėl jie turi rūpintis ne tik reikalingos mokslinės kompetencijos bei pakankamo pedagoginio gebėjimo įgijimu, bet ir Tiesos, kurios jie moko, liudijimu savo gyvenimu.

Norint suderinti šį ypatingą indėlį su kitais ugdymo matmenimis, svarbu, kad dėstytojai būtų pasirengę pagal aplinkybes bendradarbiauti su kitais į ugdymą įsitraukusiais asmenimis bei būti jiems atviri. Taip jie prisidės prie vieningo kandidatų ugdymo ir palengvins jiems būtiną sintezės darbą.

4. Nuolatinį diakonų ugdymo bendruomenė

26. Aspirantai ir kandidatai į nuolatinį diakonus neišvengiamai sudaro nepakartojamą aplinką, specifinę bažnytinę bendruomenę, darančią didelę įtaką ugdymo dinamikai.

Asmenys, kuriems patikėtas ugdymas, privalo rūpintis, kad tokiai bendruomenei būtų būdingas gilus dvasingumas, priklausomybės jausmas, tarnystės ir misijinio užsidegimo dvasia ir kad ji gyventų apibrėžtu susitikimų ir maldos ritmu.

Tada nuolatinį diakonų ugdymo bendruomenė aspirantams ir kandidatams į nuolatinį diakonus tikrai padės atpažinti savo pašaukimą, žmogiškai bręsti, įžengti į dvasinį gyvenimą, studijuoti teologiją ir kaupiti pastoracinę patirtį.

5. Bendruomenės, iš kurių kilę aspirantai bei kandidatai

27. Bendruomenės, iš kurių kilę aspirantai ir kandidatai į diakonus, gali daryti nemažą įtaką jų ugdymui.

Jaunesniems aspirantams bei kandidatams nepaprastai paspartis gali būti šeima. Ji turėtų „ugdymo procesą paremti malda, pagarba, šeimos dorybių pavyzdžiu ir dvasine bei medžiagine parama, ypač sunkiomis akimirkomis. <...> Net jei tėvai ir šeima būna abejingi ar priešiški pašaukimo pasirinkimui, rami ir aiški jų pozicijos išraiška gali paskatinti sąmoningesnį ir ryžtingesnį kunigo pašaukimo brendimą“ (29). Vedusių aspirantų ir kandidatų atveju reikėtų stengtis, kad santuokinė bendrystė svariškai prisidėtų prie ugdymo kelionės diakonato link palaikymo.

Parapinė bendruomenė pašaukta remti kiekvieno jos nario kelionę diakonato link malda ir atitinkama katecheze, kuri, atverdama tikinčiųjų dvasią šiai tarnybai, įduoda kandidatui į rankas vertingą priemonę savo pašaukimui atpažinti.

Bažnytinės grupės, iš kurių kilę aspirantai ir kandidatai į diakonus, gali toliau būti jiems pagalbos ir paramos, šviesos ir šilumos versmė. Tačiau sykiu jos privalo gerbti savo narių pašaukimą į tarnybą ir ne trukdyti

jiems brandinti tikrai diakoniškąjį dvasingumą bei nusiteikimą, bet, priešingai, veiksmingai padėti tai daryti.

6. Aspirantas ir kandidatas

28. Galiausiai tas, kuris rengiasi diakonatui, „turi jaustis esąs būtinas ir nepamainomas savęs paties ugdytojas: kiekvienas ugdymas <...> iš esmės yra saviaukla“ (30).

Saviaukla reiškia ne izoliavimąsi, užsidarymą ar nepriklausomybę nuo ugdytojų, bet atsakomybę ir greitą bei dosnų atsaką į Dievo kvietimą, kuo geriausiai pasinaudojant dieviškosios Apvaizdos siūlomais asmenimis bei priemonėmis.

Saviaukla kyla iš tvirto pasiryžimo augti gyvenimu, atitinkančiu Dvasią ir gautąjį pašaukimą, ir maitinama nuolankaus nusiteikimo pripažinti savo ribas ir dovanas.

II. KANDIDATŲ Į NUOLATINIUS DIAKONUS BRUOŽAI

29. „Kiekvieno kunigo, kaip ir kiekvieno krikščionio, pašaukimo istorija yra *Dievo ir žmogaus neišreiškiamo dialogo istorija*, pašaukiančio Dievo meilės ir su meile atsiliepiančio žmogaus laisvės dialogo istorija“ (31). Tačiau greta Dievo kvietimo ir žmogaus atsako egzistuoja dar vienas esminis pašaukimo, ir ypač pašaukimo į tarnybą, elementas – viešasis Bažnyčios kvietimas: „*Vocari a Deo dicuntur qui a legitimis Ecclesiae ministris vocantur*“ (32). Ši posakį derėtų suprasti ne griežtai juridine prasme, tartum pašaukianti galia nustatytą pašaukimą, bet sakramentine prasme, kai pašaukianti galia laikoma Dievo asmeninio įsikišimo, tampančio tikrove uždedant rankas, ženklų ir įrankių. Šiuo požiūriu bet kuris tinkamai atliekamas *išrinkimas* išreiškia dieviškąjį *įkvėpimą* ir žymi Dievo pasirinkimą. Tad Bažnyčios sprendimui renkantis pašaukimą tenka esminė svarba; ir dėl bažnytinės svarbos tai juo labiau galioja renkantis pašaukimą į tarnybą, susijusią su šventimais.

Toks atpažinimo darbas turi remtis objektyviais kriterijais, kurie brangintų senąją Bažnyčios tradiciją ir paisytų dabartinių pastoracinių poreikių. Siekiant atpažinti pašaukimus į nuolatinį diakonatą, reikia atsižvelgti į kai kuriuos bendrojo pobūdžio reikalavimus ir tuos, kurie susiję su pašauktojo ypatinga gyvenimo padėtimi.

1. Bendrieji reikalavimai

30. Pirmuosius diakono kontūrus *Pirmajame laiške Timotiejui* pateikia šv. Paulius: „Taip pat ir diakonai privalo būti garbingi vyrai, ne dviliežuviai, ne besaikiai vyno gėrovai, ne geidžiantys nešvaraus pelno, bet saugantys tikėjimo slėpinį tyroje sąžinėje. Ir jie pirmiau turi būti išbandyti, o paskui, jei pasirodys esą be kaltės, tegul diakonauja. <...> Diakonai tebūnie tik kartą vedę, gerai tvarkantys savo vaikus ir namus. Kurie tinkamai diakonaus, igis garbingą laipsnį ir tikrą tikėjimo drąsą Kristuje Jėzuje“ (1 Tim 3, 8–10. 12–13).

Šv. Paulius vardija daugiausia žmogiškas savybes, tartum norėdamas pasakyti, kad diakonai savo tarnybą

gali vykdyti tikrai tuomet, kai yra pavyzdžiai, brangintini ir žmogiškuoju požiūriu. Šv. Pauliaus žodžių aidą galima aptikti kituose apaštališkųjų Tėvų tekstuose, ypač Didachėje ir šv. Polikarpo raštuose. Didachė ragina: „Tad pasirinkite vyskupais ir diakonais tuos, kurie verti Viešpaties, romius, pinigų negeidžiančius, tiesiakalbius ir išbandytus vyrus“ (33). Šv. Polikarpas pataria: „Būdami ne žmonių, bet Dievo ir Kristaus tarnautojai, diakonai turi būti nepriekaištingai teisingi; ne šmeižikai, ne dviliežuviai, ne godūs; visuose dalykuose pakantūs, gailestingi, uolūs; besilaikantys Viešpaties, tapusio visų tarnu, tiesos“ (34).

31. Vėliau Bažnyčios tradicija papildė ir tiksliau apibrėžė reikalavimus, pagrindžiančius pašaukimo į diakonatą autentiškumą. Pirmiausia tai tie, kurie galioja šventimams apskritai: „Šventimai teiktini tikrai tiems, kurie <...> turi sveiką tikėjimą, yra skatinami teisingo ketinimo, turi reikiamų žinių, gerą reputaciją, pasižymi nepriekaištinga gyvenimu, išbandytomis dorybėmis ir kitokiomis fizinėmis bei psichinėmis savybėmis, atitinkančiomis gautinus šventimus“ (35).

32. Kandidatų kontūrus papildė *diakonia* reikalaujamos tam tikros specifinės žmogiškosios savybės ir evangelinės dorybės. Iš žmogiškųjų savybių derėtų paminėti: psichinę brandą, gebėjimą vesti dialogą ir bendrauti, atsakomybės jausmą, uolumą, dvasinę pusiausvyrą ir išmintingumą. Iš evangelinių dorybių ypač svarbios yra šios: malda, eucharistinis ir marijiškasis maldingumas, nuolankumo kupina ir ypač ryški *Bažnyčios pajauta*, meilė Bažnyčiai ir jos misijai, neturto dvasia, gebėjimas paklusti ir palaikyti broliškos bendrystės ryšius, apaštališkasis uolumas, nusiteikimas tarnauti (36), artimo meilė broliams ir seserims.

33. Be to, kandidatai į diakonatą turi būti gyvai įsitraukę į krikščionių bendruomenę ir jau su pagirtinu atsidavimu atlikę apaštalavimo darbų.

34. Diakonai gali būti kilę iš bet kurio socialinio sluoksnio ir dirbti bet kurį darbą bei turėti bet kurią profesiją, jei tai, remiantis Bažnyčios normomis ir išmintingu vyskupo sprendimu, nėra nesuderinama su diakoniškuoju luomu (37). Nėgana to, tokia veikla turi būti praktiškai suderinama su ugdymo įpareigojimais ir veiksmingu tarnybos vykdymu.

35. Minimalus kandidatų amžius nurodytas *Kanonų teisės kodekse*; ten sakoma: „Nevedęs kandidatas į nuolatinis diakonus negali tapti diakonu, jei nėra bent dvidešimt penkerių metų; vedęs kandidatas diakonu gali tapti tikrai sulaukęs trisdešimt penkerių metų ir sutikęs žmonai“ (38).

Galiausiai kandidatai turi būti nesusiję su ireguliarumais ir neturėti kliūčių šventimams (39).

2. Reikalavimai, susiję su kandidatų gyvenimo padėtimi

a) Nevedusieji

36. „Paties visuotinio Susirinkimo patvirtintas Bažnyčios įstatymas tuos, kurie buvo pašaukti į diakonatą jaunystėje, įpareigoja laikytis celibato“ (40). Tai labiausiai su šventąja tarnyba derantis įstatymas, kuriam laisva valia paklūsta ta charizma apdovanotieji.

Celibatiškai įgyvendinamas nuolatinis diakonatas suteikia šiai tarnybai tam tikrų savitų bruožų. Sakramentinis supanašinimas su Kristumi vyksta *nepadalytos širdies*, tai yra jungtuviaško, išskirtinio, nuolatinio ir visiško vienatinės bei aukščiausiosios Meilės pasirinkimo, kontekste; galima tikėtis, kad tarnavimą Bažnyčiai ženklinys visiškai atsidavimas; Karalystės skelbimą patvirtins drąsus liudijimas to, kuris dėl šios Karalystės atsidavė vertingiausių gėrybių.

b) Vedusieji

37. „Vedusių vyrų atveju reikia rūpintis, kad tapti diakonais būtų leista tikrai tokiems, kurie yra susituokę jau daug metų ir įrodę, jog moka tvarkyti savo namus, kurių žmona ir vaikai gyvena tikrai krikščioniškąjį gyvenimą ir garsėja gera reputacija“ (41).

Tačiau patvaraus šeimyninio gyvenimo negana. Atverti kelią į šventimus vedusiems kandidatams galima tikrai tada, „kai yra ne tik gautas jų žmonių sutikimas, bet ir nustatyta, jog jos laikosi krikščioniškosios moralės ir neturi savybių, kurios trukdytų ar darytų gėdą jų vyrų tarnybai“ (42).

c) Našliai

38. „Asmenims, kuriems buvo suteikti diakono šventimai, įskaitant pašauktus brandesniame amžiuje, dėl Bažnyčios tradicinės drausminės tvarkos nevalia sudaryti santuokos“ (43). Tas pats principas galioja našliais likusiems diakonams (44). Jie pašaukti rodyti žmogiškąjį bei dvasinio tvirtumo pavyzdį savo gyvenimo padėties sąlygomis.

Be to, priimant našliais tapusius kandidatus, keliami išankstinė sąlyga, kad jie būtų jau deramai pasirūpinę savo vaikų žmogiškuoju bei krikščioniškuoju auklėjimu arba parodytų, jog jie geba tai padaryti.

d) Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų nariai

39. Nuolatiniai diakonai, priklausantys pašvęstojo gyvenimo institutams ar apaštališkojo gyvenimo draugijoms (45), pašaukti praturtinti savo tarnybą ypatinga charizma, kurią jie yra gavę. Jų pastoracinei veiklai, nors ir pavaldžiai vietos ordinaro jurisdikcijai (46), būdingi saviti jų vienuolinio ar pašvęstojo gyvenimo padėties bruožai. Todėl jie turėtų stengtis suderinti pašaukimą į vienuolinį ar pašvęstąjį gyvenimą su pašaukimu į tarnybą ir savo ypatingu indėliu prisidėti prie Bažnyčios misijos.

III. UGDYMO KELIAS NUOLATINIO DIAKONATO LINK

1. Pretendentų pristatymas

40. Sprendimą pradėti diakoniškojo ugdymo kelionę gali lemti paties pretendento iniciatyva arba pabrėžtinas bendruomenės, kuriai priklauso pretendentas, pasiūlymas. Bet kuriuo atveju tokiam sprendimui turi pritarti bendruomenė.

Pretendentą į diakonatą bendruomenės vardu vyskupui (arba kompetentingam aukštesniojo laipsnio vyresniajam) pristato klebonas (arba vyresnysis, jei kalbama apie vienuolijų narius). Sykiu jis turi nurodyti kandidatavimo motyvus, supažindinti su aspiranto biografija bei pastoracine veikla.

Vyskupas (arba kompetentingas aukštesniojo laipsnio vyresnysis), pasitaręs su ugdymo vadovu bei ugdytojais, sprendžia priimti pretendentą į propedeutinį kursą ar ne.

2. Propedeutinis laikotarpis

41. Priėmus aspirantą, prasideda reikiamos trukmės propedeutinis laikotarpis. Šiuo laikotarpiu aspirantai nuodugniau supažindami su diakono teologija, dvasingumu bei tarnyba ir akinami atidžiau iširti savo pašaukimą.

42. Už propedeutinį laikotarpį atsakingas ugdymo vadovas, kuris, nelygu kokios aplinkybės, patiki aspirantus vienam ar keliems globėjams. Pageidautina, kad ten, kur leidžia aplinkybės, aspirantai sudarytų bendruomenę, gyvenančią savitu susitikimų bei maldos ritmu, numatančiu taip pat laiko tarpusius, suteikiančius bendravimo su kandidatų bendruomene galimybę.

Ugdymo vadovui privalu įsitikinti, kad kiekvieną aspirantą lydi patvirtintas dvasios vadovas, ir pastoracinės praktikos planavimo sumetimais užmegzti ryšį su kiekvieno aspiranto klebonu (ar kitu kunigu). Jis taip pat turi pasirūpinti užmegzti ryšį su vedusiųjų aspirantų šeimomis, kad įsitikintų, jog jos pasirėngusios savo nario pašaukimą priimti, tuo dalytis ir tai remti.

43. Propedeutinio kurso programoje paprastai numatyti ne mokyklinio pobūdžio kursai, bet maldos susitikimai, pamokymai, apmąstymo bei keitimosi mintimis laikas; visa tai pagal gerai struktūruotą planą turėtų padėti objektyviai iširti pašaukimą.

Jau šiuo laikotarpiu reikia pasirūpinti, kiek įmanoma, į tai įtraukti aspirantų žmonas.

44. Aspirantai, remdamiesi reikalavimais, keliamais diakoniškosios tarnybos, kviečiami laisvai ir sąžiningai iširti savo pašaukimą nepasiduodami asmeninių interesų poveikiui ar kokiam nors išoriniam spaudimui (47).

Propedeutinio laikotarpio pabaigoje ugdymo vadovas, pasitaręs su ugdytojų komanda ir įvertinęs visus jam prieinamus elementus, pateiks savo vyskupui (arba kompetentingam aukštesniojo laipsnio vyresniajam)

kandidato asmenybės charakteristiką ir, jei bus paprašytas, išsakys savo nuomonę dėl tinkamumo.

Savo ruožtu vyskupas (arba kompetentingas aukštesniojo laipsnio vyresnysis) priims kandidatais į diakonus tik tuos asmenis, dėl kurių tinkamumo, remdamasis asmenine pažintimi ar ugdytojų pateikta informacija, jis bus morališkai tikras.

3. Priėmimo kandidatų į diakonų luomą liturginės apeigos

45. Kandidatų į diakonų luomą priimama atitinkamomis liturginėmis apeigomis, „kuriomis diakonato ar kunigystės siekiantysis viešai išreiškia savo norą pasiaukoti Dievui ir Bažnyčiai, kad galėtų įgyvendinti šventimus; savo ruožtu Bažnyčia, priimdama tokią auką, ją išrenka ir pašaukia rengtis priimti šventimus ir taip prideramai priima kandidatų į diakonus“ (48).

46. Kompetentingas vyresnysis, galintis tokiu būdu priimti, yra savas vyskupas arba, jei kalbama apie popiežiškųjų teisių kunigų vienuolių instituto ar popiežiškųjų teisių kunigų apaštališkojo gyvenimo draugijos narius, aukštesniojo laipsnio vyresnysis (49).

47. Dėl savo viešojo pobūdžio ir bažnytinės reikšmės apeigos turi būti deramai vertinamos ir, pageidautina, švenčiamos šventės dieną. Aspirantas tam turėtų pasirėngti dvasinėmis rekolekcijomis.

48. Liturginės priėmimo apeigos turi eiti pirma prašymo priimti kandidatų; tas prašymas privalo būti parašytas bei pasirašytas aspiranto ranka ir raštiškai priimtas jo vyskupo ar aukštesniojo laipsnio vyresniojo, kuriam yra adresuotas (50).

Įtraukimas į diakoniškuosius kandidatus nelaiduoja, kad diakono šventimai bus tikrai suteikti. Tai tėra pirmas oficialus pašaukimo į diakonatą požymis, kurie turi pasitvirtinti būsimojo ugdymo metais, pripažinimas.

4. Ugdymo laikas

49. Ugdymo programa turi trukti bent trejus metus, neįskaitant propedeutinio laikotarpio (51).

50. *Kanonų teisės kodekse* nurodoma, kad jauni kandidatai būtų ugdomi „bent trejus metus specialiai tam skirtuose namuose, nebent diecezinis vyskupas dėl rimtų priežasčių būtų nusprendęs kitaip“ (52). Tokiems namams įkurti „savo jėgas, paisydami vietos aplinkybių, turi suvienyti vienos srities vyskupai arba, prireikus, tos pačios šalies kelių sričių vyskupai. Šiems namams vadovauti jie privalo parinkti itin tinkamus vyresnius ir rūpestingai parengti tvarkos ir studijų taisykles“ (53). Būtina pasirūpinti, kad kandidatai palaikytų ryšį su savo vyskupijos, kuriai priklauso, diakonais.

51. *Kanonų teisės kodekse* nurodoma, kad brandesnio amžiaus kandidatai, vedę ir nevedę, turi būti ugdomi „pagal trejus metus trunkančią programą, nustatytą Vyskupų konferencijos“ (54). Jei leidžia aplinkybės, šis ugdymas organizuotinas taip, kad kandidatas galėtų gy-

vai ištraukti į kandidatų bendruomenę, turinčią savą maldos bei užsiėmimų tvarkaraštį, numatantį taip pat laiko tarpusius, suteikiančius bendravimo su aspirančių bendruomene galimybę.

Rengiant tokius kandidatus galimi įvairūs ugdymo organizavimo modeliai. Dėl profesinių ir šeimyninių pareigų dažniausiai taikomi modeliai numato ugdymo ir mokymo užsiėmimus vakarais, savaitgaliais, per atostogas arba derinant įvairias galimybes. Jei dėl geografinių veiksnių tai pasirodytų itin sunku, reikia ieškoti kitokių modelių, numatančių ilgesnį studijų laiką ar naudojimąsi šiuolaikinėmis komunikacijos priemonėmis.

52. Kandidatai, priklausantys pašvęstojo gyvenimo institutams ar apaštališkojo gyvenimo draugijoms, turi būti ugdomi pagal jų instituto ar draugijos *ratio* gaires, tačiau pasiremiant vyskupijos, kurioje yra kandidatai, struktūromis.

53. Tada, kai aukščiau minėti ugdymo būdai bus neįgyvendinti ar pasirodys nepraktiški, „ugdyti kandidatą reikia patikėti itin pavyzdžiam kunigui, kuris juo rūpintis, jį mokyti ir gebėti paliudyti jo brandą bei išmintingumą. Tačiau visuomet būtina rūpintis, kad priimti šventimus būtų leista tikrai tinkamiems ir patyrusiems vyrams“ (55).

54. Bet kuriuo atveju ugdymo vadovui (ar įgaliotam kunigui) privalu pasirūpinti, kad visą ugdymo laiką kiekvienam kandidatui būtų sąžiningai dvasiškai vadovaujama ir jis turėtų patvirtintą dvasios vadovą. Be to, jis turi stebėti, vertinti ir prireikus keisti kiekvieno kandidato pastoracinę praktiką.

55. Ugdymo programa, kurios pagrindiniai kontūrai bus pateikti kitame skyriuje, turi harmoningai derinti įvairius ugdymo matmenis (žmogiškąjį, dvasinį, teologinį ir pastoracinį), būti gerai pagrįsta teologiškai, turėti specifinį pastoracinį tikslą ir atitikti vietos pastoracinius poreikius bei planus.

56. Tinkamomis formomis taip pat reikėtų įtraukti vedusių kandidatų žmonas bei vaikus, taip pat bendruomenes, kurioms jie priklauso. Ypač pageidautina specialiai kandidatų žmonoms skirta programa, siekiant parengti jas jų būsimai misijai lydėti savo vyrus bei palaikyti jų tarnybą.

5. Lektoriaus ir akolito tarnybų suteikimas

57. „Asmuo, kuriam norima suteikti nuolatinį ar laikinąjį diakoną, prieš tai turi būti gavęs bei deramą laiką vykdęs lektoriaus ir akolito tarnybą“ (56), „kad geriau pasirengtų būsimoms žodžio ir altoriaus užduotims“ (57). Juk Bažnyčia „laiko labai tinkama, kad kandidatai į šventimus, studijuodami ir laipsniškai vykdydami žodžio ir altoriaus tarnybą, iš vidaus pažintų bei apmąstytų šį dvejopą kunigiškosios funkcijos aspektą. Tada jų tarnyba veiksmingiau spinduliuos autentiškumu. Kandidatai artinsis prie šventimų, visiškai suvokdami savo pašaukimą, 'karštos dvasios', pasirengę tarnauti

Viešpačiui, 'ištvėringi maldoje', rūpindamiesi 'šventųjų reikalais' (plg. *Rom 12, 11–13*)“ (58).

Šių tarnybų tapatybė ir jų pastoracinė svarba apibūdinama apaštališkajame laiške *Ministeria quaedam*, kuriuo čia reikėtų remtis.

58. Ugdymo vadovo kvietimu pretendentai į lektorius ir akolitus pateikia laisva valia parašytą ir pasirašytą prašymą ordinarui (vyskupui arba aukštesniojo laipsnio vyresniajam), turinčiam teisę dėl jo spręsti (59). Prašymui pritaręs, vyskupas arba aukštesniojo laipsnio vyresnysis perduoda tarnybas pagal *Pontificale Romanum* apeigas (60).

59. Pravartu, kad lektoriaus tarnybos suteikimą nuo akolito tarnybos suteikimo skirtų tam tikras laikotarpis, per kurį kandidatas galėtų vykdyti gautąją tarnybą (61). „Akolito tarnybos suteikimą nuo diakono tarnybos suteikimo turėtų skirti mažiausiai šešių mėnesių laikotarpis“ (62).

6. Diakoniškasis išventinimas

60. Ugdymo kelionės pabaigoje kandidatas, kuris, pritariant ugdymo vadovui, manosi turįs tai, kas reikalinga šventimams, gali adresuoti savo vyskupui ar kompetentingam aukštesniojo laipsnio vyresniajam „savo ranka parašytą ir pasirašytą pareiškimą, kuriuo paliudija, kad jis savo laisva valia priims šventimus ir visam laikui atsiduos bažnytinei tarnybai, sykiu prašydamas leisti priimti šventimus“ (63).

61. Prie šio prašymo kandidatas turi pridėti Krikšto ir Sutvirtinimo liudijimą, taip pat pažymėjimą apie gautąsias tarnybas, minimas 1035 kan., ir pagal 1032 kan. nuostatus tvarkingai užbaigtų studijų atestatą (64). Jei kandidatas į šventimus yra vedęs, jis taip pat turi pateikti santuokos liudijimą ir raštišką žmonos sutikimą (65).

62. Gavęs kandidato į šventimus prašymą, vyskupas (arba kompetentingas aukštesniojo laipsnio vyresnysis) rūpestingai ištyręs pasvers, ar kandidatas tam tinkamas. Pirmiausia jis išnagrinės liudijimą, kurį „dėl kandidato savybių, reikalingų šventimams gauti, būtent dėl jo tikratikystės, autentiško maldingumo, nepriekaištingos gyvenenos, tinkamumo vykdyti tarnybą ir, atlikus reikalingus tyrimus, dėl jo fizinės bei psichinės sveikatos“ (66) privalo pateikti ugdymo vadovas. „Diecezinis vyskupas ar aukštesniojo laipsnio vyresnysis, siekdamas tinkamai iširti, gali pasitelkti dar ir kitokių priemonių, kurios jam pagal vietos ir laiko aplinkybes atrodo naudingos, pavyzdžiui, liudijančius dokumentus, viešąsias publikacijas ir kitokią informaciją“ (67).

Nustatęs kandidato tinkamumą ir įsitikinęs, kad jis suvokia naujas prisiimamas pareigas (68), vyskupas ar kompetentingas aukštesniojo laipsnio vyresnysis leidžia priimti diakono šventimus.

63. Prieš šventimus nevedęs kandidatas privalo pagal nustatytas apeigas (69) viešai išipareigoti laikytis celibato; tai galioja ir kandidatams, priklausantiems pa-

švęstojo gyvenimo institutams ar apaštališkojo gyvenimo bendruomenėms ir savo institute ar draugijoje priėmusiems amžinuosius įžadus ar galutinai įsipareigojusiems kuria nors kitokia forma (70). Visi kandidatai įpareigoti prieš šventimus, dalyvaujant ordinarui ar jo deleguotajam asmeniui, pagal Apaštalų Sosto patvirtintas formules asmeniškai išpažinti tikėjimą ir prisiekti ištikimybę (71).

64. „Kiekvienas kandidatas turi būti šventinamas <...> į diakonus jo paties vyskupo arba remiantis to vyskupo galiojančiu atleidžiamuoju raštu“ (72). Jei kandidatas į šventimus priklauso popiežiškųjų teisių kunigų vienuolių institutui ar popiežiškųjų teisių kunigų apaštališkojo gyvenimo draugijai, atleidžiamąjį raštą suteikia jo aukštesniojo laipsnio vyresnysis (73).

65. Iššventinimas, atliekamas pagal *Pontificale Romanum* apeigas (74), turi būti švenčiamas per iškilmingas šv. Mišias, pageidautina sekmadienį ar privalomos šventės dieną ir paprastai katedroje (75). Kandidatai į šventimus rengiasi tam „mažiausiai penkias dienas truncančiomis rekolekcijomis ordinaro nustatytoje vietoje bei nustatytu būdu“ (76). Per apeigas ypatingas dėmesys skirtinas vedusių iššventinamųjų žmonių bei vaikų dalyvavimui.

IV. NUOLATINIŲ DIAKONŲ UGDYMO MATMENYS

1. Žmogiškasis ugdymas

66. Žmogiškuoju ugdymu siekiama taip formuoti šventųjų tarnautojų asmenybę, kad „ji kitiems žmonėms būtų tiltas, jungiantis su žmogaus Atpirkėju Jėzumi Kristumi, o ne kliūtis su juo susitikti“ (77). Todėl juos būtina mokyti ugdytis bei tobulinti žmogiškąsias savybes, padedančias įgyti bendruomenės pasitikėjimą, giedra dvasia atsiduoti pastoracinei tarnybai, bendrauti bei puoselėti dialogą.

Panašiai kaip nurodyta apaštališkajame paraginime *Pastores dabo vobis* kalbant apie kunigų ugdymą, kandidatai į diakonus taip pat „turi būti auklėjami taip, kad mylėtų tiesą, būtų sąžiningi, gerbtų kiekvieną žmogų, būtų teisingi, tesėtų duotą žodį, mokėtų atjausti, nuosekliai elgtųsi ir ypač santūriai samprotautų ir laikytųsi“ (78).

67. Itin svarbus diakonams, pašauktiems būti bendrystės ir tarnystės žmonėmis, yra gebėjimas puoselėti ryšį su kitais. Tai reikalauja, kad jie būtų meilūs, svetingi, tiesūs ir žodžiais, ir mintimis, apdairūs ir diskretūs, nesavanaudiški ir paslaugūs, gebantys palaikyti atvirus ir broliškus santykius su kitais ir užmegzti juos su visais, visada pasirenkę suprasti, atleisti ir paguosti (79). Perdėm savyje užsisklendęs, irzlus ir reikšmingų bei giedrų santykių su kitais palaikyti negebantis kandidatas, prieš ryžtingai leisdamasis bažnytinės tarnybos keliu, turėtų iš pagrindų atsiversti.

68. Gebėjimas palaikyti ryšį su kitais kyla iš emocinės brandos; todėl turi būti pakankamai tikra, kad ją yra pasiekęs ir vedęs, ir nevedęs kandidatas. Tokią brandą žymi abiejų kategorijų kandidatų suvokimas, jog jų eg-

zistencijos centrą turi sudaryti meilė ir jų sėkminga kova su savuoju egoizmu. Jonas Paulius II enciklikoje *Redemptor hominis* rašo, kad „žmogus negali gyventi be meilės. Žmogus pasidaro pats sau nebesuvokiama esybe ir jo gyvenimas nebetenka prasmės, jeigu jam neapsireiškia meilė, jei jis nesutinka su meile, jei nepajunta jos ir koku nors būdu nepadaro jos sava, jeigu negali joje gyvai dalyvauti“ (80). Apaštališkajame paraginime *Pastores dabo vobis* popiežius aiškina, jog kalbama apie tokią meilę, kuri apima visą žmogų, visus jo fizinius, psichinius ir dvasinius matmenis bei elementus ir todėl reikalauja tobulai valdyti lytiškumą, turintį tapti autentišku ir visiškai asmenišku (81).

Igyvendinti meilę nevedusiems kandidatams reiškia pasiaukoti Kristui ir Bažnyčiai visą savo būtį, visas jėgas bei pastangas. Tai reiklus pašaukimas, turintis neišleisti iš akių emocijų polinkių bei instinkto paskatų ir dėl to reikalaujantis atsižadėti ir budėti, melstis ir sąžiningai laikytis apibrėžtų gyvenimo taisyklių. Labai naudinga gali būti tikra draugystė, kuri yra vertinga pagalba ir Apvaizdos dovanota parama savo pašaukimui įgyvendinti (82).

Vedusiems kandidatams įgyvendinti meilę reiškia pasiaukoti savo žmonoms, remiantis abipuse priklausomybe ir sudarant viską apimantį, ištikimybės kupiną ir neišardomą ryšį pagal Kristaus meilės Bažnyčiai pavyzdį; tai taip pat reiškia svetingai priimti vaikus, juos mylėti bei auklėti, skleisti šeimyninę bendrystę visoje Bažnyčioje ir visuomenėje. Šis pašaukimas dėl tam tikrų pamatinių vertybių nerimą keliančios degradacijos, hedonizmo aukštinimo bei klaidingos laisvės sampratos šandien patiria sunkų išbandymą. Norint visapusiškai įgyvendinti pašaukimą į šeimyninį gyvenimą, jį būtina stiprinti malda, liturgija ir kasdieniu pasiaukojimu (83).

69. Autentiškos žmogiškosios brandos sąlyga yra rengimas laisvei, besireiškiančiai klusnumu savo būties tiesai. „Taip suprasta laisvė reikalauja, kad žmogus iš tikrųjų gebėtų susivaldyti, kad ryžtųsi kovoti ir nugalėti kiekvienam gresiančio egoizmo bei individualizmo įvairiausių pavidalus, kad mokėtų atsiverti kitiems žmonėms, nesavanaudiškai aukotis bei tarnauti artimui“ (84). Rengimas laisvei taip pat apima moralinės sąžinės, įpratinančios girdėti širdies gilumoje Dievo balsą ir jo ištikimai klausyti, ugdymą.

70. Šiuos daugialypius žmogiškosios brandos aspektus – žmogiškąsias savybes, gebėjimą bendrauti, emocinę brandą, rengimą laisvei ir moralinės sąžinės ugdymą – būtina pasverti atsižvelgiant į kandidatų amžių bei ankstesnį ugdymą ir numatyti rengiant individualiam asmeniui pritaikytas programas. Ugdymo vadovas ir globėjas privalo prie to prisidėti kiekvienas savo kompetencijos srityje; dvasios vadovas turėtų pasverti bei patikrinti šiuos aspektus per dvasinio vadovavimo pokalbius. Be to, labai naudingi savikritišką peržiūrėjimą palengvinantys bei brendimą skatinantys susitikimai ir konferencijos. Bendruomeninis gyvenimas – besireiškiantis įvairiomis formomis, kurias galima numatyti, – bus puiki kon-

kretaus išbandymo ir broliško taisymo vieta. Tada, kai, ugdytojų nuomone, atrodo būtina, galima pasinaudoti, sutinkant kandidatui, psichologo konsultacija.

2. *Dvasinis ugdymas*

71. Žmogiškasis ugdymas prasideda ir baigiasi dvasiniu ugdymu, kuris yra viso krikščioniškojo ugdymo šerdis ir vienijantysis centras. Juo siekiama išskleisti per krikštą gautą naująjį gyvenimą.

Kandidatas, pradėdamas diakoniškojo ugdymo kelionę, paprastai jau turi tam tikrą dvasinio gyvenimo – pavyzdžiui, Dvasios veikimo pažinimo, Dievo žodžio klausymosi bei apmąstymo, meldimosi džiaugsmo, tarnavimo broliams ir seserims, nusiteikimo aukotis, Bažnyčios pajautos, apaštališkojo uolumo – patirtį. Pagal savo gyvenimo padėtį jis jau yra subrandinęs gana apibrėžtą dvasingumą: šeimos, pasišventimo pasaulyje ar vienuoliniame gyvenime. Dvasiškai ugdant būsimąjį diakoną šios jau įgytos patirties nevalia ignoruoti, bet reikia ją patikrinti bei sustiprinti, stengiantis suteikti jai specifinius diakoniškojo dvasingumo bruožus.

72. Būdingiausias diakoniškojo dvasingumo elementas yra Kristaus, Tarno, atėjusio ne kad jam būtų tarnaujama, bet tarnauti, meilės atradimas bei dalyvavimas joje. Tad kandidatui reikia padėti laipsniškai išsiugdyti tokias diakonui būdingas, nors ir ne išskirtinai diakoniškąsias, nuostatas kaip širdies paprastumas, visiškas atsidavimas ir nesavanaudiškumas, nuolanki ir broliams, ypač neturtingiausiems, labiausiai kenčiantiems bei stokingantiems, tarnauti pasirengusi meilė, solidarumo bei neturto dvasios paženklinta gyvensena. Kaip palydovės, motinos ir pagalbininkės šiame kelyje kasdiene rožinio malda tesišaukiama Marijos, *Viešpaties tarnaitės*.

73. Šio naujojo gebėjimo mylėti versmė yra Eucharistija, kuri neatsitiktinai būdinga diakono tarnybai. Juk tarnavimas vargšams nuosekliai tęsia altoriaus tarnybą. Štai kodėl būtina kviesti kandidatą kasdien arba bent taip dažnai, kiek leidžia šeimyninės ir profesinės pareigos, dalyvauti Eucharistijos šventime ir padėti jam vis giliau įsiskverbti į jos slėpinį. Šiame eucharistinio dvasingumo kontekste būtina stengtis deramai pabrėžti Atgailos sakramento vertę.

74. Kitas būdingas diakoniškojo dvasingumo elementas yra Dievo žodis, kurį diakonas pašauktas skelbti kaip įgaliotasis, tikėdamas tuo, ką skelbia, mokydamas to, kuo tiki, gyvendamas taip, kaip moko (85). Todėl kandidatas uoliomis bei karštomis studijomis ir kasdiene *lectio divina* praktika turi išmokti vis giliau pažinti Dievo žodį bei nuolatos juo maitinti savo dvasinį gyvenimą.

75. Supažindinti reikėtų ir su Bažnyčios maldos reikšme. Juk malda Bažnyčios vardu ir už Bažnyčią yra diakono tarnybos dalis. Tam reikia būti apmąčiusiam krikščioniškosios maldos prigimtį bei Valandų liturgijos prasmę ir ypač praktiškai susipažinusiam su tuo. To siekiant svarbu, kad visuose būsimųjų diakonų susitikimuose tokiai maldai būtų skirta laiko.

76. Galiausiai diakonas, dalyvaudamas bažnytinėje tarnyboje, įkūnija tarnavimo charizmą. Tai daro didelę įtaką jo dvasiniam gyvenimui, kurį turi ženklinti klusnumas ir broliška bendrystė. Autentiškas klusnumo ugdymas tikrai neslopina sulig šventimų malone gautųjų dovanų, bet, priešingai, laiduoja apaštališkajai veiklai bažnytinį autentiškumą. Bendrystė su išventintaisiais konfratrais, kunigais ir diakonais, irgi gali palaikyti bei skatinti užsidegimą vykdyti tarnybą. Kandidatas taip pat mokytinas jaustis priklausęs išventintųjų tarnautojų būriui, broliškai su jais bendradarbiauti bei keistis dvasinėmis dovanomis.

77. Tokio ugdymo priemonės yra kasmėnesinės rekolekcijos ir kasmėtinės dvasinės pratybos; instrukcijos, besiremiančios organiška ir laipsniška, įvairius ugdymo etapus apimančia, programa; dvasinė palydimoji globa, kuri turi būti nuolatinė. Pareiga padėti kandidatui atpažinti savo pašaukimo ženklus, persiimti nuolatinio atsivertimo nuostata, brandinti diakoniškajam dvasingumui būdingus bruožus, remiantis klasikinio dvasingumo raštais bei šventųjų pavyzdžiais, bei harmoningai suderinti gyvenimo padėtį, profesiją ir tarnybą tenka daugiausia dvasios vadovui.

78. Be to, būtina pasirūpinti, kad vedusių kandidatų žmonos vis geriau suvoktų savo vyrų pašaukimą ir misiją. Todėl jos kviestinos reguliariai dalyvauti dvasinio ugdymo susitikimuose.

Tinkamų iniciatyvų reikia ir vaikams, kad jie geriau suvoktų diakoniškąją tarnybą.

3. *Doktrininis ugdymas*

79. Intelektinis ugdymas yra būtinas diakoniškojo ugdymo matmuo, nes esmingai maitina diakono dvasinį gyvenimą ir teikia jo tarnybai vertingą įrankį. Jis ypač reikalingas šiandien, naujosios evangelizacijos, kuriai Bažnyčia pašaukta šioje sunkioje perėjimo į trečiąjį tūkstantmetį epochoje, iššūkių akivaizdoje. Religinis abejingumas, vertybių užmarštis, etinio sutarimo netektis ir kultūrinis pliuralizmas verčia, kad įsitraukusieji į diakoniškąją tarnybą būtų visapusiškai ir rimtai parengti intelektiniu požiūriu.

1969 metų aplinkraštyje *Come è a conoscenza* Katalikiškojo auklėjimo kongregacija pakvietė visas Vyskupų konferencijas parengti kandidatų į diakonus doktrininio ugdymo sistemą, atsižvelgiančią į įvairias asmenines ir bažnytines situacijas, bet sykiu visiškai užkertančią kelią „skubotam ir paviršutiniškam rengimui, nes diakono pareigos remiantis tuo, kas nustatyta konstitucijoje *Lumen gentium* (Nr. 22) ir *Motu proprio* (Nr. 22) (86), yra tokios svarbios, kad reikalauja nuodugnaus ir veiksmingo ugdymo”.

80. Kriterijai, kurių būtina laikytis planuojant tokį ugdymą, yra šie:

a) būtinybė diakonui gebėti pagrįsti savo tikėjimą ir brandinti gyvą bažnytinę sąmonę;

- b) rūpinimasis rengimu specifinėms diakoniškosios tarnybos užduotims;
- c) svarba įgyti gebėjimą perprasti situacijas ir tinkamai įkultūrinti Evangeliją;
- d) didelė bendravimo bei vadovavimo technikų išmanymo, mokėjimo viešai kalbėti, taip pat vadovauti bei patarinėti nauda.

81. Vadovaujantis šiais kriterijais, reikėtų atsižvelgti į šiuos turinius (87):

- a) Šventojo Rašto ir jo teisingo aiškinimo įvadas; Senojo ir Naujojo Testamento teologija; abipusiškas Rašto ir Tradicijos santykis; Rašto naudojimas pamoksluose, katechezėje ir pastoracinėje veikloje apskritai;
- b) patristikos studijų ir Bažnyčios istorijos įvadas;
- c) fundamentinė teologija, apimanti teologijos šaltinių, temų ir metodų aiškinimą, su Apreiškimu susijusių klausimų nagrinėjimas, taip pat proto ir tikėjimo santykio tema, kad būsimieji diakonai mokėtų ginti savo tikėjimą proto argumentais;
- d) dogminė teologija, apimanti įvairias savo temas: Trejybę, kūrimą, kristologiją, ekleziologiją ir ekumenizmą, mariologiją, krikščioniškąją antropologiją, sakramentus (ypač su šventimais susijusios tarnybos teologija), eschatologija;
- e) krikščioniškoji moralė, apimanti asmeninius bei socialinius matmenis, ir ypač socialinis Bažnyčios mokymas;
- f) dvasinė teologija;
- g) liturgija;
- h) kanonų teisė.

Priklausomai nuo aplinkybių bei poreikių studijų programa papildytina tokiomis kitomis disciplinomis kaip kitų religijų studijos, filosofinių klausimų apžvalga, gilesnis tam tikrų ekonominių ir politinių problemų gvildinimas (88).

82. Teologiškai ugdant derėtų pasinaudoti, jei įmanoma, jau egzistuojančių religijos mokslų ar kitokių teologinio ugdymo institutų teikiamomis galimybėmis. Ten, kur tenka steigti atskiras diakonų teologinio ugdymo mokyklas, būtina pasirūpinti, kad paskaitų ir seminarų valandų per trejus metus nebūtų mažiau negu tūkstantis. Bent jau pagrindiniai kursai užbaigtini egzaminais ir visos trejų metų studijos baigiamuoju egzaminu iš visos medžiagos.

83. Priimant į šią ugdymo programą, būtina reikalauti ankstesnio pagrindinio išsilavinimo, nustatytino pagal kiekvienos šalies kultūrinę sąlygą.

84. Kandidatai turėtų būti nusiteikę, jog ugdymas sulig šventimais nesibaigia. Todėl juos reikėtų paakinti sukaupti nedidelę asmeninę teologinio bei pastoracinio turinio bibliotekėlę ir būti pasirengusius įsitraukti į nuolatinio ugdymo programas.

(*Tęsinys kitame numeryje*)

Popiežius ir Konstantinopolio patriarchas ragina savo Bažnyčias siekti vienybės

(KAP) Popiežius Jonas Paulius II ir ekumeninis Konstantinopolio patriarchas Bartolomajas I paragino savo Bažnyčias siekti vienybės ir bendradarbiavimo. Liepos 1 d. paskelbtame bendrame pareiškime pažymima, kad po „tylos šimtmečių“ katalikų ir stačiatikių pradėtasis dialogas remiasi į gerus pamatus bei turi būtų tęsiamas toliau. Tačiau, nepaisant tvirto pasiryžimo siekti vienybės, šiame kelyje tebėra kliūčių. 1989 m. politinė pervarta Europoje vėl sužadino senuosiuos būgštavimus, kurie šiandien apsunkena dialogą.

Jonas Paulius II ir Bartolomajas I primygtinai akina tikinčiuosius kovoti su neapykanta, smurtu ir terorizmu, siekti gyvybės apsaugos ir taikos, taip pat dialogo su islamu. „Pasulyje, kamuojamame daugybės susiskaldymų bei netolygumų, šiandieniu susitikimu norima konkrečiai ir pabrėžtinai akcentuoti būtinybę krikščionims ir Bažnyčioms gyventi taikoje ir harmonijoje siekiant įtikinamo Evangelijos žinios liudijimo“, – teigiama pareiškime.

Popiežius ir patriarchas sveikina Europos Sąjungos padidėjimą Rytų kryptimi ir sieja su tuo katalikų ir stačiatikių artimesnio bendradarbiavimo viltį. Krikščionys „turi skleisti taikos viltį ir prisidėti prie konfliktų sprendimo, turi gražinti žemynui savo krikščioniškųjų šaknų suvokimą“.

Pareiškime taip pat teigiama, jog būtų neteisinga kelyje į vienybę nepastebėti įvairių kliūčių, kyliančių iš tikėjimo klausimų ir sunkios istorijos. Nesenos socialinės politinės permainos Vidurio ir Rytų Europoje neliko be padarinių ekumeniniams santykiams. Viltिंगai prasi-dėjęs teologinis dialogas jeu ne vienerius metus tryp-čioja vietoje. „Privalome ryžtingai skatinti skubiai at-naujinti šiuos darbus“, – rašoma pareiškime. Dabartinis susitikimas Romoje leido „broliškai aptarti kai ku-riuos neseniai kilusius nesusipratimus ir problemas“.

Konstantinopolio patriarchas Bartolomajas I birželio 29 – liepos 1 d. Romoje lankėsi Romos popiežiaus Pauliaus VI ir Konstantinopolio patriarcho pirmojo istorinio susitikimo Jeruzalėje keturiasdešimtmečio proga. Jonas Paulius II savo sveikinimo kalboje šį susitikimą pavadino „šuo-liu į priekį“. Per keturiasdešimt metų nuo jo būta daug įvykių bei susitikimų, skatinusių abipusio susitaikinimo dvasią. Popiežius ypač atkreipė dėmesį į įvairius bažnytinius viršūnių susitikimus bei savo paties apsilankymą Konstantinopolio patriarcho buveinėje 1979 metais.

Popiežius kritikuoja, kad Europos Sąjungos konstitucijoje nepaminėtos krikščioniškosios šaknys

(KAP) Popiežius Jonas Paulius II griežtai kritikavo tai, kad Europos Sąjungos konstitucijoje nepaminėtos krikščioniškosios šalys. „Nedera nukirsti savo kilmės šaknų“, – sakė jis birželio 20 d. Šv. Petro aikštėje. Šiame kontekste jis padėkojo Lenkijos vyriausybei, „ištikimai

gynusiai" krikščionišką Europos šaknis. Iš šaknų, pasak popiežiaus, išaugo Europos žemyno kultūra ir civilizacija.

Tikėjimo mokymo kongregacijos prefektas kardinolas Josephas Ratzingeris interviu Lenkijos katalikų naujienų agentūrai *KAI* sakė, jog nuorodos į krikščionišką Europos šaknis trūkumas Europos Sąjungos konstitucijoje yra „laicistinės ideologijos“ padarinys. Tačiau krikščioniškosios Europos šaknis yra „tiesiog nepaneigiamas istorinis faktas“. Būtent krikščioniškosios šaknis, pasak kardinolo, atvėrė pliuralizmo galimybes, kurių neatsirado srityse, kuriose vyravo Korano įkvėptosios pasaulėžiūros. Būtent todėl būvę svarbu paminėti šį krikščioniškąjį įkvėpimą, iš kurio išaugo ta laisvės erdvė, „kurią vadiname Europa“. Tačiau greta nusivylimo esama ir teigiamų elementų. Kardinolas atkreipė dėmesį į vietas, kur kalbama apie Bažnyčių teises ir dialogą su Bažnyčiomis. Visiems krikščionių politikams dabar tenka pareiga išlaikyti krikščionišką šaknis gyvas bei laiduoti krikščioniškųjų vertybių buvimą visuomenėje.

Karčiai apie Europos krikščioniškųjų šaknų nepaminėjimą Europos Sąjungos konstitucijoje atsiliepė Vatikano „užsienio reikalų ministras“ arkivyskupas Giovanni Lajolo. Interviu Italijos katalikiškam laikraščiui *Avvenire* jis konstatavo, jog su tuo kategoriškai nesutiko tik „pora valstybių“. „Skau du, kai matai, jog taip elgėsi kaip tik tos šalys, kuriose krikščionybė vaidino didelį vaidmenį jų istorijoje bei kultūroje“.

Popiežius pabrėžia esminį šeimos vaidmenį Europoje

(KAP) Pasak popiežiaus Jono Pauliaus II, Europos ateitis iš esmės priklauso nuo šeimos padėties. Šiandienės krizės akivaizdoje Bažnyčiai tenka užduotis ginti santuokos bei šeimos institucijas ir propaguoti jas kaip Dievo norėtają tikrovę. Birželio 25 d. kreipdamasis į Romoje vykusį Europos universitetų simpoziumą „Šeima Europoje“, jis pabrėžė, jog „šiandienėje ir rytojaus Europoje šeima turi atlikti vaidmenį, atitinkantį jos aukščiausią kilnumą“.

Pasak popiežiaus, šeima yra „visuomenės veidrodis“ ir kartu augančios Europos atspindys. „Europietiška šeimos modelis“, vėliau paplitusį Amerikoje ir Okeanijoje, lėmė romėnų teisės ir krikščioniškosios žinios susitikimas pirmajame tūkstantmetyje. Praėjusio šimtmečio viduryje tas modelis socialiai bei ekonomiškai labiausiai pažengusiose šalyse atsidūrė gilioje krizėje. „Šios krizės akivaizdoje šeima visada buvo ir yra solidarumo ir stiprumo elementas. Ir net tada, kai būdavo aršiai puolama, ji išliko lūkesčių, troškimų, planų ir vilčių erdvė“, – sakė popiežius.

Popiežius susirūpinęs dėl dopingo vartojimo ir smurto protrūkių sporte

(KAP) Popiežius Jonas Paulius II išreiškė susirūpinimą dėl dopingo vartojimo ir smurto protrūkių sporte. Per susitikimą su katalikų sportininkais birželio 27 d. Vatikane jis apgailestavo, kad šiandien sportas kartais atrodo pasidavęs „pelno, spektaklio, dopingo, nuožmaus varžymosi logikai“ ir yra ženklinamas „smurto epizodų“. Tuo tarpu sportas, jei jis suprantamas krikščioniškai, skatina žmonių sugyvenimą ir prisideda prie solidaresnio pasaulio statydinimo. Jis taip pat gali padėti ugdyti autentiškas vertybes – tiesą ir teisingumą, grožį ir gerumą, laisvę ir taiką.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
kun. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
vysk. Jonas Kauneckas
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Saulius Stumbra

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
Danguolė Misiukonienė / Klaipėda
Nijolė Puzanauskienė / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
Albina Saladūnaitė / Panevėžys
Elvyra Žeižienė / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
51367 Kaunas

TIRAŽAS 1000 egz.

ISSN 1392-6098

© 2004, „Bažnyčios žinios“